

Biblioteka
PRZYJAŹN
C. W. G. O. S. M.

Dnia 5 grudnia
narody radzieckie
obchodzą Dzień
Konstytucji ZSRR
nazwanej od imie-
nia jej twórcy
Stalinowską.

KONSTYTUCJA STALINOWSKA GWARANTUJE OBYWATELOM:

...prawo
do pracy

Makiejewska Fabryka im. Kirowa w Zagłębiu Donieckim — jeden z olbrzymiej ilości gigantycznych zakładów przemysłowych ZSRR — zatrudnia tysiące robotników.

...prawo
zrzeszania się

— w organizacji społeczne: związki zawodowe, zrzeszenia spółdzielcze, organizacje młodzieżowe itd. Najbardziej aktywni i uświadomieni obywatele ZSRR łączą się w Wszechzwiązkową Komunistyczną Partię (bolszewików). Na zdjęciu — delegaci na XI Zjazd Komsomolu: uczennica Swietłana Jegorowa i sekretarz Krasnodarskiego Komitetu WLKZM Wasyli Iwanik przysłuchują się z uwagą obradom.

...prawo
do nauki

Uczy się w ZSRR nie tylko młodzież — również robotnicy mają możliwość stałego uzupełniania swej wiedzy. Oto przewodnicy pracy jednego z przedsiębiorstw uralskich na ławie szkolnej zakładowego technicum wieczorowego.

...kobietom
równe prawa
z mężczyznami

— we wszystkich dziedzinach życia: gospodarczego, państwowego, kulturalnego i społeczno-politycznego. Wiele kobiet zajmuje najwyższe stanowiska państwowe — oto Nadieżda Grekowa, która jest ministrem przemysłu spożywczego i delegatem do Rady Najwyższej Republiki Białoruskiej.

...równouprawnienie
niezależnie
od narodowości i rasy...

Narody uciśnione niegdyś przez carat — dziś w ustroju socjalistycznym cieszą się pełnią praw i rozwijają swe twórcze siły we wszystkich dziedzinach życia. Na zdjęciu: delegatki do Rady Najwyższej ZSRR z Uzbekistanu — kolchoźnica Tawagul Dżumaniazowa i przewodnicząca kolchozu Tursunoi Karimowa.

...prawo
do wypoczynku

Do użytku mas pracujących oddana jest rozległa sieć sanatoriów, domów wypoczynkowych itd. Na zdjęciu widzimy górników, spędzających urlop we własnym sanatorium im. Ordżonikidze w Soczi.

...prawo
osobistej
własności

— do dochodów i oszczędności pochodzących z pracy. W ZSRR rośnie systematycznie stopa życiowa najszerzych rzesz pracujących. Na zdjęciu — robotnicy — przewodnicy pracy i racjonalizatorzy Władiwierskiej Fabryki Traktorów — przyjeżdżają do pracy własnymi samochodami.

...wolności
polityczne

— to znaczy: wolność słowa, druku, zgromadzeń publicznych, demonstracji itd. Studenci Wodno-Melioracyjnego Instytutu im. Williama w Moskwie manifestują w Dniu 1 Maja.

...prawo
do materialnego
zabezpieczenia

— na starość jak również na wypadek choroby lub utraty zdolności do pracy. Na przykład szeroko rozprzestrzeniona jest sieć tzw. sanatoriów nocnych, w których przebywają robotnicy po zakończeniu pracy, o ile lekarz zalecił kurację, nie wymagającą przerywania zajęć zawodowych. Na zdjęciu czytelnia w nocnym sanatorium Fabryki Samochodów w mieście Gorki.

Robotnicy — chłopci — młodzież — uczeni przygotowują się do uczczenia 70-lecia urodzin Józefa Stalina

ZAKŁADÓW pracy ośrodków przemysłowych, od organizacji społecznych i młodzieży szkolnej napływają coraz nowe meldunki o podjęciu konkretnych zobowiązań — uczczenia zbliżającej się 70-letniej rocznicy urodzin wodza światowego obozu pokoju i postępu, generalissimusa Stalina przez przyspieszenie budowy fundamentów socjalizmu w Polsce.

Zaloga kop. „Wieczerek“ rzuciła 23 bm. wezwanie do wszystkich załóg kopalń oraz zakładów pracy, podległych przemysłowi węglowemu, podjęcia zobowiązań dla uczczenia 70 rocznicy urodzin Józefa Stalina.

Równocześnie brygady zespołowe, poszczególne oddziały oraz kierownictwo kopalni podjęło konkretne zobowiązania produkcyjne.

Rada zakładowa, komitet partyjny PZPR i dyrekcja kopalni zobowiązały się wykonać miesięczny plan wydobywania w listopadzie w 106 proc., oddać 9 nowo wybudowanych mieszkań oraz 10 mieszkań wyremontowanych do użytku górników do dnia 4 grudnia br., tj. w terminie o 20 dni krótszym, niż początkowo planowano, oraz podnieść poziom mechanizacji kopalni.

Konkretne zobowiązania podjęli również:

— robotnicy SPB, zatrudnieni przy budowie bloku mieszkalnego dla stoczniovców w Gdańsku, którzy postanowili na dzień 21 grudnia, datę urodzin Józefa Stalina, oddać do użytku 35 mieszkań, skracając pierwotny termin tych prac o 10 dni. Jednocześnie wezwali oni wszystkich innych robotników budowlanych do powzięcia podobnych uchwał;

— spółdzielnia pracy metalowców „Zamek“, robotnicy której na specjalnym zebraniu postanowili wykonać 15 proc. produkcji ponad plan oraz przygotować dar w postaci metalowego, artystycznie wykonanego godła ZSRR;

— zespół robotników fabryki cementu hutniczego „Stoleczyn“, który postanowił uruchomić w połowie grudnia bm. przedszkole dla około 40 dzieci.

W całym kraju głośnym echem odbiły się indywidualne zobowiązania polskich racjonalizatorów pracy.

Budowniczy Polski Ludowej, racjonalizator uprawy buraka cukrowego — Stanisław Mazur, powołany ostatnio na stanowisko wójta gminy Podolin w pow. węgrowskim, wystosował do chłopów całej Polski list otwarty następującej treści:

„W celu upamiętnienia 70 rocznicy urodzin Generalissimusa Stalina, ja, Stanisław Mazur, chłop, gospodarz ze wsi Podolin pow. Węgrowski, widząc Jego trwałą przyjacielską pomoc dla naszej Ojczyzny, Jego stałą opiekę nad człowiekiem pracy na wsi i mieście, widząc w Nim obrońcę spokojnego bytu ludu pracującego i gwaranta naszej niepodległości i naszych granic na Odrze i Nysie, postanawiam na Jego cześć zasadzić 50 drzew owocowych w moim sadzie i wzywam wszystkich chłopów całej Polski do gromadnego sadzenia drzew owocowych na cześć wielkiego przyjaciela polskich chłopów.

Niech te rosnące i w przyszłości owocujące drzewka będą symbolem rosnącej i owocującej przyjaźni polsko-radzieckiej.

Stanisław Mazur“

Czołowy racjonalizator „Zakładów przemysłowych H. Cegielski“ w Poznaniu, Jan Michałak, zobowiązał się do dnia 21 grudnia br. ukończyć opracowany przez siebie pomysł racjonalizatorski, który usprawni obróbkę nasad do kotła parowego i przyniesie zakładom duże oszczędności.

*

Cała młodzież polska entuzjastycznie podchwyciła apel uczniów Państwowego Liceum Mechanicznego w Skierniewicach w sprawie uczczenia 70 rocznicy urodzin Józefa Stalina.

I tak np. uczniowie Państwowego Liceum im. Żeromskiego w Kielcach uchwalili rezolucję, w której zobowiązują się: „zapoznać się dokładnie z życiem i działalnością Józefa Stalina, zorganizować wystawę szkolną i uroczysty wieczór

świąteczny poświęcony życiu i działalności Generalissimusa Stalina, zorganizować podobny wieczór dla koła ZMP i całej młodzieży wiejskiej ze wsi Niewachów, pozostającej pod opieką koła ZMP przy naszym zakładzie, wydać specjalny numer gazetki szkolnej i fotogazetki TPP-R, poświęconej Józefowi Stalinowi.“

ZMP-owcy, uczniowie Państwowego Liceum Telekomunikacyjnego w Warszawie postanowili: „zorganizować cykl zebrań, mających za zadanie zapoznać młodzież szkoły z życiem i działalnością

Stalina, ufundować dla koła wiejskiego ZMP biblioteczkę marksistowską, uaktywnić i umasowić szkolne koło TPP-R oraz zorganizować specjalną akademię, poświęconą Generalissimusowi Stalinowi.“

Uczniowie Państwowego Liceum Mechanicznego w Oleśnicy, w rezolucji, pod którą widnieje 127 podpisów, piszą m. in.: „Oświadczamy, że dla wyrażenia naszego holdu Wielkiemu Stalinowi, w związku z 70 rocznicą Jego urodzin, podejmujemy następujące zobowiązania: Wszyscy będziemy należeć do TPP-R. Urządzimy w dniu Jego urodzin — 21

grudnia — uroczystą akademię. Pogłębimy nasze wiadomości o Józefie Stalinie przez poznanie jego działalności jako bojownika, polityka i teoretyka socjalizmu, tak abyśmy mogli kroczyć jego śladami. Postanawiamy wykonać konserwację maszyn rolniczych w dwóch majątkach PGR oraz zaopiekować się zakładem dla dzieci — kalek we Wrocławiu.

W rezolucji, powziętej przez instruktorów ZHP z Sosnowca, czytamy m. in.: „Biorąc przykład z życia Wielkiego Stalina i w oparciu o jego dzieła, postanawiamy pracować ze zdwojoną energią w odrodzonym harcerskim wychowaniu nowych ludzi dla Polski Socjalistycznej. Postanawiamy, że każdy instruktor będzie aktywnym członkiem TPP-R. Urządzimy dla młodzieży harcerskiej i niezorganizowanej w rocznicę urodzin Józefa Stalina uroczystą akademię, w której wezmą udział wszystkie drużyny harcerskie i ruchowe naszego hufca.“

Odpowiadając na apel uczniów liceum w Skierniewicach 400 ZMP-owców przy Szkole Jungów Państwowego Centrum Wyszczolenia Morskiego w Gdyni uchwalilo przepracować 1.000 godzin przy odbudowie basenu jachtowego. Ponadto postanowili zapoznać się z dziełami Józefa Stalina oraz urządzić kurs języka rosyjskiego.

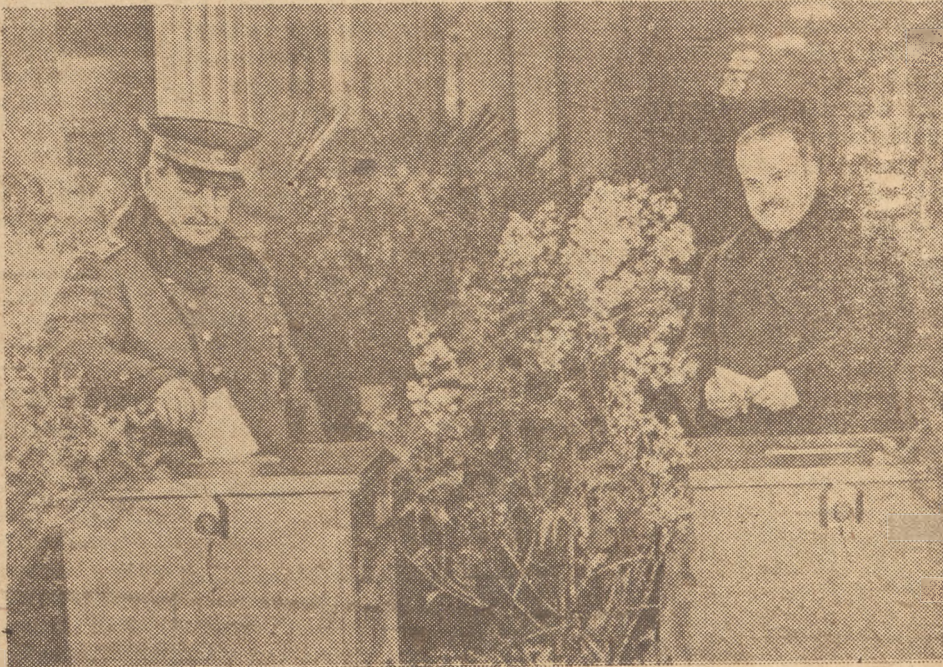
Uczniowie Państwowej Szkoły Morskiej w Gdyni zobowiązali się poznać wielki dorobek naukowy Józefa Stalina i przestudiować jego życiorys, zwłaszcza dzieje przyjaźni i współpracy z Leninem. Uchwalili oni również podnieść dyscyplinę na terenie szkoły i polepszyć swoje wyniki w nauce.

Młodzież Państwowej Szkoły Zawodowej Żeńskiej w Katowicach postanowiła obdarować w dniu 21 grudnia br. najbardziej ubogie dzieci kilku szkół pow. głubczyckiego odzieżą, uszytą przez członkinie kół ZMP oraz pomocami naukowymi. Uczennice zobowiązują się ponadto zapoznać gruntownie z życiem i czynami Wielkiego Wodza i nauczyciela mas pracujących i młodzieży — Józefa Stalina, pilnie studiować historię WKP(b), pogłębić pracę w kołach TPP-R, gruntownie uczyć się języka rosyjskiego, zapoznać się wszechstronnie z osiągnięciami Związku Radzieckiego oraz nawiązać stały kontakt korespondencyjny z młodzieżą komsomolską jednej ze szkół zawodowych w Stalingradzie.

Przedstawiciele komitetu środowiskowego Federacji Polskich Organizacji Studentekich kół naukowych i zarządów Bratnich Pomocy w Poznaniu uchwalili w związku z 70-tą rocznicą urodzin Generalissimusa Stalina rezolucję w której czytamy m. in.:

„Zobowiązujemy się pogłębić naszą znajomość życia, działalności oraz wkładu Józefa Stalina w rozwój teorii marksizmu-leninizmu. Zdobytą wiedzę przekazemy słuchaczom 25 prowadzonych przez nas wiejskich uniwersytetów niedzielnych. Ponadto postanawiamy uruchomić przy każdym wydziale uczelnianym kurs języka rosyjskiego, aby jeszcze bardziej zacieśnił przyjaźń polsko-radziecką. Dla uczczenia dnia urodzin Wielkiego Stalina postanawiamy wysłać w teren do końca roku 20 ekip medycznych i stomatologicznych oraz rozpocząć do dnia 21 grudnia prace zespołów samopomocy w nauce na wszystkich wydziałach wyższych uczelni poznańskich.“

Profesorowie wyższych uczelni poznańskich podjęli następującą uchwałę: „Senat akademicki Uniwersytetu Poznańskiego, Rada Profesorów Akademii Handlowej i Rada Profesorów Szkoły Inżynierskiej w Poznaniu przylączają się do deklaracji młodzieży akademickiej szkół wyższych w Poznaniu, podjętej w związku ze zbliżającą się rocznicą urodzin Generalissimusa Stalina i oświadczają, iż personel nauczający wyższych szkół w Poznaniu udzieli wszelkiej pomocy młodzieży w realizowaniu zobowiązań, przyjętych przez nią dla uczczenia jubileuszu Wielkiego Wodza proletariatu Józefa Stalina.“

Wybory do Rady Najwyższej ZSRR. 1946 r. Przy urnach wyborczych J. Stalin i W. Mołotow.

5 grudnia — Dzień Konstytucji Stalinowskiej

5 grudnia 1936 r. Nadzwyczajny VIII Wszechzwiązkowy Zjazd Rad, wyrażając wolę ludu radzieckiego, jednogłośnie zatwierdził nową Konstytucję ZSRR — Wielką Stalinowską Konstytucję. Dla uczczenia nowej Konstytucji ZSRR Nadzwyczajny VIII Zjazd Rad uznał 5 grudnia za święto państwowe.

Lud radziecki nazwał nową Konstytucję imieniem jej genialnego twórcy. W Stalinowskiej konstytucji uwiecznione są wielkie zwycięstwa socjalizmu, osiągnięte przez ludy ZSRR pod przewodnictwem partii Lenina — Stalina, zwycięstwa, zdobyte w nieugiętej walce z wrogami ludu, wrogami socjalistycznej Ojczyzny. Stalinowska Konstytucja wyraża i zatwierdza w sposób prawny zasadnicze podwaliny socjalizmu, już zdobyte i urzeczywistnione w Związku Radzieckim: socjalistyczną własność ziemi, lasów, fabryk, przedsiębiorstw i innych narzędzi i środków produkcji; zniesienie wyzysku i klas wyzyskiwaczy, nędzy i bezrobocia; pracę jako obowiązek i sprawę honoru każdego zdolnego do pracy obywatela.

Stalinowska Konstytucja wychodzi z założenia, że w radzieckim społeczeństwie dzierżą władzę sojusznice klasy — klasa robotnicza i chłopska, że państwowe kierownictwo społeczeństwa (dyktatura) należy do klasy robotniczej, jako do przodującej klasy społeczeństwa. Stalinowska Konstytucja jest przepojona duchem internacjonalizmu. Zapewnia ona pełne równouprawnienie narodów i ras, zamieszkujących Związek Radziecki w gospodarczym, społecznym, państwowym i kulturalnym życiu kraju. Stalinowska Konstytucja zapewnia pełne równouprawnienie obywateli ZSRR. „Nie stan majątkowy, nie pochodzenie narodowe, nie płeć, nie stanowisko służbowe, lecz osobiste zdolności i osobista praca każdego obywatela określają jego położenie w społeczeństwie“ (J. Stalin).

Konstytucja Stalinowska ustanowiła prawdziwie powszechne prawo wyborcze przy tajnym głosowaniu. Konstytucja Stalinowska jest najdemokratyczniejszą konstytucją na świecie. W interesie mas pracujących i w celu utrwalenia socjalistycznego ustroju Konstytucja gwarantuje obywatelom ZSRR wolność słowa, druku, zebrań, wieców, demonstracji ulicznych. Gwarantuje ona prawo do pracy, odpoczynku, wykształcenia, materialnego zabezpieczenia na starość i w wypadku choroby. Nie ogranicza się ona do proklamowania praw i wolności obywatelskich, ale zapewnia również realizację ich przez ustalenie w formie ustawodawczej materialnych gwarancji.

Konstytucja ZSRR ustawowo zatwierdziła kierowniczą rolę Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (bolszewików), która jest czołowym oddziałem mas pracujących w ich walce o umocnienie i rozwój socjalistycznego ustroju.

Stalinowska Konstytucja określa jednocześnie obowiązki obywateli ZSRR — przestrzegać Konstytucji, wypełniać prawa, przestrzegać dyscypliny pracy, chronić własność socjalistyczną, szanować reguły socjalistycznego współżycia, bronić socjalistycznej Ojczyzny. „Obrona ojczyzny jest świętym obowiązkiem każdego obywatela ZSRR“. Pod sztandarem Stalinowskiej Konstytucji narody ZSRR w okresie Wielkiej Wojny Ojczyźnianej bohaterstwo broniły swego dorobku, honoru, wolności i niepodległości swojej Ojczyzny i odniosły historyczne zwycięstwo nad faszystowskimi Niemcami i imperialistyczną Japonią.

Pod sztandarem Stalinowskiej Konstytucji lud radziecki przedterminowo wykonuje powojenny pięcioletni plan odbudowy i rozwoju gospodarki ludowej i kultury, buduje komunistyczne społeczeństwo.

Dowód siły obozu postępu

W REFERACIE, wygłoszonej na III Plenum KC Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Prezydent Bolesław Bierut wskazał, iż żyjemy w okresie „zaostrej się walki dwóch przeciwstawnych sobie frontów klasowych. Walka ta przenika dziś ze szczególną siłą zarówno stosunki międzynarodowe, jak i całe nasze życie wewnętrzne...”. Walka ta, jak wiemy, nie jest przejawem siły obozu reakcji, obozu imperialistycznego. U źródła jej tkwi postępujący stale rozkład tego obozu, gnienie systemu kapitalistycznego, chylenie się imperializmu ku upadkowi. Jednocześnie wzrasta w niebywałym tempie siła i zwartość frontu pokoju i postępu, siła kraju socjalizmu — ZSRR i krajów demokracji ludowej, siła i zwartość milionowych mas ludowych, walczących w krajach kapitalistycznych i kolonialnych o swe wyzwolenie. W tych warunkach ginący świat kapitału i imperializmu, świat wyzysku i wojny, chwytła się wszelkich, ostatecznych, brutalnych i najbardziej odrażających metod w walce z siłami, z których rodzi się nowa epoka.

Jaskrawą demonstracją tych metod jest postępowanie rządu francuskiego, który wykonując zlecenia swych zaoceanicznych mocodawców posunął się do brutalnego pogwałcenia elementarnych przepisów dyplomatycznych.

Oto w Polsce wykryto, iż urzędnik konsulatu francuskiego, uprawia akcję szpiegowską, działając na szkodę naszego państwa. Aresztowano

go i jednocześnie rząd polski zażądał od przedstawicielstwa Francji w Polsce, by dwaj dyplomaci francuscy, którzy byli mocodawcami aresztowanego szpiega Robineau, opuścili nasz kraj. Mszcząc się za zdemaskowanie szpiega rząd francuski aresztował wbrew wszelkim zwyczajom dyplomatycznym konsula polskiego w Lille, Szczerbińskiego oraz zastosował brutalne represje w stosunku do Polaków, zamieszkałych we Francji. Celem tej akcji dokonano z oburżającym pogwałceniem obowiązujących w stosunkach międzynarodowych przepisów. Postępowanie rządu francuskiego zmusiło rząd polski do wydania nakazu aresztowania wicekonsula Francji w Warszawie, p. Boite, zachowując jednak w odróżnieniu od „metody francuskiej”, zasady dyplomatyczne, tzn. powiadamiając o tym kroku ambasadę francuską. Wroga naszemu państwu, szpiegowska, nielegalna działalność aresztowanego wicekonsula Boite, była od dawna znana władzom polskim, które dotychczas szanowały jednak jego nietykalność dyplomatyczną.

Niejednokrotnie już wychodziło na jaw, iż rządy krajów kapitalistycznych używają swych placówek dyplomatycznych w krajach demokracji ludowej jako bazy dla działalności skierowanej przeciwko władzy ludowej. Działalność ta ma na celu podważenie, względnie osłabienie demokratycznego ustroju, zdobyczy społecznych, siły gospodarczej i obronności narodów, które oderwały się od obozu imperialistycznego

MARS: Nie nadajecie się do niczego! Umieiliście znaleźć dla mnie w r. 1948 pieniądze, uzbrojenie i generatów, lecz nie umieliście znaleźć nawet jednego żołnierza, który chciałby walczyć!

Rys. dla „Literaturnej Gaziety” art. mal. włoskiego Berdini.

go i z dnia na dzień święcą coraz nowe sukcesy pokojowej, twórczej pracy. Zagnieżdżeni na placówkach dyplomatycznych agencji kierowali i opiekowali się legalnymi i nielegalnymi ośrodkami reakcji wewnątrz krajów demokratycznych, a gdy te próby zostały w dostateczny sposób skompromitowane, skoncentrowali się na bardziej ukrytej choć nie mniej wrogiej akcji szpiegowskiej. Że akcja jest na pełne niepowodzenie, świadczy postawa władz Polskiej Ludowej i polskich mas pracujących w sprawie francuskich „dyplomatów”.

Naród polski właściwie ocenia tę sprawę — z oburzeniem potępiając szpiegowską robotę prowadzoną przez wysłanników rządu francuskiego na rozkaz amerykańskich imperialistów, z tym większą, serdeczną sympatią wyciąga przyjazną dłoń do narodu francuskiego. Albowiem rząd Bidault, Schumana i Mocha, który nasyła szpiegów do krajów demokracji ludowej, który prześladowa polskich postępowych działaczy we Francji — jest tym samym rządem, który zaprzedał lud francuski w niewolę amerykańskich bankierów i fabrykantów, jest tym rządem, który na wzór amerykańskich kapitalistów usiłuje dokonać zamachu na podstawowe prawa klasy robotniczej, który kraj pogrąży w nędzy i głodzie i prowadzi haniebną wojnę kolonialną w Viet-Namie. Przeciwnie temu rządowi i jego polityce burzy się lud francuski. Opór mas robotniczych pod przewodnictwem bohaterkiej Francuskiej Partii Komunistycznej wzrasta z każdym dniem. Imponujący przebieg 24-rodzinnego strajku generalnego w ubiegłym tygodniu był przekonywającym wyrazem woli i dążeń, postulatów i uczuć francuskich mas pracujących.

Zdemaskowanie i rozbitcie szajki szpiegowskiej agentów rządu francuskiego w Polsce i wielki sukces walczącego o swe prawa ludu francuskiego — to dwa oblicza tej samej prawdy: siły obozu postępu. Tak samo, jak sam fakt organizowania sieci szpiegowskiej, zachowanie się rządu francuskiego w obliczu zdemaskowania tej sieci i jego polityka terroru w stosunku do praw i interesów własnego narodu — to również dwa oblicza jednej prawdy: rozkładu i upadku francuskiej reakcji, ślepo wykonywającej rozkazy płynące z Oceanu.

Dla francuskich agentów imperializmu mamy pełną pogardę. Ale z ludem francuskim łączą nas więzy braterskiej wspólnej walki o wolność człowieka. Pozdrawiamy Francję walczącą, Francję głoszącą za pokojem, Francję, która manifestuje swą braterską solidarność z narodami budującymi Socjalizm, Francję, która wraz z całą postępową ludzkością skupia się wokół przodującego w twórczej i pokojowej pracy Związku Radzieckiego i wodza jego narodów — Generalissimusa Józefa Stalina.

CIVIS

CO PIŠZE prasa?

radziecka o Polsce

Cała prasa radziecka, z dziennikami „Prawda” i „Izwestia” na czele zamieściła obszerną depeszę agencji „TASS” o Plenum Komitetu Centralnego PZPR, które odbyło się w Warszawie w dn. 11—13 listopada.

19 listopada, wszystkie centralne dzienniki radzieckie opublikowały referat Przewodniczącego KC PZPR — Bolesława Bieruta, wygłoszony na ostatnim Plenum.

„Aktów PZPR z ogromnym entuzjazmem omawia postanowienia listopadowego Plenum Centralnego Komitetu — donosi 23 listopada specjalny korespondent „Prawdy”. — W całym kraju odbywają się powiatowe zebrania partyjne oraz zebrania aktywów w większych zakładach przemysłowych.

Uczestnicy zebrań jednogłośnie podtrzymują i przyjmują postanowienia Plenum, podkreślając, że wyrażają one siłę zjednoczonej partii robotniczej w walce z pravicowo-nacjonalistycznym odchyleniem, że wskazują one klasie robotniczej i masom pracującym Polski drogę do socjalizmu”.

W całej prasie radzieckiej ukazały się depesze i korespondencje z III Krajowego Zjazdu Delegatów TPR. Dziennik „Izwestia” zamieszcza obszerną depeszę własnego korespondenta, M. Jarwoja, a „Prawda” — swojego korespondenta — J. Makarenki.

20 listopada w centralnym organie WCPSPS (Wszeczwiazkowej Centralnej Rady Związków Zawodowych) — „Trud”, ukazał się wywiad przeprowadzony z zastępcą przewodniczącego CRZZ — Aleksandrem Burskim, na temat dróg i sposobów, przy pomocy których klasa robotnicza Polski osiągnęła wielkie zwycięstwo na polu gospodarczym, wykonując plan 3-letni w ciągu 2 lat i 10 miesięcy.

Nawiązując również do przedterminowego wykonania planu, korespondent „Prawdy” donosi o szybkim rozwoju nowych gałęzi przemysłu w Polsce.

„Przedwojenna Polska nie produkowała traktorów, samochodów, maszyn okrętowych, ani bardziej skomplikowanych obrabiarek — pisze „Prawda”. — Nie było tu własnego budownictwa okrętowego. Obecnie kraj posiada liczne zakłady produkujące wszystkie te maszyny i urządzenia. Stworzony także został własny przemysł budowy okrętów”.

Nie pozostały również bez echa odbywające się niedawno w Polsce uroczystości „Międzynarodo-

wego Tygodnia Studenta”. Obszerne depesze zamieściła „Komsomolskaja Prawda”, donosząc o uroczystych obchodach, jak również zapoznając swych czytelników z rozwojem wyższych uczelni w Polsce, życiem i pracą polskich studentów.

poliska o ZSRR

Już tylko trzy tygodnie dzieli nas od 21 grudnia — 70-ciolecia urodzin Józefa Stalina. Przygotowania do uroczystego obchodu dnia urodzin Wielkiego Wodza międzynarodowego ruchu robotniczego i obozu pokoju, objęły już całą Polskę — młodzież i dorosłych, robotników, chłopów i inteligentów.

„Trybuna Ludu” z 26 listopada br. w artykule wstępnym pt.: „Wyraz miłości i szacunku”, reasumując wielkie przygotowania rocznicowe czynione w całym kraju pisze m. in.:

„Wśród mas pracujących Polski, a w szczególności w polskiej klasie robotniczej, 70-lecie urodzin Wielkiego Wodza i Nauczyciela proletariatu znalazło potężny odzew. Robotnicy wieńców zakładów produkcyjnych, młodzież ze szkół i warsztatów i chłopci z szeregu wiesek — podejmą zobowiązania wzmoczonej pracy, wzmoczonej nauki, podniesienia wydajności pracy, rozszerzenia ruchu racjonalizatorskiego i nowatorskiego, rozwinięcia ruchu oszczędnościowego. Masz pracujące Polski Ludowej czczą urodziny Józefa Stalina w sposób najbardziej godny wielkiego imienia Stalina: wzmocnionym wysiłkiem skracają drogę narodu polskiego do socjalizmu.”

27 listopada 1949 roku rozpoczął się w Warszawie historyczny Kongres Jedności Stronnictw Ludowych. Wydany z tej okazji specjalny (48) Nr „Zielonego Sztandaru” zawiera dużo materiałów z historii ruchu ludowego, oraz wypowiedzi czołowych przywódców SL i PSL.

W liście — wypowiedzi prezesa SL W. Baranowskiego do redakcji „Zielonego Sztandaru” czytamy m. in.:

„...Genialni wodzowie ludu rosyjskiego Lenin i Stalin, opierając się na podstawach marksizmu w toku zwycięskiej rewolucji, dokonali wyłomu w ustroju kapitalistycznym i utwierdzili władzę chłopów i robotników. Wolna od wyzysku kapitalistycznego praca narodów radzieckich dała olbrzymią potęgę socjalistycznego ustroju ZSRR. Ludy Zw. Radzieckiego wyzwoliły nas spod okupacji hitlerowskiej i dopomogły nam do odzyskania ziem polskich nad Odrą i Bałtykiem. Dziś żadna siła nie odwróci chłopów polskich od więzów przyjaźni z narodami Związku Radzieckiego.”

Pogłębienie Przyjaźni Polsko-Radzieckiej w świetle obrad III Krajowego Zjazdu TPP-R

III Krajowy Zjazd Towarzystwa Przyjaźni Polsko - Radzieckiej odbywał się w czasie, gdy kończyły się obrady historycznego trzeciego Plenum Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej.

Uchwały Krajowego Zjazdu na tle uchwał Plenum mają przełomowe znaczenie dla dalszych prac Towarzystwa.

Na czoło uchwał Krajowego Zjazdu wysuwa się fakt, że Zjazd ten głęboko i wszechstronnie nakreślił założenia ideologiczne i tezy programowe Towarzystwa Przyjaźni Polsko - Radzieckiej na nowym etapie, który charakteryzuje się wzmożoną siłą i ofiarnością obozu pokoju i w którym Polska w oparciu o ZSRR weszła trwale na drogę budowania Socjalizmu.

Gdy przed 5-ciu laty w wolnej Ludowej Polsce powstawało TPP-R, członkowie jego pragnęli dać wyraz swym serdecznym uczuciom wdzięczności i przyjaźni dla narodów Związku Radzieckiego za radość i szczęście budowania wolnej Ojczyzny, za wyzwolenie od faszyzmu, obronę naszych granic na Odrze i Nysie, za wielkoduszną pomoc w odbudowie naszego kraju. Uczucia te porывały coraz to nowe setki tysięcy robotników i chłopów, inteligencji, kobiet i młodzieży.

Minione lata nie uroniły nic z tych podstawowych uczuć wdzięczności i przyjaźni. Nie tylko nie uroniły, ale wzbogaciły, pogłębiły i wzmocniły te uczucia o całe gamy nowych przeżyć i wzruszeń. Stały się punktem wyjściowym wszechgarniającego uczucia podziwu i miłości do wspaniałego kraju Socjalizmu, który zwycięsko prowadził ofensywę pokoju, przewodził masom pracującym całego świata w walce o postęp, stanowi niezdobytą twierdzę, o którą rozbijają się raz po raz wszelkie próby imperialistycznych podżegaczy, dla kraju, który stanowi wzór i przykład dla milionów prestych ludzi w ich zmaganiach z krzywdą i wyzyskiem.

Naród polski, jego masy pracujące kochają gorąco swą Ojczyznę i pragną jej szczęścia. Kochają ją tym bardziej, że Ojczyzna ta stała się matką ludu pracującego, że zmierza ona ku socjalizmowi, a tylko taka Ojczyzna zapewni narodowi szczęście. Nie więc dziwnego, że w imię najszlachetniejszego patriotyzmu lud polski pragnie ostatecznie zlikwidować wyzyskiwaczy i walczy nieugięcie o zwycięstwo socjalizmu. Walczyć zaś o ustrój socjalistyczny, o zwycięstwo postępu nie można inaczej, jak tylko w oparciu o Związek Radziecki, o jego olbrzymie doświadczenia i osiągnięcia.

Dlatego też dziś stało się jasne — a jest wielkim dorobkiem Krajowego Zjazdu, że to podkreślił i wykazał — iż każdy, kto jest przyjacielem Związku Radzieckiego, kto pragnie poznać jego doświadczenia w budowie socjalizmu, w niebywałych sukcesach planowej gospodarki, w socjalistycznej przebudowie wsi, w przodującej kulturze i pragnie wykorzystać te doświadczenia dla szczęścia swego ojczystego kraju — jest jednocześnie żarliwym patriotą swojej Ojczyzny.

Przyjacielem Związku Radzieckiego i patriotą — te słowa stały się synonimem, gdyż tylko przyjaźń, pomoc i przykład Związku Radzieckiego gwarantują szczęśliwy rozwój Ojczyzny.

Uchwały Krajowego Zjazdu są przeniknięte tym głębokim przekonaniem, że przyjaźń polsko - radziecka jest sprawą całego narodu polskiego, że Towarzystwo Przyjaźni Polsko - Radzieckiej może się stać i stanie się ogólnonarodową organizacją, obejmującą wszystkich ludzi pracy w Polsce.

W obradach III Krajowego Zjazdu znalazła także swój głęboki wyraz ta myśl, że nie ma takiego ważnego zagadnienia naszej epoki, nie ma takiego sukcesu, który nie miałby swego źródła w przyjaźni, w korzystaniu z doświadczeń

w kierowniczej roli Związku Radzieckiego.

Odbudowa naszego kraju, przedterminowe wykonanie planu 3-letniego, prawidłowy start do realizacji planu 6-letniego, nabierająca rumieńców przebudowa ustroju rolnego, tworząca się nowa kultura ludu i dla ludu — to wszystko mówi nam o przyjaźni polsko - radzieckiej.

Wielka ofensywa pokoju mas pracujących całego świata przeciwko imperializmowi, skuteczna walka z jawnymi i zamaskowanymi wrogami postępu — mówi nam o przykładzie i pomocy Związku Radzieckiego.

Przyjaźń polsko - radziecka uczy nas głębokiej czci i hołdu dla tego, którego cały świat postępu uznał za swego wodza — dla Józefa Stalina.

Toteż w ciągu minionych pięciu lat stało się widoczne, że przyjaźń polsko-radziecka jest sprawą o wiele większą i ważniejszą niż tylko przyjaźń dwóch narodów. Jest ona bowiem generalną linią walki przeciwko wsteczniństwu o nowy szczęśliwy świat, świat Socjalizmu.

Lecz właśnie dlatego, że przyjaźń ze Związkiem Radzieckim ma tak rozstrzygające znaczenie dla sprawy pokoju i postępu, dla zwycięskiej walki przeciwko wrogowi, zachodzi konieczność wzmożenia czujności na odcinku prac naszego Towarzystwa, którego naczelnym zadaniem jest krzewienie tej przyjaźni.

Trzecie Plenum KC PZPR postawiło przed partią, klasą robotniczą i narodem polskim sprawę bojowej czujności wobec działalności wroga. Metody tej działalności są różnorakie. Jak uczy nas bogate doświadczenie międzynarodowego i polskiego ruchu robotniczego. Rosnąca stale świadomość klasy robotniczej zmusza wroga do szukania coraz to bardziej perfidnych i prowokacyjnych form i metod. Wróg zdaje sobie sprawę, że otwarta walka przeciwko socjalizmowi, że jawna agitacja na rzecz powrotu kapitalistów i obszarników nie tylko nie miałaby żadnych szans powodzenia, lecz zostałaby natychmiast zgnieciona przez świadomy proletariát.

Dlatego też agentury burżuazji i imperializmu występują dziś pod maską ideologiczno - polityczną. Po bankructwie prawicy socjal - demokratycznej główną rolę agentury w ruchu robotniczym przejął na siebie trockizm i różnego rodzaju oportunistów i nacjonalizm. Czujność Wielkiej Partii Bolszewików zdemaskowała te agentury. Czujność WKP(b) doprowadziła je do zdemaskowania kłiki Tita, co pomogło polskiemu ruchowi robotniczemu rozgromić oportunistów i nacjonalizm w własnych szeregach. Dokonało tego Plenum sierpniowe KC PPR, a obecnie trzecie Plenum KC PZPR wykazało z całą jasnością, że grupa prawicowo-nacjonalistyczna ponosi odpowiedzialność za zagnieżdżenie się agentów wroga w naszym aparacie państwowym i partyjnym.

Choć metody działalności wroga są różne, to przecież cel ich pozostaje zawsze niezmienny. Tym celem jest próba rozbicia jedności obozu antyimperialistycznego, próba oderwania krajów demokracji ludowej i międzynarodowego

ruchu robotniczego od Związku Radzieckiego. Nienawiść i paniczny lęk imperializmu przed potęgą państwa socjalistycznego, przed tą niewzruszoną siłą, która jest w stanie zniweczyć plany imperializmu, każą ośrodkom wroga skierowywać wszelkie napaści właśnie przeciwko Związkowi Radzieckiemu.

Toteż jakakolwiek próba podważenia lub zwężenia podstaw przyjaźni polsko-radzieckiej, siania nieufności do Związku Radzieckiego idzie na rękę imperialistom. A skoro tak, to obowiązkiem każdego patrioty jest wzmożona czujność i jak najbardziej energiczna walka z najmniejszymi próbami zahamowania czy zwężenia naszej nierozrwalnej przyjaźni, naszego wieczystego sojuszu ze Związkiem Radzieckim.

Krajowy Zjazd TPP-R wykazał, że masy członkowskie Towarzystwa głęboko

rozumieją i odczuwają nową treść naszej przyjaźni ze Związkiem Radzieckim. Trzeba, aby zrozumiały one także należycie potrzebę wzmocnienia niedostatecznej dotychczas czujności na terenie Towarzystwa, gdyż na ten właśnie teren wróg próbuje oddziaływać.

Wobec konieczności wzmocnienia czujności, uchronienia tej przyjaźni polsko-radzieckiej przed wpływami wroga, działającego z ukrycia i pod maską, staje przed całą organizacją Towarzystwa niezwykle dńcnie zadanie wzmocnienia pracy ideologicznej we własnych szeregach, wpajanie głębokiej treści ideologicznej przyjaźni narodu polskiego z narodami ZSRR i utrwalanie tej braterskiej przyjaźni przez coraz szersze, gruntowne i wszechstronne upowszechnianie wiadomości o zdobyczach i osiągnięciach ZSRR, ułatwianie szerokim masom społeczeństwa polskiego korzystania z doświadczeń walki i budownictwa socjalizmu w Związku Radzieckim.

Siedziba Zarządu Miejsko-Powiatowego TPP-R. w Bytomiu w uroczystej dekoracji z okazji Święta Rewolucji Październikowej.

rozumieją i odczuwają nową treść naszej przyjaźni ze Związkiem Radzieckim. Trzeba, aby zrozumiały one także należycie potrzebę wzmocnienia niedostatecznej dotychczas czujności na terenie Towarzystwa, gdyż na ten właśnie teren wróg próbuje oddziaływać.

Wobec konieczności wzmocnienia czujności, uchronienia tej przyjaźni polsko-radzieckiej przed wpływami wroga, działającego z ukrycia i pod maską, staje przed całą organizacją Towarzystwa niezwykle dńcnie zadanie wzmocnienia pracy ideologicznej we własnych szeregach, wpajanie głębokiej treści ideologicznej przyjaźni narodu polskiego z narodami ZSRR i utrwalanie tej braterskiej przyjaźni przez coraz szersze, gruntowne i wszechstronne upowszechnianie wiadomości o zdobyczach i osiągnięciach ZSRR, ułatwianie szerokim masom społeczeństwa polskiego korzystania z doświadczeń walki i budownictwa socjalizmu w Związku Radzieckim.

To jest podstawowy wniosek, który płynie dla nas z uchwał III Plenum KC PZPR i z uchwał III Krajowego Zjazdu TPP-R. Ogromny dorobek III Zjazdu TPP-R to wykazanie, jak wszechstronnie uoceniły się i wzbogaciły założenia ideologiczne przyjaźni polsko-ra-

działanie i wszechstronne upowszechnianie wiadomości o zdobyczach i osiągnięciach ZSRR, ułatwianie szerokim masom społeczeństwa polskiego korzystania z doświadczeń walki i budownictwa socjalizmu w Związku Radzieckim.

Uchwalona rezolucja organizacyjna wskazuje, jakimi drogami Towarzystwo pójdzie dalej, aby nie tylko nie zmarnować dotychczasowego dorobku, lecz wzbogacić go ugruntować, tak aby TPP-R wzmocniło się i okrzepło i spełniło lepiej niż dotychczas swe szczytne zadania.

W pracy organizacyjnej Towarzystwa będzie pomocy uchwalony na Zjeździe statut. Nowy statut określa wyraźnie charakter Towarzystwa jako masowej szerokiej organizacji, w której znaleźć się mogą wszyscy uczeni Polacy-patrioci, stojący na gruncie ideologii pokoju i postępu. Daje on znacznie bardziej sprecyzowane ramy organizacyjne dla TPP-R niż statut dotychczasowy, a tym samym pozwoli usprawnić prace kół jako podstawowych jednostek Towarzystwa i pracę Zarządów wszystkich szczebli.

Przed nowymi władzami Towarzystwa wybranymi na Krajowym Zjeździe stoją zadania odpowiedzialne, trudne i zaszczytne. Z nowych podstaw programowych, obejmujących istotną treść przyjaźni polsko-radzieckiej jako pomocy i twórczego przykładu dla budowania fundamentów socjalizmu w Polsce Ludowej, wynika obowiązek wielokrotnienia prac i wysiłków Towarzystwa nad wszechstronnym informowaniem szerokich mas narodu polskiego o doświadczeniach i zdobyczach Związku Radzieckiego. Masy pra-

cają zadania odpowiedzialne, trudne i zaszczytne.

Z nowych podstaw programowych, obejmujących istotną treść przyjaźni polsko-radzieckiej jako pomocy i twórczego przykładu dla budowania fundamentów socjalizmu w Polsce Ludowej, wynika obowiązek wielokrotnienia prac i wysiłków Towarzystwa nad wszechstronnym informowaniem szerokich mas narodu polskiego o doświadczeniach i zdobyczach Związku Radzieckiego. Masy pra-

(Dalszy ciąg na str. 9)

DEPESZA PRZEWODNICZĄCEGO RADY MINISTRÓW ZSRR — J. STALINA DO PREMIERA RZĄDU RP.

J. CYRANKIEWICZA

Premier Józef Cyrankiewicz otrzymał depeszę treści następującej:

Do Prezesa Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej
Pana Józefa Cyrankiewicza

W a r s z a w a

Proszę przyjąć wyrazy serdecznego podziękowania za przyjazne życzenia Rządu Rzeczypospolitej Polskiej i Pana osobiście z okazji rocznicy Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej.

(—) J. Stalin

W jaki sposób w ZSRR następuje przejście od socjalizmu do komunizmu

Zwycięskie budownictwo socjalizmu w Związku Radzieckim unaocznilo całemu światu nieugiętą żywotność radzieckiego ustroju, społecznego i państwowego, przewagę systemu socjalistycznego nad skazanym na zagładę systemem kapitalistycznym.

Najważniejszą cechą, stanowiącą o przewadze ustroju socjalistycznego, jego wewnętrznym prawem jest ta okoliczność, że zabezpiecza on zarówno nieustanny rozwój wszystkich produkcyjnych sił społeczeństwa i stały wzrost wytwórczości, jak również nieprzerwane podnoszenie się dobrobytu materialnego i poziomu kulturalnego mas pracujących.

Szybkie tempo nagromadzenia środków materialnych, wielkie rozmiary inwestycji dokonywanych w gospodarce ludowej, konsekwentne obniżanie cen na towary codziennego użytku, niebawmy rozwój kultury, nauki i sztuki w Związku Radzieckim — wszystko to świadczy o potężnej sile socjalizmu.

Pracujący Związku Radzieckiego — gospodarze kraju, wolni od wyzysku, pracując na siebie, a nie na kapitalistów, wkładają w swą pracę zapał twórczy, niewzruszoną wolę zbudowania komunizmu.

Ogromna organizatorska i wychowawcza praca partii Lenina — Stalina, patriotyczna świadomość interesu społecznego, rodzą ogromną inicjatywę twórczą robotników, kolchoźników, inteligencji, pobudzają ich do bohaterskich czynów.

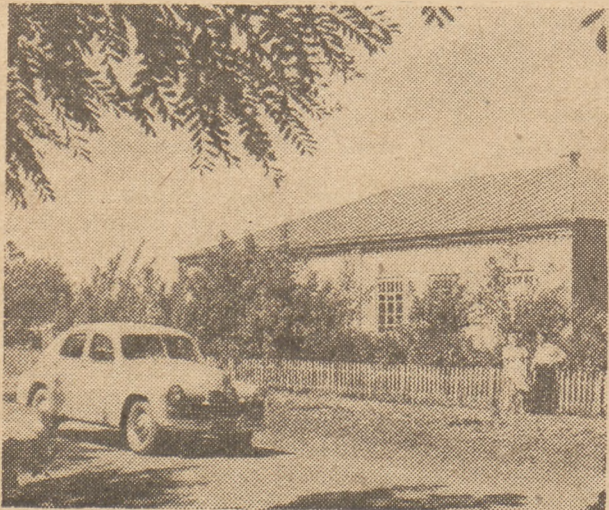
Entuzjazm pracy, patos budownictwa, jako zjawisko masowe znalazły swój wyraz w powszechnym, socjalistycznym współzawodnictwie, które stało się motorem rozwoju społeczeństwa radzieckiego. Twórcza inicjatywa ludzi radzieckich znajduje swoje odbicie w różnorodnych formach aktywności produkcyjnej.

Na wszelkiego rodzaju zebraniach, na naradach produkcyjnych ludzie radzieccy kontrolują pracę swych towarzyszy, omawiają plany produkcyjne, poddają surowej krytyce błędy i niedociągnięcia, oraz wnoszą swoje projekty i propozycje.

Józef Stalin określił współzawodnictwo socjalistyczne jako komunistyczną metodę budownictwa socjalizmu, gdyż jest ono wyrazem rzeczowej rewolucyjnej samokrytyki mas i opiera się na ich inicjatywie twórczej. Rzeczowa samokrytyka rewolucyjna mas jest to szczególna forma walki między starym, a nowym, między tym, co zamiera, a tym, co się rodzi w społeczeństwie radzieckim; jest to nowa forma rozwoju społeczeństwa radzieckiego, w którym klasy antagonistyczne zostały zlikwidowane.

Już w okresie pierwszej przedwojennej pięcioletki stalinowskiej potężny ruch przodowników pracy w całym kraju obalili dawne normy pracy. Naród radziecki dzięki pełnej samozaparciu pracy wypełnił pierwszą pięcioletkę w ciągu czterech lat.

Na bazie nowej techniki i podwyższenia stopy życiowej oraz kulturalno - technicznego wykształ-

Wygodne mury, nowe domy, własny samochód — bezustannie wzrasta stopa życiowa socjalistycznej wsi radzieckiej. Na zdjęciu — jeden z kotłeczów na Kubaniu

cenia robotników, wyrósł wspaniały ruch stachanowski.

Górnik Donbasu Aleksiej Stachanow w latach drugiej przedwojennej pięcioletki sześciokrotnie podniósł normę wydobywania węgla.

Wkrótce po tym majster budowy maszyn Busygin i majster obuwniczy Matrosow obalili dawne normy. Następnie w różnych gałęziach gospodarki wyrosły liczne szeregi stachanowców poszczególnych fachów i działów pracy. W całym kraju rozwinął się ruch stachanowski w takich rozmiarach, że dokonał on prawdziwej rewolucji w produkcji socjalistycznej.

Stalin, nazywając ruch stachanowski nowym i wyższym etapem socjalistycznego współzawodnictwa wskazał, że ruch ten toruje drogę do komunizmu, że zawiera w sobie taki zaczątek kulturalno - technicznego rozwoju mas pracujących, który prowadzi do likwidacji przeciwieństw między pracą umysłową i fizyczną.

Mechanizacja, automatyzacja, elektryfikacja procesów produkcyjnych w przemyśle i gospodarstwie wiejskim, ułatwiają pracę ludziom radzieckim, podwyższając jednocześnie ich poziom kulturalno - techniczny.

Stachanowcy — to przodownicy, nowatorzy socjalistycznej produkcji. Owładnąwszy techniką współczesną, bezustannie udoskonalając swoje umiejętności fachowe, śmiało idą naprzód, pociągając za sobą wszystkich pracujących. Podstawowa zasada współzawodnictwa socjalistycznego — to koleżeńską pomoc dla zapóźnionych ze strony przodujących, w celu osiągnięcia ogólnego podniesienia poziomu. Nowatorzy produkcji w ZSRR nie zachowują dla siebie swych „sekretołów“. Dzieli się nimi chętnie, szczycąc się ilością naśladowców swych metod, pomagają opóźniającym się w przyswojeniu sobie doświadczeń przodowników. Prasa radziecka, liczne szkoły stachanowskie, odczyty, opieka stachanowców nad „nowicjuszami“, ściśle współdziałanie ludzi nauki z ludźmi praktyki — wszystko to pomaga w rozpowszechnianiu przodujących doświadczeń i w osiągnięciu wyższego ogólnego poziomu produkcji.

W warunkach stopniowego przejścia od socjalizmu do komunizmu ruch stachanowski w ZSRR podnosi się bezustannie na coraz wyższe szczeble, staje się bogatszy w treść. Inicjatywa stachanowska bezustannie obalająca przestarzałe techniczne normy — to niewyczerpane źródło doskonalenia i przyspieszenia procesu produkcyjnego.

Gwałtowny rozwój techniki radzieckiej, szerokie rozpowszechnienie automatyzacji i stosowanie maszyn wysokoprodukcyjnych, zrodziły współzawodnictwo szybkościowców i wielowarsztatowców, oraz dopomogły robotnikom do opanowania kilkunastu pokrewnymi specjalnościami.

Majster fabryki „Kaliber“ N. Rossijskij — to inicjator zespołowej pracy stachanowskiej. Oddział N. Rossijskiego już w r. 1947 wypełnił plan pięcioletni. Zakłady „Kaliber“ stosując metodę Rossijskiego we wszystkich oddziałach, prawie trzykrotnie przyspieszyły obrót środków produkcyjnych. Naśladowców metod N. Rossijskiego jest obecnie w całym Związku Radzieckim dziesiątki tysięcy.

Tkacz Aleksander Czutkich podniósł współzawodnictwo i pracę stachanowską jeszcze wyżej. Wprowadził on tego rodzaju metody pracy, które gwarantują nie tylko wypełnienie z nadwyżką istniejących norm pracy, lecz także osiągnięcie produkcji wyłącznie wyborowej jakości. Brygada A. Czutkicha systematycznie wypełnia plan średnio w 130%, przy 100% jakości. W fabryce, w której pracuje A. Czutkich, pracuje 136 brygad. Po opanowaniu metody A. Czutkicha, 115 brygad zaczęło wytwarzać tkaniny wyłącznie pierwszego gatunku.

Współzawodnictwo o wytwarzanie produkcji wyborowej jakości i o ponadplanowe rezerwy, rozwinęło się we wszystkich gałęziach gospodarki ludowej ZSRR. Naśladowcy A. Czutkicha znajdują się obecnie w hutach i przy piecach martenowskich, w kopalniach i szybach naftowych, na budowach i stacjach maszynowo - traktorowych.

Rozwijając ciężki przemysł Związek Radziecki stworzył szeroką podstawę rozwoju budownictwa maszynowego. Zaopatrzenie różnych gałęzi gospodarki rolnej w wielką ilość typów traktorów i maszyn rolniczych zapewniło mechanizację pracy w rolnictwie i doprowadziło do tego, że rolnictwo radzieckie jest najlepiej zmechanizowane i najproduktywniejsze na świecie.

Na zdjęciu: fabryka traktorów im. Kirowa w Leninogradzie

Wszystkie te fakty stanowią pewną rękojmię takiego wzrostu wydajności pracy, przy którym stanie się rzeczą całkowicie realną stworzenie obfitości dóbr materialnych i kulturalnych, gwarantujących urzeczywistnienie zasady komunizmu: „od każdego według zdolności, każdemu według jego potrzeb“.

Praca twórcza, oparta na zasadzie współzawodnictwa socjalistycznego, powoduje niespotykane dotychczas intelektualne i moralne przeobrażenie człowieka. Ludzie radzieccy w większości — to ludzie nowi, w zasadniczy sposób różniący się od ludzi społeczeństwa kapitalistycznego. Cechuje ich wysokie uświadomienie polityczne, prawdziwy humanizm, wykształcenie i kultura. Są oni chorążymi społeczeństwa komunistycznego. Cała ich działalność, cała ich świadomość skierowana jest w przyszłość. Budują oni teraźniejszość, lecz budują ją dlatego, aby przybliżyć nadejście promiennych dni komunizmu.

4.XII.1821 — Urodził się wielki poeta rosyjski N. A. Niekrasow (zmarł w 1878 r.).

4.XII.1943 — Zmarł jeden z najstarszych bojowników bolszewickiej partii — O. M. Jarosławskij.

5.XII. — Dzień Konstytucji Stalinowskiej.

5.XII.1936 — Nadzwyczajny VIII Wszechzwiązkowy Zjazd Rad przyjął i zatwierdził Konstytucję Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich.

5.XII.1936 — Na podstawie Konstytucji Stalinowskiej utworzone zostały republiki związkowe: Azerbajdżańska, Gruzińska, Ormiańska, Kazachska i Kirgiska.

6.XII.1941 — Armia Radziecka przeszła do przeciwdzierzenia na froncie zachodnim. Początek pogromu wojsk hitlerowskich pod Moskwą.

8.XII.1894 — 55 lat temu zmarł wielki rosyjski matematyk i mechanik — P. L. Czebyszew.

W kraju socjalizmu praca jest obowiązkiem i sprawą honoru każdego zdolnego do pracy obywatela

„Obywatele ZSRR mają prawo do pracy, to jest do otrzymania zagwarantowanej roboty, z opłatą ich pracy stosownie do jej ilości i jakości” (artykuł 118 Konstytucji ZSRR).

PO zakończeniu wojny, organ amerykańskich sfer bankowych, pismo „Bankers” pisało: „jedną z najbardziej absurdalnych idei naszych czasów jest idea, że każdy ma prawo do pracy”. Tak całkowicie bez obstrukcji oznajmił organ finansowych rządów Wall Street, demaskując swoich apologetów, gładzących o możliwości zagwarantowania prawa do pracy w wrunkach kapitalizmu. Klasy kapitalistyczne nigdy się nie zgodzą na zniesienie rezerwowej armii bezrobotnych, umożliwiającej obniżanie poziomu płac w warunkach kapitalizmu, nie leży w interesie kapitalistów gwarantowanie prawa do pracy. Ale nie tylko w tym rzecz. Kapitalizm nie może zapewnić prawa do pracy ponieważ kryzysy, bezrobocie, nędza — to atrybuty istnienia kapitalizmu.

Jedynie w warunkach socjalizmu, urzeczywistniono prawo do pracy. To prawo jest jedną z wspaniałych zdobyczy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej. Rewolucja Październikowa zniósła prywatną własność narzędzi i środków produkcji. Socjalistyczny system gospodarczy, socjalistyczna własność narzędzi i środków produkcji, są zasadą ekonomiczną ZSRR. Radziecka gospodarka rozwija się na zasadzie dokładnego, jednolitego, opartego na przesłankach naukowych planu, z uwzględnieniem wszystkich możliwości i potrzeb społeczeństwa.

Planowa organizacja gospodarki ludowej na podstawie własności społecznej środków produkcji, zlikwidowała wszelką możliwość kryzysów ekonomicznych i bezrobocia. Wiadomo, jak olbrzymie siły produkcyjne niszczyły przez kryzysy w warunkach społeczeństwa kapitalistycznego, jaką ogromną ilość ludzi pracy wyrzucają one na bruk, pozbawiając środków do życia.

W Związku Radzieckim wciąż wzrastają siły wytwórcze, wciąż wzrastają możliwości wytwórcze. Siły robocze przygotowuje się i rozdziela planowo. Ludzie radzieccy mają pewność jutra. Młode pokolenia znają bezrobocie tylko z opowiadań.

NIEPRZERWANY wzrost gospodarki ludowej w ZSRR wciąż zwiększa zapotrzebowanie sił roboczych. Liczba robotników i pracowników w Związku Radzieckim wciąż wzrasta.

W 1930 r. w ZSRR było 14,5 miln. robotników i pracowników, a w 1940 roku już 31,2 miln. W ZSRR nie było żadnych trudności związanych z zatrudnieniem milionów ludzi, którzy wrócili do wojska po zakończeniu Wielkiej Wojny Ojczyźnianej, nie było też trudności z wykorzystaniem robotników przy przestawieniu wojennego przemysłu na produkcję pokojową. W ZSRR nie istniało zagadnienie zwolnienia robotników — istniało natomiast zagadnienie pokrycia zapotrzebowania rąk roboczych dla olbrzymiej pokojowej odbudowy i rozbudowy. Skala budownictwa pokojowego jest tak wielka, perspektywy dalszego rozwoju tak rozległe, że radziecka gospodarka potrzebuje coraz więcej sił roboczych. O tym świadczy najlepiej wzrost zatrudnienia w ZSRR w okresie powojennym. Ilość zatrudnionych w gospodarce ludowej ZSRR w ciągu 1947 r. wzrosła o 1,2 mil. ludzi, a w 1948 r. jeszcze o 2 mil. ludzi, co w stosunku do 1940 r. wynosi wzrost o 10 proc. Na październik 1949 r. ilość zatrudnionych w porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku wzrosła o 2 mil. ludzi.

W tym samym czasie w krajach kapitalistycznych z każdym dniem wzrasta bezrobocie. Ogólna ilość bezrobotnych i półbezrobotnych w świecie kapitalistycznym dobiega 40 mil. W USA nawet według oficjalnych danych ilość bezrobotnych razem z półbezrobotnymi, tj. pracującymi przez niepełny tydzień roboczy wynosi 14 mil. W rzeczywistości liczba ta jest znacznie wyższa. Jeszcze gorzej przedstawia się sytuacja w krajach zmarshallizowanych. Amerykańskie monopole zalewają je niskogatunkową produkcją, przestawiając ich gospodarkę na produkcję wojenną. To doprowadza do bankructwa przedsiębiorstw i masowego zwalniania robotników, skazanych na nędzę. We Włoszech jest teraz 3 mil. bezrobotnych, w Zachodnich Niemczech 1,3, w małej Belgii powyżej 300 tys.

W ZSRR prawo do pracy przysługuje wszystkim obywatelom radzieckim bez wszelkich ograniczeń i zastrzeżeń, niezależnie od ich narodowości, rasy i płci. W ZSRR jest niedopuszczalna nieumotywowana odmowa przyjęcia do pracy w państwowym czy spółdzielczym przedsiębiorstwie lub urzędzie. Niedopuszczalne jest też według praw radzieckich zwolnienie z pracy robotnika lub pracownika przez administrację przedsiębiorstwa czy urzędu, bez ważnych przyczyn. Specjalne ulgi przysługują kobietom ciężarnym i matkom karmiącym. Za odmowę przyjęcia ich do pracy albo obniżenie im zapłaty ustanowiono odpowiedzialność karną.

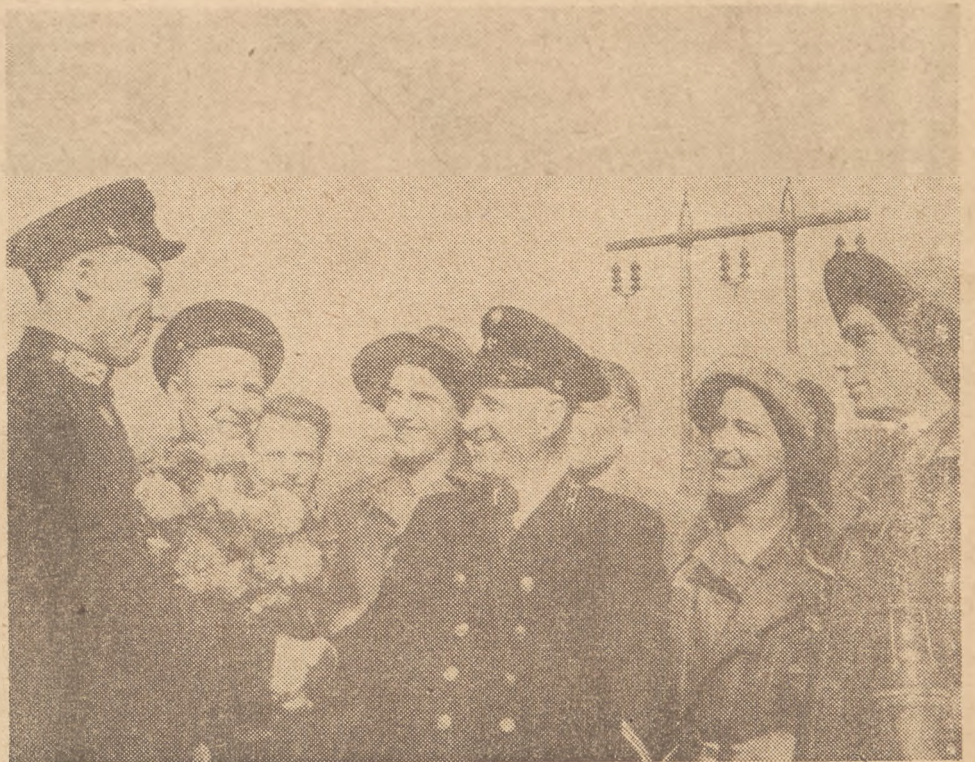
Prawo do pracy w ZSRR przysługuje każdemu odpowiednio do jego specjalności i kwalifikacji. W Związku Radzieckim nie do pomyślenia są fakty zatrudniania wykwalifikowanych robotników, specjalistów, inteligentów przy niewykwalifikowanej robocie, co bardzo często zdarza się w krajach kapitalistycznych, gdzie bezrobocie i głód zmuszają ludzi do przyjmowania każdej pracy.

Za pracę płaci się w Związku Radzieckim według zasady „od każdego według zdolności — każdemu według pracy”, tzn. odpowiednio do ilości i jakości pracy. W Związku Radzieckim nie istnieje dyskryminacja w zapłacie za pracę ze względu na narodowość, płeć, wiek, co praktykuje się powszechnie w państwach kapitalistycznych. W Anglii na przykład kobietom za równą pracę z mężczyznami płaci się o 50 — 60 proc. mniej. W USA Mu-

rzynów nie dopuszcza się do kwalifikowanej pracy, a za pracę niewykwalifikowaną otrzymują oni niższą zapłatę niż biali.

W Związku Radzieckim praca człowieka określa jego pozycję w społec-

niej nagrodzono orderami i medalami powyżej 510 tys. robotników, kucharzy, uczniów, inżynierów, technicznych pracowników, urzędników, lekarzy, nauczycieli i innych pracowników za osiągnięte, przez nich wy-

Wręczenie zaszczytnej odznaki „Zasłużony górnik” jest podniosłą uroczystością nie tylko dla górnika Jaszczenko i kierownika kopalni, lecz i dla całej brygady odznaczonego.

zeństwie. Józef Stalin w przemówieniu na pierwszym wszechzwiązkowym zjeździe stachanowców stwierdził:

„Tutaj (w ZSRR) człowiek pracy jest otoczony szacunkiem. Tu pracuje on nie na eksploatatora, ale na siebie, dla swojej klasy, dla społeczeństwa. Tu człowiek pracy nie może czuć się zagubiony, samotny. Odwrotnie, człowiek pracy czuje się u nas wolnym obywatelem swojego kraju, swego rodzaju działaczem społecznym. I jeżeli pracuje dobrze i daje społeczeństwu to co może dać — wtedy jest bohaterem pracy, otacza go sława.”

Tysiące pracujących w kraju socjalizmu otrzymuje ordery i medale, noszą zaszczytny tytuł Bohatera Pracy Socjalistycznej, naród wybiera ich na odpowiedzialne stanowiska państwowe. W okresie po Wielkiej Wojnie Ojczyź-

niki pracy, 4.800 przodowników przemysłu i rolnictwa otrzymało tytuł Bohatera Pracy Socjalistycznej. 2.540 działaczy nauki, techniki, sztuki, literatury otrzymało zaszczytną Nagrodę Stalinowską. W kraju socjalizmu praca jest obowiązkiem i sprawą honoru każdego zdolnego do pracy obywatela.

PRACA zapewnia nieustanny wzrost stopy życiowej pracujących ZSRR. Zwiększa się stale fundusz płacy, podwyższa się jej przeciętny miesięczny i roczny poziom. W 1948 r. realna płaca w rezultacie przeprowadzenia reformy walutowej, zniesienia systemu kartkowego, obniżki cen, wzrosła więcej niż dwa i pół raza w stosunku do roku 1947. W 1949 r., w rezultacie nowej znacznej niżki cen towarów, realny roczny zarobek zwiększył się średnio o 71 miliard. rubli.

W tym czasie w krajach kapitalistycznych trwa ciągłe obniżanie płac, spadek możliwości nabywczych ludności, wzrastają podatki od uposażeń. We Francji siła nabywcza klasy robotniczej spadła do 51 proc. przedwojennej. W USA podatki stanowią 1/3 uposażenia. Jeszcze bardziej obniżyła się stopa życiowa pracujących w krajach kapitalistycznych po przeprze i dewaluacji.

Sfery rządzące krajów kapitalistycznych, nie wyłączając laburzystowskich liderów i prawicowych socjalistów, wszelkimi sposobami starają się pomniejszyć dane o rozmiarach bezrobocia, o wciąż postępującym obniżaniu się poziomu życia mas ludowych. Starają się oni ukryć, że kosztem pracujących, kosztem ich nędzy, monopolistyczni drapieżcy starają się ocalić swoje dochody, uratować je przed nadciągającym kryzysem.

W warunkach socjalistycznego społeczeństwa prawo do pracy jest całkowicie zrealizowane. To samo można powiedzieć o krajach demokracji ludowej, które wkroczyły na drogę do socjalizmu.

Prawo ludzi radzieckich do emerytury na starość jest ważną zdobyczą ustroju socjalistycznego. Na zdjęciu listonosz Prochorow wręcza pensję emerytce Marii Kurskiej.

Prawo do nauki — to prawo każdego obywatela ZSRR do stałego uzupełniania swej wiedzy

„Obywatele ZSRR mają prawo do nauki.

Prawo to zabezpieczają: powszechne obowiązkowe nauczanie początkowe, nauczanie bezpłatne, włączając nauczanie w szkołach wyższych, system państwowych stypendiów dla przytłaczającej większości uczących się w szkołach wyższych, nauczanie w szkołach w języku ojczystym, organizowanie bezpłatnego nauczania mas pracujących wytwórczej pracy, techniki i agromonii w zakładach przemysłowych, sowchozach, na stacjach maszynowo - traktorowych i w kolchozach.

To prawo obywateli radzieckich w niczym nie przypomina praw, głoszonych przez konstytucje państw burżuazyjnych. Odrębność jego polega na tym, iż jest ono istotnie urzeczywistniane w praktyce. W referacie, poświęconym 31 Rocznicy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej, W. Mołotow, przytoczył dane w sposób przekonujący potwierdzające ten fakt:

„W naszym kraju mamy 730.000 uczących się w wyższych zakładach naukowych — mówił W. Mołotow — prócz tego 270.000 kształcących się drogą korespondencyjną i ponad 34 miliony uczniów w szkołach podstawowych, średnich i technicznych. Nasza prasa, nasze instytucje kulturalne przeprowadzają wielką pracę kulturalno - oświatową wśród mas. Niechże się znajdzie takie państwo kapitalistyczne, które chciałoby się zmierzyć ze Związkiem Radzieckim w dziedzinie rozwoju kulturalnego kraju!”

A żeby unaocznić jak wielką twórczą pracę państwa radzieckiego kryje się w tych cyfrach, przypomnijmy, jak wyglądała pod względem kulturalnym Rosja 31 lat temu, przed zapanowaniem władzy radzieckiej.

Krytykując politykę carskiego ministerstwa oświaty publicznej, W. I. Lenin wskazywał, iż w carskiej Rosji w 1913 r. cztery piąte dzieci i młodzieży w wieku szkolnym nie miało możliwości uczyć się. W 1917 roku zaledwie 35% ludności w wieku powyżej 9 lat umiało czytać i pisać, piśmienność kobiet zaś była trzykrotnie niższa, aniżeli mężczyzn. Ogólna liczba uczących się w szkołach podstawowych i średnich wynosiła 7.800.000. Byli to w przeważającej mierze dzieci zamożnych rodziców, ponieważ ogółu ludności nie stać było na płaconie wysokich opłat szkolnych. Dzieci chłopów i robotników mogli w najlepszym razie ukończyć podstawową dwu- lub czteroklasową szkołę — do szkół średnich nie miały one prawie zupełnie dostępu.

Obrzymie przestrzenie Rosji, zamieszkałe przez narodość nierosyjskie, pozbawione były niemal całkowicie szkół.

MŁODA Republika Radziecka od pierwszych chwil swego istnienia, proklamowała prawo do nauki każdego obywatela. Pierwszym posunięciem w kierunku urzeczywistnienia tego prawa było przekazanie szkół państwu, wprowadzenie jednolitej powszechnej szkoły, zamiast poprzedniego zawilego systemu przeróżnych szkół — parafialnych, miejskich, realnych, gimnazjów i szkół dla uprzywilejowanych warstw ludności.

Przejęcie szkolnictwa przez państwo zapewniło planowość rozwoju oświaty, niezależność od przypadku i „dobroczyńczego wsparcia”, jednoitą metodę wychowawczą i wykładowczą, gwarantującą wychowanie wykształconych, ideowych ludzi o wysokich kulturalnych i moralnych zasadach i wymaganiach.

Wszystkie wydatki związane z oświatą publiczną ponosi państwo. Jedynie koszty utrzymania instytucji kulturalno-oświatowych pokrywane są łącznie przez państwo oraz związki zawodowe, zrzeszenia spółdzielcze i kulturalne.

O ile w carskiej Rosji na oświatę wydatkowano średnio rocznie 1 rubel 20 kopiejek na głowę mieszkańca, o tyle w Związku Radzieckim na początku pierwszej pięcioletki, w 1928 roku, suma ta wynosiła 8 rubli, w przededniu zaś drugiej wojny światowej — 113 rubli. W 1948 roku, mimo wielkich wydatków związanych z odbudową zniszczonej przez najeźdźców gospodarki narodowej, z ogólnej sumy wydatków budżetowych, wynoszącej 387.960 milionów rubli, przeznaczono na cele kulturalno-oświatowe kwotę 116.300 milionów rubli. Z tego na szkolnictwo przypada 59.100 milionów rubli, co stanowi ponad 15% wszystkich wydatków budżetowych i wynosi 295 rubli na głowę ludności.

Warto odnotować, iż w Stanach Zjednoczonych w latach 1948 — 1949 Kongres asygnował na oświatę swych obywateli mniej niż 1% wydatków federalnych.

Po to, aby prawo obywateli ZSRR do nauki z pomocą prawnego przekształciło się w rzeczywistość, konieczny był ogromny wysiłek w dziedzinie organizacji szkolnictwa.

Obrzymie masy ludności, przebudzone przez Rewolucję i wezwane do aktywnej działalności politycznej, rwały się do wiedzy. Państwo radzieckie od

pierwszej chwili zapoczątkowało szeroko zakrojoną akcję oświaty dorosłych.

26 grudnia 1919 roku wydano dekret o likwidacji analfabetyzmu obywateli republik radzieckich w wieku od 8 do 50 lat. Całe społeczeństwo radzieckie, tyśiące nauczycieli i urzędników radzieckich przystąpiły z entuzjazmem do tej pracy. Powstały dziesiątki tysięcy szkół i kółek, w których pobierali bezpłatnie naukę analfabeci i pół-analfabeci. Po opublikowaniu dekretu, w ZSRR nauczono czytać i pisać ponad 50 milionów dorosłych.

Jednocześnie na czeło zagadnień wysunął się problem wprowadzenia w życie powszechnego, bezpłat-

Wszystkie dzieci w ZSRR uczęszczają do szkół podstawowych. Radość widnieje na twarzach uczennic 3 klasy 329 szkoły w Moskwie

nego nauczania podstawowego dla wszystkich narodowości w ich języku ojczystym.

W tym celu trzeba było zbudować gmachy szkolne, przygotować kadry nauczycielskie, wydrukować podręczniki szkolne w językach wszystkich narodowości, zamieszkujących Związek Radziecki. Największą trudność polegała na tym, iż około 40 narodowości carskiej Rosji takich jak Kazachowie, Neńcowie, Kirgizi i inne, nie tylko nie posiadało własnej literatury, lecz nawet swego piśmiennictwa. W latach władzy radzieckiej narodowości te otrzymały alfabet, możliwość kształcenia się w języku ojczystym, rozwijania swej narodowej kultury — teatru, literatury, filmu. Obecnie dzieła literatury wydawane są w Związku Radzieckim w 119 językach. We wszystkich republikach i okręgach utworzono narodowe państwowe instytuty wydawnicze. Po raz pierwszy w dziejach Azerbajdżanu, Białorusi, Turkmenii, Kirgizji, Tadżykistanu i innych republik wydano w miliońowych nakładach podręczniki dla szkół, technicum, wyższych uczelni.

Równoległe z wielką akcją wydawniczą szło zakrojone na olbrzymią skalę budownictwo gmachów szkolnych. Budowano szkoły w miastach i w osiedlach robotniczych, na wsi, w oddalonych wioskach Syberii, wysoko w górach Kaukazu, na odległej Północy i w Pamirze. Wszystkie budynki szkolne wzniesiono według znormalizowanych państwowych projektów, zadość czyniąc wszystkim wymogom higieny. Każda wiejska szkoła otrzymała wydzielony specjalny grunt dla pomocniczego gospodarstwa.

W tym samym czasie przeprowadzono wielką akcję przygotowania kadr nauczycielskich wszystkich narodowości. W każdej republice utworzono instytuty i uczelnie pedagogiczne. Obecnie w Związku Radzieckim istnieje 320 wyższych uczelni pedagogicznych i ponad 1.000 szkół pedagogicznych.

RZĄD radziecki nieustannie troszczy się o nauczycielstwo. Systematycznie wzrasta wynagrodzenie nauczycielstwa, nauczyciele mają sanatoria i domy wypoczynku, do których przejazd opłaca w większości wyobadków związek zawodowy. O szacunku, jakim otacza się w Związku Radzieckim zawód nauczyciela, świadczy nagradzanie nauczycieli orderami i medalami, przyznawanie im zaszczytnej miana „zasłużony nauczyciel”.

Powszechne obowiązkowe nauczanie — dla wsi w zakresie czterech klas i dla miasta oraz osiedli robotni-

czych w zakresie 7 klas — wprowadzono w Związku Radzieckim w 1930 roku, kiedy stworzone zostały niezbędne po temu warunki.

W rezultacie szybkiego wzrostu ilości szkół i likwidacji analfabetyzmu wśród dorosłych, procent piśmiennych osiągnął w Związku Radzieckim przed drugą wojną światową 89,1%. W niektórych zaś republikach, jak np. w Gruzji, osiągnięto stu procentową piśmienność całej ludności.

Mimo iż w czasie wojny hitlerowscy najeźdźcy zniszczyli w okupowanych okręgach setki szkół, miliony podręczników, wyposażenie szkół, w latach 1948—49 prawie wszystkie szkoły były już odbudowane i obecnie nie ma dziecka w wieku od 7 lat, które nie uczęszczałoby w Związku Radzieckim do szkoły.

Niezwykle istotnym osiągnięciem ZSRR w dziedzinie oświaty jest to, że obywatele radzieccy otrzymali możliwość nie tylko ukończenia szkoły powszechnej, lecz także szkoły średniej i możliwość stałego podwyższania swych kwalifikacji. Przyczyniło się do tego wprowadzenie w życie bezpłatnego siedmioletniego nauczania, jak również znaczne zwiększenie sieci szkół średnich. W Rosji przedrewolucyjnej istniały zaledwie 1.953 szkoły średnie, do których uczęszczało 635.591 uczniów. W Związku Radzieckim już przed wojną było 12.469 szkół średnich z liczbą uczniów 9.028.156. Prócz tego, w ZSRR stworzono nowe typy szkół — szkoły młodzieży robotniczej i szkoły wieczorowe dla młodzieży wiejskiej, przeznaczone dla tych, którzy w czasie wojny przerwać musieli naukę by zastąpić przy warsztatach pracy swych ojców i starszych braci, walczących na froncie.

Równocześnie ze szkolnictwem ogólnokształcącym rozbudowywano w ZSRR szkolnictwo zawodowe. Przed Rewolucją w Rosji istniało zaledwie 295 średnich szkół zawodowych, obejmujących 35.800 uczniów. W Związku Radzieckim stworzono gęstą sieć szkół przemysłowych, rolniczych, technicznych, pedagogicznych i medycznych, przygotowujących specjalistów o średnich kwalifikacjach. Ilość uczących się w tych szkołach wzrosła w porównaniu z Rosją przedrewolucyjną o 26,4 raza. Szkoły tego rodzaju są dostępne dla najszerszego ogółu dzięki systemowi stypendiów oraz burs dla młodzieży zamiejscowej.

PODOBNIĘ zagwarantowane jest dla najszerszych mas młodzieży prawo do studiów wyższych. Jego gwarancją stanowią: szeroka sieć wyższych uczelni, olbrzymia ilość stypendiów dla młodzieży wykazującej się dobrymi wynikami nauki, sieć burs i stołówek, dostęp na uczelnię bez różnicy narodowości, płci, dostępność studiów wyższych dla dzieci robotników i chłopów, nauczanie w języku ojczystym.

W latach władzy radzieckiej powstało ponad 700 nowych wyższych uczelni. W każdej republice istnieją obecnie wyższe uczelnie, w których wykłady prowadzone są w języku ojczystym ludności danej republiki. I tak np. w Republice Uzbekkiej, w której przed Rewolucją nie było ani jednej wyższej uczelni, istnieje ich obecnie 29, w Kazachskiej Republice — 21 itd. Na jesieni 1948 roku otwarty został w Stalinabadzie 32-gi z kolei uniwersytet — w Rosji carskiej uniwersytetów było tylko 10.

Szeroki dostęp do wyższych uczelni otrzymały kobiety. Liczba kobiet z ukończonymi wyższymi studiami wynosi 42,3% ogólnej ilości specjalistów z wyższym wykształceniem.

Ci, którzy pracują i chcą się kształcić dalej, nie przerywając pracy zawodowej, korzystają z szerokiej sieci wieczorowych i korespondencyjnych wyższych uczelni. W 1948 roku na pierwszy kurs instytutów korespondencyjnych przyjęto ponad 100.000 słuchaczy. Wśród nich znajdują się przede wszystkim przodownicy pracy, majstrówie i technicy.

Prawo do nauki — to nie tylko prawo kształcenia się w szkołach podstawowych, średnich i wyższych. To również prawo każdego obywatela do stałego uzupełniania swej wiedzy przez uczęszczanie na odczyty, do muzeów i bibliotek. W celu urzeczywistnienia tego prawa w ZSRR stworzono wielką sieć instytucji kulturalno-oświatowych — klubów robotniczych, domów kultury, czytelni, bibliotek, muzeów i lektoratów. W samej tylko Rosyjskiej Federacyjnej Republice istniało w 1948 r. 32.000 czytelni, 20.000 wiejskich kolchozowych świetlic, 2.500 rejonowych domów kultury, 450 muzeów. W wiejskich świetlicach i czytelniach zorganizowano ponad 50.000 kółek agrotechnicznych, około 5.000 lektoratów. Na utrzymanie tych instytucji łoży wielkie środki finansowe zarówno państwo, jak szereg organizacji społecznych, związki zawodowe, koleżnozy itd.

W Związku Radzieckim co trzeci człowiek uczy się, lecz naród radziecki nie zadowala się tym, co zostało już osiągnięte. Powojenny plan pięcioletni przewiduje dalszy rozwój oświaty — zwiększenie ilości szkół, ilości studentów, zapewnienie powszechnego obowiązkowego siedmioletniego nauczania zarówno w mieście jak i na wsi.

Bohaterska praca kolchoźników Kazachstanu

JESZCZE nie tak dawno Kazachstan był jednym z najbardziej zacofanych krajów imperium rosyjskiego. Jego niezmiernie obszar były całkowicie pod władzą kazachskich feudałów i carskich kolonizatorów. Do nich należały najlepsze ziemie; ludowi kazachskiemu pozostały jedynie słone łąki i jałowe piaski. W poszukiwaniu chociażby jako tako nadających się dla bydła pastwisk musieli Kazachowie-pasterze stale przechodzić z miejsca na miejsce, prowadząc koczowniczy tryb życia. Biedniejszy z nich zostawali parobkami i całe życie paśli bydło bejów od świtu do nocy za nędzną zapłatę. Lud kazachski jeździł pod podwójnym jarzmem — narodowym i klasowym. Zdawało się, że jest na zawsze skazany na głód i wymieranie...

Jeszcze i dzisiaj żyją w każdym aule świadkowie ponurej przeszłości, a młodzież kazachska słucha ich sprawozdań, jak starych legend.

Wielka Październikowa Rewolucja zrzuciła jarzmo kapitalizmu, powołała naród kazachski do nowego, wolnego i radosnego życia. 270 mil. hektarów ziemi przeszło na zawsze w ręce mas pracujących Kazachstanu. Z pomocą bratniego narodu rosyjskiego, Kazachstan przeobraził się z cołniejącej w rozwoju peryferii w bogaty kraj przemysłowo-rolniczy w kwitnącą socjalistyczną Republikę. Dziś rozwija się w Kazachstanie potężny przemysł, przodujące rolnictwo i bogata kultura.

Potężny wzrost uprzemysłowienia umożliwił pomyślne przejścia od drobno-towarowej gospodarki chłopskiej do wielkich kolektywnych gospodarstw.

Na wielkich przedsiębiorstwach radzieckiego Kazachstanu urodzeni pasterze, Kazachowie hodują dziesiątki milionów bydła — stada owiec o cienkim runie, krów, tabuny szybkich jak wiatr koni i wytrzymałych, cierpliwych wielebniadów. Hodowla bydła jest oczywiście, podstawowym zajęciem rolników w większości rejonów Kazachstanu.

L ECZ inaczej żyją i pracują obecnie Kazachowie.

Kim był dawniej sławny obecnie hodowca, Bohater Socjalistycznej Pracy, Rysdaulet Bajżanow? Był on parobkiem i tak, jak jego ojciec i dziad, paśli bydło beja, wegetując wraz ze swą rodziną. Parobek Rysdaulet pierwszy wstąpił do kolchozu i wkrótce został sławnym hodowcą, osiągając z roku na rok coraz lepsze wyniki. W zeszłym roku wyhodował on po 130 jagniąt od każdego stu matek.

Kolchoz „Bostandyk“, którego członkiem jest Rysdaulet, słusznie nagradza jego ofiarną pracę. Dziś Rysdaulet posiada 100 owiec. Były parobek, który mógł tylko marzyć o własnej jurcie, jest obecnie właścicielem obszernego, dobrze umeblowanego domu, w którym jest elektryczność i radio. A na jego pastwisku stoi taka jurta, w jakiej dawniej mieszkał jedynie jego gospodarz — bej.

Talaski rejon, w którym mieszka Rysdaulet, słynie ze swych wspaniałych hodowców. Rysdaulet nie jest tu wyjątkiem: 32 przodującym kolchoźnikom te-

Znakomity hodowca koni w kolchozie „Wschód“ — Bohater Pracy Socjalistycznej Dżambulow ze swą żoną.

go rejonu przyznano w 1947 r. tytuł Bohatera Socjalistycznej Pracy.

Kolchozowa hodowla rozwija się nie tylko w obecnie zamieszkałych rejonach. Hodowcy Kazachstanu, zjednoczeni w kolchozach, prowadzą pomyślne ataki na pustynie i półpustynie, nawadniają obszary pozbawione wody. W licznych miejscach, gdzie jeszcze niedawno nie można było odnaleźć śladów człowieka, teraz pasą się olbrzymie stada owiec i tabuny koni. Energicznie przystosowują kolchoźnicy do swych potrzeb pustynie Mujun — Kum, Kzył — Kum i Bepak — Dala. Miejsca te są jeszcze na mapach oznaczone białymi plamami, ale Kazachowie, wykorzystując najnowszą osiągnięcia nauki — czynią wszystko, by służyły one człowiekowi.

DALEKO w półpustynnym okręgu Gurijskim, przylegającym do morza Kaspijskiego, leży kolchoz im. Stiepana Razina. Warunki pracy nie są tu łatwe; latem panuje upał, zimą — ostre mrozy i straszne zamiecie. Lecz kazachscy kolchoźnicy umieją pokonywać te trudności. W kolchozie jest przeszło 30 tysięcy owiec, około 2 tysiące bydła rogatego, przeszło tysiąc koni i setki wielebniadów, bez których nie można sobie wyobrazić opanowania pustyni.

Warunki klimatyczne zmuszały do przegania stada bydła o 200 km. na

Po gorącym dniu tabuny koni hodowanych w kolchozie śpieszą do ożywczych wód Talassu, aby ugasić pragnienie.

północ, na step, a zimą — na południe. Lecz i tak w trudnych warunkach kolchoz doprowadził do szybkiego wzrostu pogłowia bydła i jego produktywności. Średnia waga owcy wynosiła tu w 1947 roku 80 kg.

Czterech najlepszych hodowców kolchozu im. Stiepana Razina otrzymało tytuł Bohaterów Socjalistycznej Pracy. A znakomity „czaban“ (przewodniczący) tego kolchozu Kozaczka Musina Makpal

została wybrana jako delegat Najwyższej Rady Kazachskiej Republiki.

Ogromne są również osiągnięcia narodu kazachskiego w dziedzinie uprawy ziemi. Tereny uprawy zbóż zwiększyły się w Kazachstanie o 60 proc., a urodzajność od 40 — 50 proc. Na ogromnych kolchozowych polach zbierają Kazachowie bogate urodzaje pszenicy, żyta, ryżu, prosa, kukurydzy i bawełny. Pracowitym rolnikom przysły na pomoc dziesiątki tysięcy traktorów, samochodów, kombajnów i różnych maszyn rolniczych. Stworzono setki stacji maszynowo-traktorowych, dzięki czemu można było w 70 proc. zmechanizować najtrudniejsze prace w polu.

W kolchozach Kazachstanu wprowadza się jeszcze pełniejszą mechanizację przy pomocy elektryfikacji. W zeszłym roku zbudowano w Republice 193 wiejskie elektrownie; obecnie urządzi się 185 nowych.

W stepach centralnego Kazachstanu w telmańskim rejonie, gdzie przeprowadzono już pełną elektryfikację, inaczej organizuje się obecnie pracę kolchozów. Już w zeszłym roku przy pomocy elektryczności polewano ogrody na przestrzeni 2 tysięcy ha. W czasie żniw pracowały na elektryczności liczne młockarnie i wialnie; zastosowano motory elek-

Pogłębienie przyjaźni polsko-radzieckiej

(Dokończenie ze str. 5-ej)

uczające łąką coraz bardziej tych wiadomości, obowiązkiem Towarzystwa jest je zaspokoić.

Przed Towarzystwem stoi zadanie dalszego umasowienia jego szeregów przy zwróceniu szczególnej uwagi na zwiększenie liczby pracujących chłopów, których stan ilościowy jest obecnie stanowczo niedostateczny. Trzeba także zwiększyć poważnie liczbę młodzieży i kobiet w szeregach Towarzystwa.

W miesiącu styczniu rozpoczyna się już statutowe wybory do Zarządów TPPR, a w następnych miesiącach wybory do Zarządów Oddziałów i Okręgów. Trzeba a w następnych miesiącach wybory do Zarządów, gdyż od nich w poważnym stopniu zależy praca całej organizacji.

Doniosłe zadanie to praca nad stałym uzbrajaniem kadr TPPR w wysoką świadomość polityczną, stałe podnoszenie poziomu społeczno-politycznego aktywności i mas członkowskich, organizowanie systematycznego szkolenia aktywności zawodowego i społecznego.

Każdy Krajowy Zjazd TPPR jest poważnym krokiem naprzód w rozwoju naszej organizacji. Tegoreczny Zjazd, odbywający się w okresie wielkiej pokojo-

wej ofensywy, niezwykle wzmocnił siłę postępu, a w Polsce w okresie przedterminowego wykonania planu 3-letniego, wskutek którego Polska Ludowa trwale wstąpiła na drogę budownictwa socjalizmu — ma znaczenie niezwykle doniosłe. Ukazuje on nową treść przyjaźni i sojuszu ze Związkiem Radzieckim, jako sojuszu pomiędzy klasą robotniczą i masami pracującymi obu krajów, na bazie uznania przodującej roli Związku Radzieckiego i Wielkiej Partii Bolszewików kierowanych przez genialnego Wodza międzynarodowego ruchu robotniczego, międzynarodowej walki o pokój, demokrację i socjalizm — Stalina. Bojowy entuzjazm, dynamika i powaga Zjazdu, przeprowadzona rzeczowa krytyka, nakreślenie wyraźnych zadań na najbliższy etap, zdecydowana wola walki z wrogiem i z niedostatkami własnej czujności — są gwarancją, że prace Towarzystwa Przyjaźni Polsko Radzieckiej będą się pogłębiać i rozwijać w służbie Polski Ludowej, patriotyzmu i internacjonalizmu, w służbie socjalistycznej przyszłości świata.

Zofia Gawrońska-Wasilkowska
czł. Prezydium TPPR.

Najstarszy hodowca koni w Talassie zasłużony mistrz republiki, Bohater Pracy Socjalistycznej Karlabaj Atszabarow (kolchoz im. Czkalowa).

L ECZ najcenniejszym kapitałem Republiki jej „złotym funduszem“ — są ludzie.

Kazachowie są dumni ze swoich doskonalonych rolników. Spośród nich szczególnie wyróżnili się przewodniczący kolchozu „Dołan — Aly“ Nusubek Szakarow, który osiągnął doskonały urodzaj pszenicy: 31 cetnarów z 1 ha, brygadier kolchozu „Nowa Droga“ Michalij Kandyszew, u którego urodzaj pszenicy wyniósł 33 cetnary z jednego ha i lankowa kolchozu „Socjalistyczny Kazachstan“ — Araskul Bekturganowa, która zebrała 88 cetnarów bawełny z jednego ha.

W całym Związku Radzieckim znani są mistrzowie wysokich urodzajów buraków z kolchozu „Czerwona Gwiazda“. Przedownicy tego kolchozu zebraли po 800 — 900 cetn. buraka z ha, a średni zbiór wyniósł 563 cetnary z ha. Rekordowy wynik osiągnęła lankowa Darich Zentechowa, która zebrała 1047 cetnarów buraka z ha.

Ze sprzedaży buraków państwu, kolchoz otrzymał w zeszłym roku przeszło pół miliona rubli dochodu.

Kolchozy Kazachstanu dbają o to, by równocześnie z rozwojem swego zasadniczego działu rolniczego nie zaniedbywać i innych działów produkcji.

Kolchozy zajmujące się uprawą zbóż, hodują również wiele bydła, w kolchozach uprawiających buraki i bawełnę, uprawia się również zboża.

Ten system gospodarki rolnej umożliwił najlepsze wykorzystanie bogactw ziemi, siły roboczej i techniki, oraz najpełniejsze stosowanie osiągnięć nauk rolniczych.

Przykładem może tu być kolchoz „Promień Wschodu“, leżący u podnóża gór Ala — Tau, pokrytych wiecznym śniegiem.

W kolchozie tym zjednoczyło się 1330 rodzin chłopskich różnych narodowości. Pracują tu razem Kazachowie, Rosjanie i Ukraińcy. Zasadniczym działem rolniczym w tym kolchozie jest sadownictwo: przeszło 560 ha ziemi kolchozu zajmują sady i jadalniaki.

Lecz obok sadownictwa, kolchoz „Promień Wschodu“, zajmuje się uprawą zbóż, jarzyn i wysiewem traw. Kolchoz posiada również duże gospodarstwo hodowlane, liczące przeszło 600 głów bydła rogatego, 9,5 tysiąca owiec i 1000 koni. Kolchozowa elektrownia zaopatruje w energię pomocnicze przedsiębiorstwa, różne warsztaty, radiowęzeł, oraz oświetla domy kolchoźników.

Zasadnicza socjalistyczna przebudowa uwarunkowała niespotykany rozwój gospodarki narodowej i kultury Kazachstanu, zapewniając masom pracującym radosne, szczęśliwe życie.

Przebieg Rewolucji Październikowej

Czerwonogwardziści i drukarze natychmiast zawiadomili o wypadku Stalina.

Stalin polecił wysłać do drukarni wozy pancerne. Czerwonogwardziści wraz z rewolucyjnymi żołnierzami odparli junkrów i postawili przed drukarnią uzbrojoną wartę. Drukarnia została uruchomiona. O 11-ej rano ukazała się gazeta „Robotnicza droga“, o której zamieszczone zostały artykuły Lenina i Stalina wzywające masy do obalenia Rządu Tymczasowego.

21 października wieczorem Lenin przesłał do członków Centralnego Komitetu Partii gorące pismo, pełne niepokoju.

„Fiszę te słowa 21-go wieczorem — tak rozpoczyna się ten historyczny list — sytuacja jest w najwyższym stopniu krytyczna. Zupełnie jasne, że teraz, już naprawdę każda zwłoka w powstaniu równa się śmierci“. I dalej Lenin żądał... „w żadnym wypadku nie zostawić władzy w rękach Kiereńskiego i jego kompanów do 25-go, w żadnym wypadku; zakończyć sprawę koniecznie, albo dziś wieczorem, albo dziś w nocy“.

24 października przez cały dzień Stalin był w gmachu Smolnego — w sztabie Bolszewików, gdzie znajdował się Wojskowo - Rewolucyjny Komitet, kierujący ostatnimi przygotowaniem do wystąpienia. 24-go wieczorem Lenin udał się do Smolnego.

Przedostał się on szczęśliwie przez junkierskie patrole i zjawił się w sztabie Rewolucji — w Smolnym, gdzie razem ze Stalinem objął bezpośrednie kierownictwo rewolucyjnymi działaniami.

Tak rozpoczęło się realizowanie genialnego leninowskiego planu zbrojnego powstania przeciwko burżuazji, przeciwko rosyjskim imperialistom.

SPREŻYSTE, bolszewickie kierownictwo, odwaga, rewolucyjne zdecydowanie, dyscyplina mas ludowych, zrobiły swoje: 25 października rano prawie cały Piotrograd znalazł się w rękach powstańczego ludu.

W tym samym dniu Wojskowo-Rewolucyjny Komitet wydał historyczną odezwę zaczynającą się od słów: „Do Obywateli Rosji!“.

Dokument ten, zredagowany przez Lenina obwieszczał, że Rząd Tymczasowy został obalony, a władza państwowa przeszła w ręce Wojskowo-Rewolucyjnego Komitetu, stojącego na czele piotrogadzkich robotników i żołnierzy — organu Piotrogadzkiej Rady Delegatów Robotniczych i Chłopskich.

Kiereński, nie doczekawszy się wojsk wezwanych z frontu (oddziały te po drodze przeszły na stronę bolszewików), zbiegł z miasta.

Rozpoczęło się cblężenie Zimowego Pałacu, gdzie pod ochroną junkrów i oficerów znajdowali się, opuszczeni przez Kiereńskiego ministrowie Rządu Tymczasowego.

Lenin polecił otoczyć Zimowy Pałac, przedstawić okrażonemu ultimatum; jak najprędzej zdobyć tę ostatnią placówkę burżuazyjnego rządu.

Wieczorem, z piotropawłowskiej twierdzy, położonej na przeciwnym brzegu Newy, rozpoczął się artyleryjski ostrzał Pałacu. Jednocześnie zakotwiczony na rzece krążownik „Aurora“ skierował swe potężne lufy armatnie w stronę murów pałacowych.

Obrońcy pałacu Zimowego ostrzeliwali się. Mimo ich oporu Rewolucyjne wojska i Czerwonogwardziści szturmem wdarli się do środka. Padł ostatni bastion burżuazyjno-obszarniczej władzy. Ministrów byłego Rządu aresztowano i osadzono w piotropawłowskiej twierdzy.

Lud kierowany przez partię bolszewicką odniósł ogromne zwycięstwo. Zwyciężyły Rady, które stały się państwową formą dyktatury klasy robotniczej.

25 października w południe, w Smolnym, na posiedzeniu piotrogadzkiej Rady wystąpił wódz zwycięskiego ludu — Lenin. Delegaci robotników i żołnierzy z zapartym oddechem, z miłością i dumą słuchali przemówienia Lenina.

Mówił On o tym, że robotnicza i chłopska Rewolucja, do której bolszewicy mobilizowali pracujących — dokonała się. „Znaczenie tego przewrotu — stwierdził On — polega przede wszystkim na tym, że będziemy mieli radziecki rząd, nasz własny organ władzy...“

Lenin mówił o tym, że nastąpiła nowa era w historii Rosji i że rewolucja proletariacka powinna w ostatecznym rezultacie doprowadzić do zwycięstwa socjalizmu.

Lenin w następujący sposób sprecyzował zadania młodej władzy radzi ckiej: „Powinniśmy teraz przystąpić do budowy w Rosji proletariackiego, socjalistycznego państwa“.

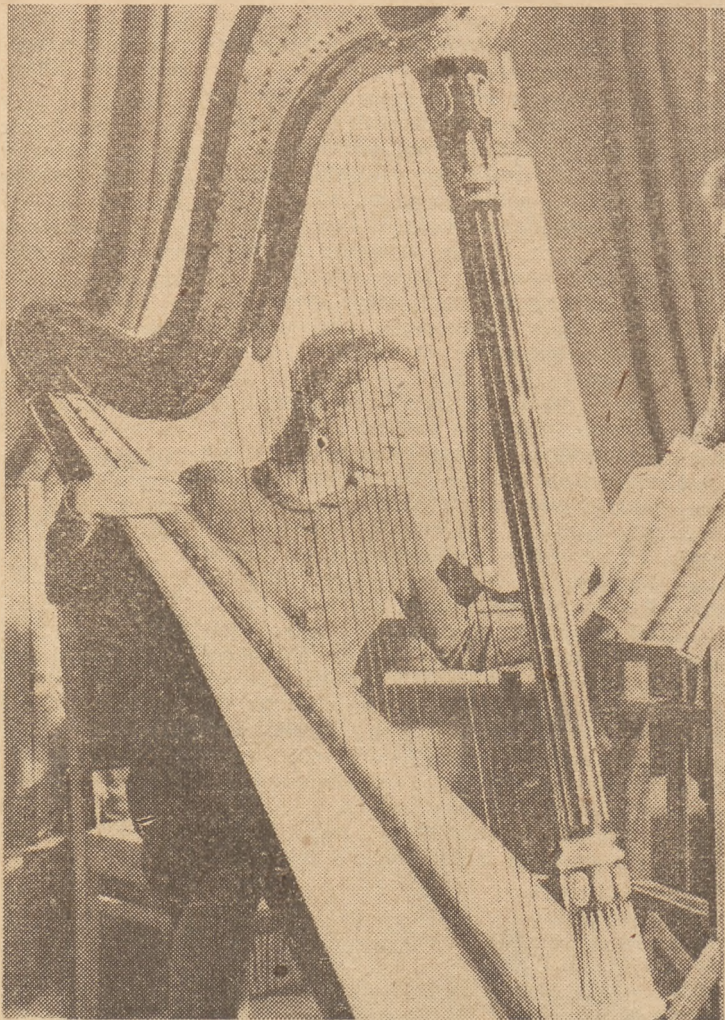
Zebrani w Smolnym, robotnicy i żołnierze, z entuzjazmem powitali przemówienie Lenina.

25 października wieczorem, gdy na placu przed Pałacem Zimowym toczyły się jeszcze ostatnie walki ze starym ustrojem, w Smolnym otwarty został zjazd prawdziwych gospodarzy nowej Rosji — Drugi Wszechrosyjski Zjazd Delegatów do Rad Robotniczych, Żołnierskich i Chłopskich. Mniejszości, opuścili zjazd — odmówili udziału w jego obradach.

Wszystkie decyzje na tym, rzeczywiście rewolucyjnym zjeździe, przyjęte zostały jednomyślnie. Zjazd przejął z rąk Wojskowo-Rewolucyjnego Komitetu władzę zdobytą w zwycięskim powstaniu piotrogadzkich robotników i żołnierzy i przyjął uchwałę stwierdzającą m. in., że: „Cała władza w kraju przechodzi w ręce Delegatów Robotniczych, Żołnierskich i Chłopskich, które powinny zaprowadzić prawdziwie rewolucyjny porządek“.

PRAKTYKA JAKO KRYTERIUM PRAWDY ARTYSTYCZNEJ

Z referatu P. Sieriebriakowa, wygłoszonego

W szkole muzyków radzieckich przy nauce w klasie harfy

OGROMNY rozmach kształcenia artystycznego w ZSRR (posiadamy 22 konserwatoria, wiele dziesiątków szkół i instytutów muzycznych, plastycznych i teatralnych) pozwala każdemu, kto obdarzony jest zdolnościami otrzymać wykształcenie i doskonalić się w obranym kierunku.

Daje to młodzieży jasne perspektywy na przyszłość. Po skończeniu szkoły średniej, najzdolniejszych kieruje się do szkół wyższych, a pozostali otrzymują pracę. Po ukończeniu szkoły wyższej, absolwentów kieruje się do pracy pedagogicznej w szkołach średnich, albo do organizacji koncertowych, teatrów, radia lub do związków twórczych.

Większość konserwatoriów ma w swym składzie organizacyjnym muzyczne szkoły — dziesięciolatki, których program zawiera jednocześnie przedmioty muzyczne i przedmioty z zakresu wykształcenia ogólnego. W ten sposób, po skończeniu tej szkoły, młodzież wstępuje do Konserwatorium — już ze średnim wykształceniem ogólnym. Ten sam system istnieje w szkołach plastycznych i baletowych. Daje to możliwość muzykowi czy malarzowi być — według słów Lenina — niejednostronnie, lecz przeciwnie — wszechstronnie wykształconym człowiekiem.

W rozwijaniu szerokich horyzontów myślowych uczące się młodzieży pomagają w dużym stopniu istniejące w szkołach wyższych studenckie koła naukowo - artystyczne. Koła te są pierwszym etapem w poznawaniu rodzaju zdolności studenta. Tematyka pracy tych kół jest bardzo szeroka, przy czym zagadnienia formalizmu

i realizmu w sztuce, pedagogiki, twórczości i sztuce odwróconej zajmują jedno z głównych miejsc. Są to bowiem zagadnienia zasadnicze dla sztuki. Przygotowanie przyszłych pracowników nauki do szkół wyższych odbywa się przez aspiranturę i obronę dysertacji.

W tej chwili wszystkie szkoły, zarówno średnie, jak i wyższe pracują według programów zatwierdzonych przez Mini-

sterstwo Szkolnictwa Wyższego i Komitet do Spraw Sztuki. Programy układa się następująco: najpierw programy projektują katedry odpowiednich dyscyplin (aktorstwo, malarstwo, rysunek, śpiew, harmonia, historia muzyki itp.), potem omawia się je na radzie naukowej danego wydziału, następnie zarząd główny organizuje konferencję specjalistów spośród przedstawicieli różnych zakładów artystycznych.

Programy dyskutuje się i uchwała oddzielnie dla każdej specjalności.

ZATRZYMAM się na zagadnieniu przechodzenia uczniów do szkół wyższego stopnia. Jest to sprawa nader ważna w wychowaniu artystów, a zwłaszcza muzyków. Można powiedzieć po prostu, że los przyszłego artysty zależy w wielkiej mierze od tego, jak dalece zbliżone są do siebie kierunki nauczania sztuki śpiewu czy gry w średniej i wyższej szkole. Zagadnienie to rozwiązujemy w Związku Radzieckim tak: w szkole średniej, która znajduje się w systemie konserwatorium, profesorowie mają swoich asystentów, pracujących w konserwatorium, którzy równocześnie tworzą trzon pracowników danej szkoły niższej, czy średniej. Daje to możliwość, przy przechodzeniu ucznia do konserwatorium, nie przedstawiania emisji śpiewaków, układu rąk pianistów, skrzypków i wiolonczelistów.

JEDNYM z rozstrzygających zagadnień wychowania artystycznego jest praktyka uczące się młodzieży. Praktyka sprawdza, jak dalece uzyskane wiadomości są istotnie i gruntownie przyswojone przez studenta. Praktyka jest więc kryterium prawdy artystycznej. Praktyka daje możliwość utrzymywania kontaktu z narodem i sprawdza pracę pe-

FILM W ŻYCIU RADZIECKIM

— stwierdził Grigoryj Aleksandrow

W DNIACH 17—20 bm. obradował w Wiśle ogólnopolski zjazd filmowy, zorganizowany przez Ministerstwo Kultury i Sztuki oraz PP Film Polski. Zjazd, któremu przewodniczył wiceminister Kultury i Sztuki — Sokorski, zgromadził ponad 200 osób spośród twórczych pracowników filmu, przedstawicieli KC PZPR, świata literatury, muzyki, plastyki, krytyki i publicystyki filmowej.

Gościem honorowym zjazdu był znakomity reżyser radziecki — Grigoryj Aleksandrow, który podzielił się ze słuchaczami niezwykle cennymi uwagami na temat realizmu socjalistycznego w filmie radzieckim.

„Film w życiu radzieckim — mówił on — służy prostemu człowiekowi, który odczuwa potrzebę sztuki jasnej, przekonywującej, sugestywnej, sztuki ideowej, nacechowanej piękną formą. Sztuka realizmu socjalistycznego odtwarzając so-

cialistyczną rzeczywistość i jej żywotne problemy, rzuca jednocześnie w przyszłość. Siła sztuki radzieckiej tkwi w moralności socjalistycznej, wychowuje ona nowego obywatela, nową społeczność, budzi szacunek człowieka dla człowieka, budzi uczucie dumy narodowej, ukazuje typ nowego patrioty, jaki stwarza społeczność socjalistyczna, ukazuje nowy typ bohatera — bohatera pracy.

Nam pierwszym — artystom radzieckim — przypadło w udziale opowiedzieć milionom ludzi o życiu socjalistycznym, o tym jak zostało wywalczone, jak się buduje i rozwija. Radziecka sztuka filmowa stała się w ZSRR potężnym narzędziem walki ideologicznej, walki o pokój i sprawiedliwość społeczną“.

Przechodząc do omówienia problematyki scenariusza filmowego, mówca podkreślił, że nie ma i nie może być recepty na scena-

— PODSTAWA SZKOLENIA ARTYSTÓW W ZSRR

na Festiwalu Szkół Artystycznych w Poznaniu

dagoga i szkoły. Naród potrafi ocenić sprawiedliwie pracę artysty. Prawdziwa sztuka znajdzie zrozumienie i aprobatę narodu i daje studentom pewność obranej drogi. A przecież my, pedagodzy i kształceni przez nas artyści, pracujemy dla narodu, a nie dla gromadki elitarnych smakoszy sztuki.

Każdego lata wysyłamy ekspedycje folklorystyczne muzykologów i kompozytorów w różne rejony kraju, by uczestnicy tych wypraw mogli wyrobić sobie żywy pogląd na smak i odczucie artystyczne swego narodu. Z historii wiemy, że wszyscy wielcy twórcy czerpali natchnienie z narodu, dzięki temu ich twórczość była narodowo bliska. Wielki rosyjski kompozytor Glinka doskonale to określił: „Naród tworzy a my, kompozytorzy, aranżujemy“. Twórczość polskiego geniusza Chopina przeniknięta jest pierwiastkiem narodowym.

Sądzę, że artysta, którego twórczość, nie jest przez naród rozumiana, pozbawiony jest przyszłości w swej sztuce. Jego sztuka jest bezduszna. Zachodzi pytanie, po co i dla kogo tworzy artysta oderwany od narodu? Chcąc nie chcąc, traci on wszelkie oblicze.

Nasi kompozytorzy — studenci szukają kontaktów z ludźmi pracy na fabrykach, uzgadniają swoją twórczość z potrzebami świata pracy, sprawdzają dostępność i siłę oddziaływania swej sztuki. Po odbytych koncertach odbywa się szeroka dyskusja nad twórczością danego kompozytora. Akcja ta zawsze wzbudza duże zainteresowanie. Nasi wykonawcy odbywają praktykę w studiach operowych, teatrach i filharmoniach. Przez najstarsze studio, istniejące już 26 lat w konserwatorium w Le-

W niższej szkole muzycznej w Nalczyku u podnóża Elbrusu

ningradzie, przeszło i uzyskało praktykę setki muzyków, zajmujących obecnie najwybitniejsze stanowiska w świecie muzycznym.

Studenci muzykologii prowadzą lektoriaty w fabrykach i wyższych zakładach naukowych. Student muzykologii wygłasza prelekcje o rosyjskiej muzyce klasycznej, czy też zachodnio - europejskiej muzyce, z materiału prze-

zranego — zaakceptowanego przez profesora katedry. Studenci-wykonawcy ilustrują wykład przykładami muzycznymi. Dużą pracę upowszechniającą sztukę wykonywają dyrygenci chórów, nauczyciele śpiewu i reżyserzy operowi, pracując w wojsku, w fabrykach, szkołach rzemieślniczych i na wsi. Tam tworzy się koła śpiewacze, tam też wystawiane są fragmenty operowe itd.

Całą tę pracę traktuje się jako pracę społeczną. Przy konserwatoriach istnieją chóry miejskie i orkiestry symfoniczne. Umożliwia to łączność studenta z zespołem robotniczym, w którym zdobywa on praktykę, a zarazem pod kierunkiem swego profesora ma możliwość stałego kontaktu ze światem pracy. Dzięki temu wylatujemy talenty, tkwiące w narodzie, co podnosi ogólną kulturę naszego narodu i zbliża artystów do świata robotniczego.

W ostatnich czasach zwraca się dużą uwagę na produkcję własnych instrumentów muzycznych, dziś już dorównującym a częstokroć przewyższającym wyroby zagraniczne, dzięki temu, że nasi najwybitniejsi artyści wypróbują nowo skonstruowane instrumenty na audycjach fabrycznych, gdzie w bezpośrednim zetknięciu się z robotnikami mają możliwość przedyskutowania z nimi jakości technicznej instrumentów i poprawienia ewentualnych braków w ich brzmieniu i wytrzymałości.

Tych kilka zagadnień, które pokrótce omówiłem, świadczą o wielkiej trosce, jaką otacza państwo radzieckie zarówno artystów, jak cały rozwój kultury artystycznej narodów ZSRR.

Morza

(Ciąg dalszy z nr 47)

Na północnym wschodzie, wąska i stosunkowo krótka (długość — 40 km szerokość — 4,3 km) cieśnina Kerez łączy Morze Czarne z Morzem Azowskim. Jest to morze niewielkie, zajmujące terytorium 376 tys. km² a zarazem bardzo płytkie: głębokość jego nie przekracza 15 m. Przepływające tu okręty trzeba ładować i rozładowywać w dużej odległości od brzegu. Niesprzyjające warunki pogarsza jeszcze fakt, że Morze Azowskie zamraża zimą na przeciąg 2½ — 3 miesięcy.

Jednym eksploatowanym na szeroką skalę bogactwem Morza Azowskiego są ryby: chamsa i śledzie.

Jeziora

CHYBA niejedni Czytelnicy, z Was — ten, kto uważnie czytał poprzednie odcinki i posługiwał się przy tym mapą — zapyta zdziwiony: „Dlaczego wraz z merzami nie zostało omówione Morze Kaspjskie? Czyżby zasła omyłka?“

Nie — w tym wypadku nie było żadnej omyłki. Morze Kaspjskie nosi nazwę „morza“ tylko z powodu swoich olbrzymich rozmiarów. Na 4213 tysiącach km² zajętej przez jego wody powierzchni mógłby „pomieścić się“ Bałtyk, czy też Morze Czarne lub przeszło jedenaście Móz Azowskich. Ale pomimo tego, Morze Kaspjskie ze względu na swój charakter jest największym na świecie — jeziorem...

Nazwa jego widnieje na pierwszym miejscu bardzo długiej, bo obejmującej kilkadziesiąt tysięcy nazw listy jezior Związku Radzieckiego.

Najbardziej rozwinięta sieć jezior znajduje się na północno-zachodzie europejskiej części kraju. Są to „pamiątki“ epoki lodowcowej. Jeziora te, o różnej wielkości i głębokości, połączone są często ze sobą niezbyt wielkimi, ale silnymi i posiadającymi liczne „proggi“ rzekami — dogodnymi dla budowy elektrowni wodnych. Spośród największych i najbardziej znanych jezior tego obszaru, należy wymienić jezioro Ładoga (18.400 tysięcy km² powierzchni, 230 m. głębokości), o połowę mniejsze jezioro Onega (120 m. głębokości), oraz położone bardziej na południe, o wiele mniejsze i płytsze jeziora: Białe, Ilmeń i jezioro Czudskie.

Drugi łańcuch jezior rozciąga się z przerwami wzdłuż całej strefy tundry — od półwyspu Kanin, aż po nizinę Kółmską. W większości są tu jeziora niewielkie, wśród których spotykamy jednak zgrupowania jezior dużych, przede wszystkim na półwyspach Jamal i Tajmyr. Największym jest tu jezioro Tajmyr o długości 125 km. i szerokości 120 km. Większe jeziora położone są również na prawym brzegu rzeki Jenisej. Wśród nich jezioro Lama rozciąga się na długości 100 km.

Powracamy znów do Europy. Nie potrzebujemy tu długo szukać na mapie niebieskich plamek. Skupiska jezior znajdują się tu bowiem tylko na płaskich obszarach niziny Poleskiej i Meszczorskiej. Bardziej na południe jezior nie ma prawie zupełnie. Ale za to ta sama strefa stepowo-lesista Niżu Syberyjskiego po prostu usiana jest niewielkimi bezodpornymi jeziorami. W części są to jeziora słodkie — wśród nich największe jest jezioro Czany; niektóre z nich są gorzko-słone — największe wśród tej grupy są jeziora: Kulunda i Selety. Oprócz tego na szerokości Środkowego i częściowo Południowego Uralu znajduje się duże zgrupowanie zauralskich, słodkich jezior. Mają one po części już półgórski charakter.

Mnóstwem niewielkich jezior usiane są stepy Zachodniej Syberii. Jeziora te są bezodpływowe i w większości gorzko-słone. W strefie pół-pustyni i pustyni liczba jezior wybitnie maleje — znajdują się tu tylko niewielkie jeziora gorzko-słone. I tu właśnie, w centrum Kaspjskiej depresji, 28 metrów poniżej poziomu morza, położone jest olbrzymie, słone, bezodpływowe Morze Kaspjskie. Największa głębokość dosięga tu 975 m. Od połowy listopada, aż do końca marca pokrywa się lodem północna część morza.

Morze Kaspjskie kryje w swych wodach olbrzymie bogactwa. Obficie poławia się tu śledzie, sandacze, leszcze, jesiotry, serwiugi, bielugi. Z ssaków żyją tu foki.

Na wschód od Morza Kaspjskiego znajduje się drugie w ZSRR pod względem wielkości (prawie 64 tys. km² powierzchni) słone jezioro Aralskie, zwane również czasami morzem. Nieco wyżej położone są słone jeziora Elton i Easkunczak. Dalej na wschód od jeziora Aralskiego widzimy długie, przypominające nieco swym kształtem ślępy, jezioro Bałchasz.

Z pojedynczych słodkich jezior Dalekiego Wschodu, położonych wśród lasów w pobliżu rzeki Amur, największe jest jezioro Chanka, a następnie: Balon-Odżał i Eworon.

Największym i najbardziej znanym jeziorem górskim ZSRR jest najgłębsze jezioro świata — Bajkał. Tatarskie „Baj-Kul“ — „bogate jezioro“, mongolskie „Dala-Nor“ — „święte jezioro“, o zimnej, krystalicznej czystej, słodkiej wodzie jest jeziorem przepięknym, ale i ogromnie intrygującym, ze względu na swą swoistą wodną faunę.

Bajkał o powierzchni 13-krotnie mniejszej od Bałtyku, może jednak z łatwością wchłonąć całą jego wodę. Nie dziwnego — pomieści tylko chwilę nad cyframi Bajkału: długość — 670 km; szerokość 73,5 km; największa głębokość 1.741 m.!

A nad tym bogatym w ryby, wielkim zbiornikiem wody, wznoszą się majestatycznie piękne, pokryte lasem góry. Nad południowym brzegiem jeziora przebiega tor kolejowy — przechodzi on tu poprzez prawie pół setki tuneli...

SŁUŻY PROSTEMU CZŁOWIEKOWI

na Zjeździe Filmowym w Wiśle

riusz. Plany filmu stwarza samo życie. Niewyczerpanym źródłem problemów jest sam człowiek epoki socjalizmu, jest jego stosunek do pracy, jego siła ideowa.

Twórca filmu, który jest sługą swego narodu, winien mieć zawsze na względzie, dla kogo tworzy swe filmy. Pracując dla świata pracy, musi świat ten dobrze poznać, musi być przeniknięty duchem socjalizmu.

Piękne, a zarazem pełne szczerości i prostoty przemówienie reżysera Aleksandra znalazło niezwykle gorący oddźwięk wśród słuchaczy.

W drugim dniu zjazdu prof. Wyższej Szkoły Filmowej w Łodzi R. Drejerowa podkreśliła, że w przeciwieństwie do krajów kapitalistycznych, gdzie w twórczości filmowej dominuje prymat reżysera, co prowadzi wprawdzie do poprawnego rzemiosła, ale jednocześnie wyjął film z koncepcji ideowej — w Związku

Radzieckim twórczość filmowa od samego początku jej istnienia opiera się na wielkiej literaturze. Scenariusz staje się tam samodzielny, nowym gatunkiem literackim obok dramaturgii, prozy i poezji.

Taka też, zdaniem referentki winna być droga rozwojowa filmu polskiego.

Zagadnieniem najczęściej i najszerszym poruszonym na zjeździe była sprawa współpracy literata z filmem, której potrzebę podkreślano jednomyślnie, przy czym poruszano tu zarówno kwestie metody pracy scenopisarskiej, form organizacji współpracy pisarza z filmem, jak i kwestie hierarchizacji zadań oraz roli autora scenariusza i reżysera, ich współzależności, a przede wszystkim ich ideowego nastawienia. W licznych wypadkach powoływano się przy tym na przykłady ze Związku Radzieckiego.

Pomoc i przykład ZSRR

PRZEMYSŁ Związku Radzieckiego stosuje metalizację natryskową przy pomocy pistoletów elektrycznych w wielu dziedzinach techniki — w produkcji samochodów i traktorów, budownictwie okrętowym, hutnictwie i w różnego typu zakładach remontowych.

Pistolety elektryczne, którymi w Związku Radzieckim zastąpiono używane dawniej pistolety gazowe, są wydajniejsze, tańsze i prostsze w użyciu.

Zabieg metalizacji przy pomocy elektrycznego pistoletu trwa kilka minut. Metal w postaci drutu zostaje roztopiony i pod ciśnieniem kilku atmosfer w rozpylonej formie wyrzucony z wielką siłą na przedmiot metalizowany. W ten sposób na tym przedmiocie tworzy się metalowa powłoka dowolnej grubości.

Korzyści metalizacji natryskowej, zwłaszcza w najszybszych warunkach, są olbrzymie. Na przykład popękana i zardzewiała głowica cylindra samochodowego, nadająca się na złom, po poddaniu zabiegowi metalizacji służy jak nowa. Koszt metalizacji głowicy wynosi przeciętnie 600—700 zł, gdy nowa głowica kosztuje przeszło 10 tys. zł.

Nie można również naprawić innym sposobem wału korbowego w wypadku zużycia się szybek. Wał taki po zabiegu metalizacji natryskowej nie tylko działa jak nowy, ale nabiera on jeszcze nowej właściwości — powierzchnia metalizowanych szybek jest lekko porowata, dzięki czemu mogą one pracować bez podawania nowego smaru przez 28 godzin, nie ulegając żadnemu uszkodzeniu. Metodę tę stosują nasze Zakłady Sprzętu Transportowego nr 2.

W ZOOTECHNICZNYM Zakładzie Doświadczalnym w Czechnicy, inż. Piotr Znaniecki, inż. Schmid i inż. Jankowski stosują metody uczonej radzieckich w hodowli zwierząt. Metody te polegają na tworzeniu najwłaściwszych warunków dla rozwijającego się zwierzęcia i uszlachetnianiu krajowych ras. Inż. Schmid przepisał świnię według przepisów radzieckich i otrzymał bardzo dobre wyniki — dziewięcioletniowe prosięta ważyły po 24 kg. Prosięta żywione inaczej osiągały w najlepszym wypadku 20 kg.

Inż. Jankowski przeprowadził kilka udanych doświadczeń z owocami, opierając się na teorii Miczurina i Łysenki. Dzięki racjo-

nalnemu rozłożeniu i doborowi pasz według metod radzieckich, tegoroczne jagnięta cięższe są od zeszłorocznych, karmionych nieracjonalizowanym systemem.

Drugie doświadczenie, oparte również na agrobiologii radzieckiej, polega na wzmoczeniu płodności owiec przez dodatkowe karmienie różnymi paszami w okresie krycia. Jednocześnie prowadzi się doświadczenia nad tuczeniem jagniąt, przeznaczonych na ubój, aby uzyskane z nich mięso miało jak największą wartość odżywczą.

Inż. Tadeusz Kowalewski, pracownik warsztatów MZK w Bydgoszczy, opracował projekt nowego wozu tramwajowego, wzorując się na wozach tramwajowych Związku Radzieckiego typu M-38. Będzie to pierwszy tego rodzaju wóz w Polsce.

Konstrukcja jego zapewni zmniejszenie kosztów budowy o 15—16 proc. przy jednoczesnej większej ekonomii miejsc. Wóz będzie jedno-kierunkowy i będzie się nadawał przede wszystkim na linie dwutorowe w dużych miastach.

Obecnie bydgoskie warsztaty komunikacyjne opracowują projekt; budowę nowego wozu jednokierunkowego zamierzają rozpocząć w przyszłym roku.

ROBOTNICZY Wrocławskiej Fabryki Urządzeń Mechanicznych — mieli przez dłuższy czas poważne kłopoty z obróbką żeliwnych korpusów. Korpusy te były tak twarde, że trudno było je obróbić przy pomocy normalnych frezów. Kto wie, jak długo załoga borykałaby się z tymi trudnościami, gdyby nie pomoc radzieckiej literatury technicznej. Racjonalizator ob. Baliński wraz z inżynierem Terezińskim, korzystając ze wskazówek radzieckich pod rękami fachowych, opracowali pierwowzór głowicy frezarskiej o ujemnym kącie na tarczy.

Zastosowanie tej metody usunęło nie tylko dotychczasowe trudności w pracy, lecz przyniosło też wielkie korzyści. Dzięki zastosowaniu głowicy z nożami odpowiednio rozstawionymi i zaszlifowanymi, dającymi w wyniku ujemny kąt oparcia — można było wykonać nie tylko obróbkę odlewów, ale również skrócić czas wykonania pracy. Zamiast 60 godzin potrzebnych do obróbki, wystarczą obecnie 18 godzin.

Radziecka literatura techniczna stała się skuteczną pomocą dla załogi w jej walce o racjonalizację produkcji i realizację planów państwowych.

Wiadomości festiwalowe

ZESPOŁY WIEJSKIE ZSCH NA SCENIE TEATRU „ROZMAITOŚCI“

Konkurs wiejskich zespołów świetlicowych ZSCH na najlepsze wykonanie sztuk scenicznych, pieśni i tańców naradów ZSRR urządzony z okazji Miesiąca Pogłębienia Przyjaźni Polsko - Radzieckiej zgromadził imponującą cyfrę 16.583 samych artystów, nie licząc personelu pomocniczego. Do Konkursu zgłosiło się 1.238 zespołów artystycznych z różnych stron Polski. Przewodzi teatr, który dał 860 zespołów oraz chóry, które zgromadziły 310 zespołów. Resztę tworzą zespoły: 42 muzyczne, 23 taneczne i 3 kukielkowe.

Do eliminacji wojewódzkich doszły z cyfry powyższej 334 zespoły, z tych zaś do eliminacji ogólnopolskich do Warszawy Wojewódzkie Komisje Konkursowe wytypowały 18 zespołów teatralnych, 13 chóralnych, 6 tanecznych i 2 instrumentalne.

Ciekawy jest wybór sztuk, dokonany przez zespoły teatralne, świadczący o powodzeniu, którym cieszą się poszczególne autorzy radzieccy i rosyjscy.

Ulubionymi przez zespoły amatorskie są sztuki: „Spacer więzienny“ Germana, który grany był przez 14 zespołów, „Radio — Październik“ Majakowskiego — 12 zespołów, „Wyspa Pekijska“ Pietrowa — 12 zespołów, „Matka“ Gorkiego — 11 zespołów, „Przyjacielska przysługa“ Lewszyna — 11 zespołów i „Jubileusz“ Czechowa — 10 zespołów.

Spśród pieśni radzieckich najczęściej śpiewane były przez chóry: „Wieczór na reddie“, „Pieśń o ojczyźnie“, „Pieśń traktorzystów“ i „Pieśń o Moskwie“.

Największym powodzeniem wśród tańców cieszyły się: „Kozak“ i „Lawonicha“.

Z uznaniem należy podkreślić pracę kierowników zespołów, którzy poświęcają swym wychowankom artystycznym czas wolny od zajęć służbo-

wych, pracując z nimi w godzinach wieczornych. Kierownikami zespołów wiejskich są przeważnie nauczyciele, pracownicy ZSCH i rolnicy, którzy w dziedzinie artystycznej są samoukami.

Największą frekwencją cieszyły się eliminacje w województwie pomorskim, gdzie na występach zespołów amatorskich ZSCH, zgromadziło się około 62.200 widzów, w lubelskim — około 45.000 widzów i wrocławskim — 27.000 widzów. W innych województwach eliminacje były również tłumnie odwiedzane przez widzów.

Wyróżnione w eliminacjach zespoły ZSCH, wystąpiły w Warszawie w Teatrze „Rozmaitości“.

Wyniki eliminacji ogólnopolskich podamy w następnym numerze naszego tygodnika.

FESTIWAL SZTUK RADZIECKICH W TEATRACH ZAWODOWYCH

28 listopada w Państwowym Teatrze Polskim w Warszawie odbyło się uroczyste otwarcie festiwalu sztuk radzieckich i rosyjskich.

W ogólnokrajowych eliminacjach teatrów zawodowych wzięło udział łącznie 55 teatrów, wśród których znalazło się 26 teatrów dramatycznych, 4 teatry muzyczne, 6 teatrów „Młodego widza“ oraz 9 teatrów lalki i aktora.

Do udziału w festiwalu w Warszawie zakwalifikowane zostały następujące przedstawienia: „Na dnie“ — Gorkiego (Państw. Teatr Polski w Warszawie), „Burza“ — Ostrowskiego (Państw. Teatr im. St. Żeromskiego w Radomiu), „Młoda Gwardia“ — Fiediejewa (Państw. Teatr Wybrzeże w Gdyni), „Bajka“ — Swietłowa (Państw. Teatr Polski w Szczecinie), „Mieszczanie“ — Gorkiego (Państw. Teatr im. St. Wyspiańskiego w Katowicach),

„Makar Dubrawa“ — Korniejczuka (Filia P. T. im. Wyspiańskiego w Sosnowcu), „Trzy siostry“ — Czechowa (Teatr im. J. Słowackiego w Krakowie), „Ożenek“ — Gogola (Teatr Stary w Krakowie) oraz „Oniegin“ (Teatr Rapsodyczny w Krakowie).

Dnia 18 grudnia br. nastąpi uroczyste zamknięcie festiwalu i przyznanie 37 nagród, ufundowanych przez władze państwowe i instytucje rządowe.

Przedstawienia festiwalowe teatrów zawodowych odbywać się będą w sali Państwowego Teatru Polskiego, zespołów amatorskich zaś w sali Teatru Rozmaitości.

W razie potrzeby użyte zostaną również i inne sceny teatrów stołecznych. Cenniejsze sztuki i inscenizacje będą powtarzane, ażeby udostępnić jak najszerszym rzeszom publiczności zapoznanie się ze świetnymi utworami scenicznymi dramaturgów rosyjskich i radzieckich.

ZESPÓŁ TANCERZY GRUZIŃSKICH ZAKOŃCZYŁ SWĘ WYSTĘPY W POLSCE

W UBIEGŁYM tygodniu Zespół Tańca Ludowego Gruzińskiej SRR zakończył swe występy w Polsce, udając się do Warszawy w drogę powrotną do ZSRR.

W ciągu swego pobytu w Polsce zespół gruziński dał 29 występów w różnych miastach Polski, uwzględniając szczególnie większe ośrodki fabryczne, nie tylko takie, jak Łódź, Wrocław i Gdańsk, lecz i pomniejszych, jak Żyrardów, Chodaków, Starachowice, Chorzów i inne.

Ostatni swój występ w Polsce, przed odjazdem do ZSRR, Zespół poświęcił przodownikom pracy naszej stolicy.

Jak hodować prosiaki, cieleta uprawiać kapustę, pataty

Kolchoz „Sygnał Rewolucji“ w rejonie kworoszyłowskim okręgu saratowskiego osiąga świetne wyniki w chowie cielec.

Cieleta są żywione zimą w następujący sposób: przez cztery miesiące ciele wypija 300 — 350 litrów pełnego mleka i 600 litrów mleka odtłuszczonego. Od szóstego dnia życia cielec codziennie dostaje w mleku 5 — 6 gr. mieszanki mineralnej, składającej się z węglanu wapnia, fosforanu wapnia i soli. 20 — 25-dniowe cielec dostaje wywar z siana, początkowo 0,5 litra dziennie i porcję tę tak się zwiększa, aby w końcu czwartego miesiąca cielec wypijał 8 litrów dziennie. Na 50 litrów wywaru zużywa się 7 — 9 kg. siana. Siano przygotowuje się z szlachetnych traw i roślin motylkowych, jak np. koniczyna, lucerna, zebrańnych przed kwitnieniem. Od piętnastego dnia do każdego litra mleka dodaje się parę łyżek mąki z mieszanki zbożowej. Po trzech miesiącach cielec dostaje śrutę w stanie suchym również z mieszanki zbożowej i dowolną ilość siana. Od dwóch miesięcy cielec podaje się też paszę soczystą — buraki i kiszoncek.

G Stiecenko, świniarka z kolchozu im. Woroszyłowa okręgu sumskiego, osiąga

doskonale wyniki w chowie prosiąt. Na skutek starannej pielęgnacji i dobrego żywienia macior jednomiesięczne prosięta jej chowu ważą po 15 kg. Po miesiącu Stiecenko odłącza prosięta od macior. Do czasu odłączenia prosiąt świniarka dzieli je na dwie grupy. Najpierw depuszcza do maciorów pierwszą grupę, składającą się ze słabszych prosiąt, następnie drugą, do której należą mocniejsze. Przez pierwszych dziesięć dni każda grupa ssie maciorę co 40 minut. Po dziesięciu dniach prosięta są karmione co godzinę, a po dwudziestu co 90 minut. Już siódmego dnia dostają one kukurydzę paloną na brązowo lub jęczmień, skropione słoną wodą. Około dwudziestego dnia prosiętom pedaje się 3 — 4 razy dziennie kaszę z kukurydzy z nieodciążanym krowim mlekiem.

W nowosybirskim Kole Mieczurinowców wprowadzono wysiewanie późnej odmiany kapusty jesiennej.

Obywatelka radziecka A. A. Wolt od dłuższego czasu wysiewa rządami kapustę późną jesienią na wysoko usypanych grządkach o południowej wystawie. Odległość między poszczególnymi grządkami wynosi od 8 do 10 cm. A. A. Wolt sieje

gęsto kapustę i nasiona pokrywa centymetrową warstwą ziemi.

Na wiosnę zaraz po wzejściu kapusty spulchnia ona ziemię w rzędkach i przerywa za gęsto wszędzie rośliny. Kiedy kapusta ma po 3 — 4 liście, A. A. Wolt ją przesadza. Rozsada wytrzymałe jesienne przymrozki bez przykrycia i jest dobrze ukorzeniona.

Zbiór późnej kapusty uprawianej tym sposobem znacznie się zwiększa, i wyhodowana kapusta jest niepopękana, zwężła i soczysta i przeciętnie główka kapusty waży 8 kg.

Przyrodnicy okręgu kujbyszewskiego od dwóch lat prowadzą doświadczenia nad uprawą patatów — jadalnej rośliny podzwrotnikowej, zbliżonej do naszego ziemniaka.

Pataty w końcu maja przesadzano z inspektu do gruntu. Rośliny przyjmowały się doskonale i kwitły przez czerwiec i lipiec, nie wykształcając nasion. Kwitnienie patatów jest rzadkim zjawiskiem nawet w krajach podzwrotnikowych.

Waga kłębów, wykopanych we wrześniu z jednego krzaka, wynosiła średnio 1120 gr. 1170 gr., zależnie od gatunku. Średnio urodzaj ziemniaków na tym samym polu dał średnio z krzaka 700 gr.

25-lecie Zakładów Samochodowych im. Stalina

UROCYSTOŚCI jubileuszowe z okazji 25-lecia potężnych zakładów samochodowych im. Stalina w Moskwie przekształciły się w święto robotników całego przemysłu samochodowego ZSRR.

Dnia 19 listopada na centralnym dziedzińcu zakładów samochodowych „ZIS” odbył się uroczysty wiec. Odczytano list z pozdrowieniami od Generalissimusa Stalina do załogi zakładów „ZIS”. List ten brzmi jak następuje:

„Gratuluję robotnikom, robotnicom, inżynierom, technikom i wszystkim pracownikom z okazji 25-lecia moskiewskich zakładów samochodowych i odznaczenia zakładów orderem Lenina.

Moskiewskie zakłady „ZIS” — pionier radzieckiego budownictwa samochodowego — odegrały wielką rolę w rozwoju naszego rodzimego przemysłu samochodowego i wychowaniu bolszewickich kadr budowniczych samochodów.

W latach powojennych załoga zakładów osiągnęła poważne sukcesy i na gruncie zastosowania przodującej techniki zrealizowała masową produkcję nowych typów samochodów, przewidzianych w planie 5-letnim.

Życzę Wam, Towarzysze, nowych sukcesów w dziedzinie techniki i dalszego rozwoju rodzimego budownictwa samochodowego.

(—) J. Stalin“

Następnie odczytano uchwałę Prezydium Rady Najwyższej ZSRR o odznaczeniu zakładów „ZIS” orderem Lenina.

Minister przemysłu samochodowego i traktorowego ZSRR, Akopow, pozdrowił załogę zakładów „ZIS”, już trzykrotnie odznaczonych orderami. Zakomunikował on, że w związku z jubileuszem rząd radziecki wyasygnował dla zakładów dodatkowe sumy na budowę nowych domów mieszkalnych i wielkiej polikliniki oraz na rozszerzenie sieci przedszkoli, żłobków i „miasteczka dziecięcego”. Przewidziane jest również rozszerzenie domu wypoczynkowego i sanatorium zakładów „ZIS”. Min. Akopow zakończył swe przemówienie wezwaniem załogi do walki o nowe sukcesy oraz o utrzymanie pierwszeństwa wśród budowniczych samochodów.

Wśród burzliwych owacji uchwalono tekst listu do Generalissimusa Stalina.

W liście tym załoga zakładów „ZIS” przypomniała wielkie zasługi Generalissimusa Stalina w dziedzinie przekształcenia pierwotnych małych warsztatów samochodowych w obecnie potężne zakłady „ZIS”.

Wydatność pracy robotników zakładów „ZIS” wzrosła w 1949 roku w porównaniu z rokiem ubiegłym o 14 proc., a w porównaniu z rokiem 1940 — o 36 proc. Jednocześnie obniżono koszty własne produkcji co dało państwu poważne oszczędności.

Wielu pracowników zakładów osiągnęło doskonałe wyniki

pracy. Np. deputowany do Rady Najwyższej ZSRR, laureat nagrody stalinowskiej, Dawydow ukończył szkołę techniczną przy zakładach „ZIS” i obecnie jest kierownikiem oddziału narzędziowego. Dwukrotny laureat nagrody stalinowskiej, Michajłow, ze zwykłego kreślacza awansował na zastępcę głównego konstruktora zakładów, a tokarz Kuźniecowa stał się kierownikiem produkcji zakładów „ZIS”. 27 pracowników inżynieryjno-technicznych i robotników otrzymało nagrodę stalinowską.

Rząd radziecki otoczył robotników „ZIS” wielką opieką. Wokół zakładów powstało całe miasto nowoczesnych domów mieszkalnych o powierzchni 200 tys. metrów kwadr. W okresie powojennym zbudowano dla robotników „ZIS” nowe domy mieszkalne o powierzchni 35 tys. metrów kwadr. Biblioteka w Pałacu Kultury przy zakładach „ZIS” liczy 200 tys. książek. Przy zakładach funkcjonują liczne kółka amatorskie i stowarzyszenia sportowe. Zakłady posiadają dwa sanatoria, dom wypoczynkowy, po-

liklinikę, przedszkola, żłobki i całe „miasteczko dziecięce” pod Moskwą.

Na zakończenie swego listu robotnicy zobowiązują się wobec Generalissimusa Stalina, że drogą dalszej mechanizacji i automatyzacji produkcji zwiększą wydajność zakładów o 20 proc. już w pierwszym kwartale roku przyszłego bez rozszerzenia powierzchni wytwórczej. Roczny plan produkcji pragną oni wykonać do 19 grudnia, a ponadplanowe oszczędności doprowadzić w roku 1949 do 50 milionów rubli.

Górnicy meldują

roczny plan wydobycia węgla. Załoga kopalni im. „2 września” w Artemie, jako pierwsza na terenie Kraju Nadmorskiego (Daleki Wschód) zameldowała o przedterminowym wykonaniu rocznego planu. Przeciętne wydobycie węgla na dobę przekroczyło tu o 20% najwyższy poziom przedwojenny.

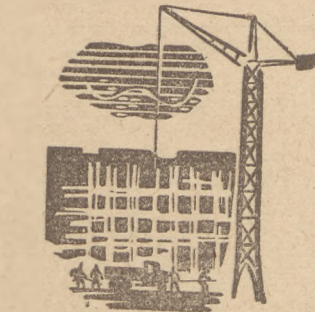
Zagłębie Donieckie nie pozostaje w tyle. O przedterminowym wykonaniu pięcioletniego planu wydobycia węgla meldują górnicy kopalni „Nowobutówka”, trustu „Krasnogwardiejskugol”. Jest to już 13 z kolei kopalnia obwodu, która wykonała plan pięcioletni. Ostatnie tony węgla na poczet 1949 r. wydobyły już kopalnie Nr 40 i 43 trustu „Krasnoarmiejskugol” i kopalnia „Ruducz” trustu „Gorłowskugol”. 21 listopada zakończyły 11 miesięczny plan wydobycia węgla największe trusty:

„Krasnoarmiejskugol” i „Czystiakowantracyt”.

Tego samego dnia zakończyły przedterminowe wykonanie 11-miesięcznego planu górnicy kombinatu „Chabrowskugol”. Obecnie zorganizowali oni brygady stachanowskie dla uczczenia Dnia Konstytucji.

Górnicy kombinatu „Wostsiugol” przedterminowo wykonali plan 11 miesięcy. W porównaniu z odpowiednim okresem roku ubiegłego, przeciętne wydobycie węgla zwiększyło się w kombinacie o 15,7 proc., a wydajność pracy górników podniosła się o 21,2 proc.

Współzawodnictwo socjalistyczne w kopalniach Wschodniej Syberii i obwodów zabajkalskich rozwija się pod hasłem wykonania planu rocznego do dnia 5 grudnia — dnia Święta Konstytucji Stalinowskiej.

Iwan Rachmanin — budowniczy Darnicy

W końcu 1944 roku, wbrew wszelkiej logice, do Darnicy zaczęli powracać jej ewakuowani mieszkańcy. Jednym z nich był Iwan Rachmanin. Ten, choć jak wszyscy głęboko przejęty tragedią rodzinnego miasta, nie przestraszył się ruin.

— Odbudujemy — powiedział twardo żołnierzem, przeciągającym ulicami. — Postawimy domy piękniejsze niż dawne — i zabrał się do pracy.

Mineło zaledwie 5 lat. Gdy przyjeżdżasz dziś do Darnicy, nie chcesz wierzyć własnym oczom. Miasto żyje! Odbudowane domy mieszkalne, fabryki i przedsiębiorstwa radują świeżością tynku. Lśni i pachnie jeszcze smolą asfalt. Kina wyświetlają nowe filmy, dzieci chodzą do szkół. Zdumieni sam siebie zapytujesz: Darnica?...

Darnica 1949 roku — to nie jest cud. Po prostu wynik pracy Iwana Rachmanina i wielu tysięcy murarzy, tynkarzy, stolarzy i cieśli, którzy przejęli od mistrza nowe metody budowlane, jego entuzjazm i jego ofiarność i razem z nim w ciągu 5 lat budowali nowe miasto.

...20 maja 1945 roku Iwan Rachmanin, już wówczas zna-

ny i ceniony racjonalizator i przodownik, demonstrował swe metody pracy najlepszym murarzem Ukrainy. Ułożył w tym dniu 20 tys. 300 szt. cegieł i wykonał normę dzienną w 1270 proc!

Iwan Rachmanin nie zadowolił się jednak tym sukcesem. Wkrótce pobił swój własny rekord: ułożył w ciągu dnia 43 tys. 960 cegieł.

Zbliżały się wybory do Rady Najwyższej ZSRR. Lud pracujący całego kraju przygotowywał się do jak najbardziej uroczystego uczczenia ogólnie - narodowego święta. Iwan Rachmanin postanowił uczcić wybory po swojemu. Wraz z 7 osobową brygadą przystąpił jednocześnie do budowy 5 domów mieszkalnych. Zobowiązał się przy tym klasie codziennie 125 tys. cegieł! — Tak brzmiało zobowiązanie.

Ale raporty z frontu budowy przeszły wszelkie oczekiwania. Rachmanin już w pierwszym dniu wykonał normę w 145 proc. — ułożył wraz z brygadą 154 tys. cegieł.

Od tego dnia Darnica stała się tego rodzaju uniwersyte-tem budownictwa, a imię Rachmanina znalazło się na ustach wszystkich budowniczych całego kraju

Słynnego murarza zaproszono do Akademii Architektury Ukrainskiej SRR, gdzie wygło-

KRONIKA KULTURALNA Z S R R

KLASYCY LITERATURY ŚWIATOWEJ W PRZEKŁADACH ROSYJSKICH

PAŃSTWOWE Wydawnictwo Literatury Pięknej przygotowuje do druku szereg cennych pozycji literatury obcej. W ciągu przyszłego roku ukażą się w Związku Radzieckim w sprzedaży między innymi pełne wydania dzieł Balzaka, Dreisera, Petöffi, dzieła wybrane Barbusses'a, Byrona, Hugo, Maupassanta, pieśni Berangera, tom „Nowe francuskich XIX w.”, antologie liryki antycznej oraz poezji węgierskiej.

„PAN TADEUSZ” PO UKRAIŃSKU

NAKŁADEM Państwowego Wydawnictwa Literatury Pięknej w Kijowie, przed kilku dniami ukazało się w sprzedaży bogato ilustrowane wydanie „Pana Tadeusza” — Mickiewicza. Przekładu na język ukraiński dokonał znany poeta Maksym Ryłskij.

„ŚPIEW LASÓW”

Z entuzjastycznym przyjęciem na koncercie w Leningradzie spotkało się pierwsze wykonanie nowego oratorium wybitnego kompozytora radzieckiego — Dymitra Szostakowicza. Oratorium to nosi tytuł: „Śpiew lasów” — skomponowane ono zostało dla uczczenia Stalinowskiego planu przeobrażenia przyrody.

sil cykl wykładów. Zaproszono go z kolei do Moskwy, gdzie Rachmanin, stanawszy na rusztowaniach 8-mio piętrowego domu, pokazał budowniczym stolicy, nowe rewolucyjne metody pracy. Zadziwił ich i oszołomił — w ciągu dwóch godzin ułożył tyle cegieł, ile najlepszy moskiewski fachowiec kładzie za zwyczaj w ciągu 8 godzin pracy.

Czas uogólnić osiągnięcia Rachmanina. A więc w ciągu 3 lat i 6-dni miesięcy powojennej pięcioletki wykonał on 29 norm rocznych, a w domy odbudowanej Darnicy wmurował on swą spracowaną ręką ponad 6 milionów sztuk cegieł.

Rachmanina, dziś odznaczono Orderem Czerwonego Sztandaru Pracy, członka obwodowej Rady Pracujących, wieczorem, można często spotkać na ulicach Darnicy, którą słusznie mógłby nazwać „swoją”. Patrzy na odbudowane domy, na ludzi, którzy dzięki jego pracy zamieszkali dziś w nowych budynkach i raduje się z dobrze spełnionego obowiązku. Może bowiem i ma prawo sobie powiedzieć, że dobrze zasłużył się rodzinemu miastu, swojemu narodowi i swojej Ojczyźnie.

W. LEW

Scena ewakuacji z „Młodej Gwardii” Fadiejeva w wykonaniu zespołu Państwowych Zakładów Przemysłu Bawełnianego Nr. 1 z Bielawy. Foto „Film Polski”

Sztuki radzieckie w zespołach amatorskich

E LIMINACJE wojewódzkie w zespołach amatorskich przy świetlicach CRZZ i Samopomocy Chłopskiej zostały zakończone. Najlepsze zespoły występują w tej chwili w Warszawie, budząc ogromne zainteresowanie publiczności. Dotychczas zespoły świetlicowe CRZZ, w szczelnie nabitej widzalni sali MEP, dały trzy przedstawienia (Gorki — „Matka”, Fadiejew — „Młoda Gwardia”, Simonow — „Harry Smith odkrywa Amerykę”). Wystawienie „Wyspy pokoju” — Pietrowa oraz pokazy zespołów Samopomocy Chłopskiej omówimy w następnym numerze „Przyjaźni”.

Zespół przy fabryce Cegielniczego z Poznania wystawił przeróbkę wspaniałej powieści Maksyma Gorkiego — „Matka”. Trzeba przede wszystkim podkreślić dobrą adaptację sceniczną; najważniejsze momenty powieści zostały w inscenizacji uwypuklone, tworząc zwartą, dramatyczną całość. Niektóre sceny, jak zebranie towarzyszy w domu Pawła i scena sądu, wypadły bardzo dobrze, inne, jak scena końcowa, dużo słabiej. Jest to niewątpliwie wina reżyserii sztuki, która nie zawsze dawała sobie radę z rozwiązaniem zagadnienia tłumu na scenie. Mimo jednak wszelkie zastrzeżenia, wystawienie sztuki „Matka” świadczy o dobrym rozumieniu idei powieści i prawdziwym wzięciu się w tekst utworu. A przy wystawieniu sztuki tak bogatej w treść ideologiczną, jak „Matka” Gorkiego, jest to sprawa bodaj najważniejsza.

Wielkim natomiast osiągnięciem było wystawienie przez zespół z Bielawy (D-lav Śląsk) PZPB Nr 1 trudnej adaptacji scenicznej powieści Fadiejeva „Młoda Gwardia”.

Cz. W.

Scena konspiracyjnego zebrania „Młodej Gwardii” w mieszkaniu Koszewoju w wykonaniu zespołu PZPB Nr. 1 z Bielawy. Foto „Film Polski”

Trzeba podkreślić wielkie trudności, jakie przed reżyserem piętrzy ta sztuka, aby w pełni docenić poważne osiągnięcia i młodego reżysera — Radziszewskiego i całego zespołu wykonawców. Duża ilość odsłon, w tym wiele scen zbiorowych, jak pierwsza, w której pokazana jest ewakuacja, lub ostatnia — klęska Niemców — wszystkie te trudności rozwiązane zostały doskonale. Zwłaszcza scena ewakuacji robiła wielkie wrażenie — dobrze przemyślana, realistyczna, sprawnie rozwiązująca trudne zagadnienie ukazania na małej scenie przerażonego, uciekającego tłumu.

Młodzież „Młodej Gwardii” w walce z okupantem faszystowskim została ukazana zgodnie z intencjami autora powieści, Fadiejeva — bohaterska, bez reszty oddana sprawie walki o wolność Ojczyzny, bezgranicznie przywiązana do Komsomolu i Partii, organizacji, które były jej przewodnikami i nauczycielami, które ją wychowały i ukształtowały. To całkowite oddanie się młodzieży Młodej Gwardii wielkiej sprawie — umiał wydobyc na scenie zespół amatorski z prawdziwym realizmem i głębokim wewnętrznym przekonaniem. Dzieje grupy młodzieży „Młodej Gwardii” zostały widać dobrze zrozumiane i odczute przez zespół wykonawców. Dobrze rozwiązane znalazł też zespół dla trudnego zagadnienia dekoracji aż 11 scen.

Wystawienie tej sztuki świadczy o świetnych możliwościach rozwoju amatorskich zespołów teatralnych, o dużych, już dziś, osiągnięciach w tej dziedzinie.

WSCHODNIE ZALOTY

PO raz pierwszy oglądamy na naszych ekranach film, zrealizowany przez młodą kinematografię radzieckiego Azerbajdżanu.

Azerbajdżan jest jedną z trzech zakaukaskich republik radzieckich. Jego stolicą jest „miasto nafty” — Baku. W Baku przy pomocy rosyjskich pracowników filmowych rozwija się narodowa kinematografia azerbajdżańska, która prócz szeregu filmów krótkometrażowych, dokumentalnych z życia współczesnego Azerbajdżanu, zrealizowała już kilka obrazów fabularnych, długometrażowych.

Jednym z pierwszych była komedia muzyczna „Arszin Mał Alan”. Jest to filmowa przeróbka starego wodewilu, który od dziesiątków lat grywany jest z niesłabnącym powodzeniem na wszystkich scenach nadkaspjskiego kraju. Każde pokolenie obywateli Azerbajdżanu wzrusza się i bawi przygodami młodego Askera w przebraniu wędrownego kupca, poszukującego narzeczonej.

Jego filmową przeróbkę oglądamy na naszych ekranach pod tytułem „Wschodnie zaloty”. Należy owszem pamiętać, że zaloty... wschodnie, ale sprzed 50-ciu co najmniej lat, kiedy to na Kaukazie panował jeszcze mrok przesądów i przewycięzonych już dziś tradycji, zabraniających młodym ludziom wyboru małżonka według własnego serca i

upodobania. Pogodna komedia bawi nas tym lepiej, że ów stary obyczaj w zestawieniu z naszymi poglądami jest sam przez się źródłem wesołości dla współczesnego widza.

Film, jako jeden z pierwszych obrazów młodej azerbajdżańskiej kinematografii — nie może się poszczycić doskonałością techniczną. Autorzy scenariusza obeszli się natomiast z dużym porywem z librettem popularnego wodewilu, który jest raczej sfoliografowany, niż sfilmowany. Niewątpliwie autorom filmu

rypetie bohaterów, których rolę wykonywają utalentowani, obdarzeni dobrymi głosami, artyści teatrów azerbajdżańskich.

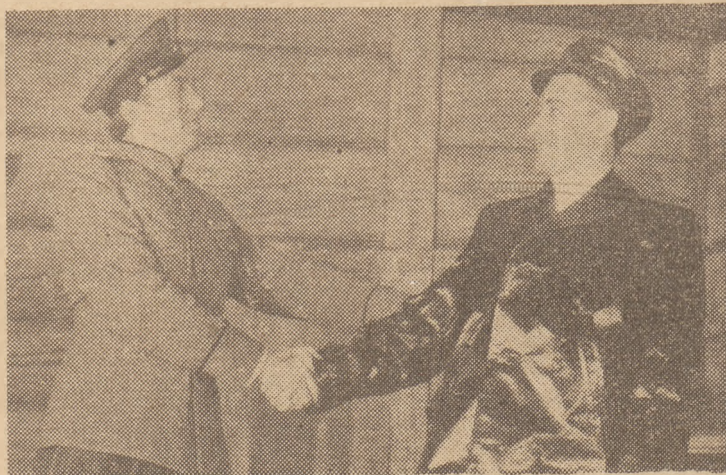
Film reżyserował Riza Tachmasib, muzykę opracował — Sabit Rachman, a w rolach głównych zobaczyliśmy świetnego śpiewaka R. Bejbutowa (Asker), uroczą L. Dżenwajszorową (Gułzochnra), zabawnego Abdullaiewa (Weli). Na czy nie zapominać tych nieco trudnych nazwisk, bo się jeszcze z nimi na ekranach spotkamy, ponieważ wytwórnia filmowa

działo o wiersze, utrwalenie sztuki, cenionej przez własne społeczeństwo. Stąd pewne dłużyżny. Ale braki techniczne „Wschodnich Zalotów” wynagradzają widzom zabawne pe-

Baku zapowiada szereg nowych filmów. Obecnie kończą tam wielki film o poecie i dyplomacie, sławnym bohaterze, Fatahi Chanie Kubińskim.

L. Rubach.

Na zdjęciu scena z 3 aktu: M. Wielicza w roli inż. Skulte i T. Tusiacki, jako kapitan wojsk radzieckich (Fot. P. Wiszniewski. Bydgoszcz)

„Błękitna porcelana” Grygulisa — w Teatrze Ziemi Pomorskiej

PAŃSTWOWE Teatry Ziemi Pomorskiej Bydgoszcz-Toruń w związku z Ogólnopolskim Festiwałem Sztuk Radzieckich i Rosyjskich przygotowały i wystawiły 3 sztuki:

„Okno w lesie” Rachmanowa i Ryssa

„Grzesznicy bez winy” A. Ostrowskiego

„Błękitna porcelana” Arwida Grygulisa w reż. i inscenizacji dyr. Aleksandra Rodziewicza.

„Błękitna porcelana” Arwida Grygulisa, jednego z najwybitniejszych współczesnych dramaturgów lotewskich, wystawiona po raz pierwszy w Polsce na scenie Państwowych

Teatrów Ziemi Pomorskiej Bydgoszcz — Toruń została przyjęta z niezwykłym zainteresowaniem przez społeczeństwo Pomorza. Tłumaczy się to ogromnymi wartościami społeczno - wychowawczymi sztuki. W „Błękitnej porcelanie” widzimy żołnierzy na froncie pracy.

Akcja sztuki rozgrywa się na terenie wielkich zakładów ceramicznych, w chwili, gdy na skutek nagłego i nieprzewidzianego braku surowca grozi zahamowanie produkcji, a przez to niewykonanie planu rządowego. I oto młodzi komsomolcy pod kierownictwem inż. Skulte z narażeniem życia przywożą surowiec

Przekłady z literatury radzieckiej i rosyjskiej

Ażajew Wasyl: „Daleko od Moskwy”, t. I, powieść; „Książka i Wiedza”, str. 283.

Bianki Witalij: „Kurka wodna”; „Książka i Wiedza” — Biblioteczka dla dzieci, str. 14.

Bianki Witalij: „Łysy boczek”; „Książka i Wiedza” — Biblioteczka dla dzieci, str. 15.

Bianki Witalij: „Zwariowana wiewióreczka”; „Książka i Wiedza” — Biblioteczka dla dzieci, str. 15.

Czechow A.: „Jubileusz — Kameleon—Końskie nazwisko”; wyd. II, inscenizacje; wyd. „Książka i Wiedza” w ramach „Biblioteczki świetlicowej CRZZ”, str. 64.

Fadiejew A.: „Kurzawa” (opowiadanie), tłum. W. Cieszkowski; „Nasza Księgarnia”, str. 31.

Garin Mikołaj: „Dzieciństwo Tonka”, pow. dla młodzieży, tłum. Janina Hermańska; „Książka i Wiedza”, str. 153.

Leontiew L.: „Ekonomia polityczna socjalizmu w dziełach Lenina i Stalina, tłum. Maria Kowalewska; „Książka i Wiedza” — „Biblioteka ekonomiczna” nr 14, str. 54.

Wrocław żywo uczestniczył w akcjach „Miesiąca“

(List z Wrocławia)

Pragnę pochwalić się czytelnikom „Przyjaźni“, że nasz kochany Wrocław, który wrócił do Macierzy dzięki bohaterstwu żołnierza radzieckiego — w „Miesiącu Pogłębienia Przyjaźni Polsko-Radzieckiej“, na każdym odcinku swego życia przejawia gorące pragnienie pogłębienia tej przyjaźni.

Cały Wrocław przybrał odświętny wygląd, często spotyka się na wystawach czy frontonach gmachów naprawdę artystycznie pomyślane dekoracje, symbolizujące przyjaźń Polski Ludowej i ZSRR.

„Film Polski“ zorganizował festiwal filmów radzieckich, udostępniając tysiącom wrocławian obejrzanie wspaniałych filmów. Filmy te cieszyły się wielkim powodzeniem. „Bitwa Stalingradzka“ zgromadziła takie tłumy, że — aż wstyd się przyznać — musiała interweniować milicja.

Głęboki problem „Sądu Honorowego“ był przedyskutowany przez uczonych wrocławskich na specjalnie dla nich zorganizowanym pokazie.

Na Dwercu Głównym codziennie przez kilka godzin wyświetlano krótkometrażówki radzieckie. Pomysł ten przyjęli podróżujący z gorącą aprobatą: już nie ma mowy o nudnym czekaniu na pociąg.

Nie było dnia, który przeszedłby bez imprezy, urządzanej przez którąś instytucję wrocławską staraniem jej kół TPP-R.

Nie pozostały również w tym Uniwersytet i Politechnika Wrocławska. Akademia TPP-R, istniejąca już dawno i mająca swe koła na wszystkich wydziałach obu uczelni, przejawiają ożywioną działalność. M.in. imprezami urządzało się masówki na wydziałach, poprzedzone często słowem wstępnym profesorów. Po masówce następowało przyjmowanie nowych członków do kół.

Z początkiem października w ramach Miesiąca powstało olbrzymie koło TPP-R pracowników naukowych i administracyjnych Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej. Energicznym współorganizatorem tego koła jest prof. dr Jakóbiec, który zresztą od dawna jest wybitnym działaczem TPPR na terenie Wrocławia.

Koło już na pierwszym organizacyjnym zebraniu zakreśliło sobie szeroki program działania, który omawiano wstępnie ożywionej dyskusji. Jeden z dyskutantów wyraził żal, że koło powstało zbyt późno. Podkreślił, że właśnie ten fakt powinien być podniety do żywej działalności, która by nagrodziła stracony czas.

Zaznaczyć należy, że ten „stracony czas“ nie był znowu tak bardzo stracony: członkowie nowoorganizowanego koła to starzy sympatycy i zwolennicy TPP-R, i jako tacy nigdy nie odmawiali wzięcia udziału w pracach TPP-R, wygłaszając odczyty i pomagając Towarzystwu wszelkimi sposobami.

Chciałabym tu jeszcze wspomnieć o imprezie artystycznej zorganizowanej przez TPP-R Teatru i Opery Wrocławskiej. Zorganizowało ono wielki bezpłatny koncert pod hasłem — „Arty-

ści wrocławscy — pracownikom Wrocławia“. Bogaty program wypełniony był muzyką radziecką i rosyjską.

W koncercie wzięły udział same „gwiazdy“ wrocławskie. Mała orkiestra Teatru pod batutą Jerzego Proczera wykonała wiązkę melodii rosyjskich. Aleksander Saniowski wykonał kilka radzieckich piosenek. Zespół artystów Teatrów Dramatycznych pięknie wykonał

inscenizację poematu Majakowskiego „Dobrze“.

Kulminacyjnym punktem programu była „Kantata o Stalinie“ Aleksandrowa, w wykonaniu chóru i orkiestry Opery.

W koncercie wzięli udział dyrygenci tej miary co Kazimierz Wilkomirski, Adam Kopciński, prof. Tadeusz Markowski i in.

Dalszym punktem koncertu były fragmenty baletu

„Czerwony Mak“ w układzie Zygmunta Patkowskiego oraz fragment „Rewolucyjnego tańca Basków“ pod choreograficzną dyrekcją F. Parnella.

Słyszeliśmy na koncercie utwory Glinki, Czajkowskiego i innych wielkich kompozytorów rosyjskich. Koncert ten zostanie na zawsze w pamięci wrocławian.

O dalszych imprezach Miesiąca napiszę w następnym liście.

Studentka z Wrocławia.

Miesiąc Pogłębienia Przyjaźni Polsko-Radzieckiej na terenie Krakowa

TPP-R w Krakowie podsumowało wyniki akcji Miesiąca Pogłębienia Przyjaźni Polsko-Radzieckiej. W ciągu „Miesiąca“ przybyło w Krakowie 110 nowych kół, skupiających 11.891 członków. Zorganizowano 1.825 akademii we wszystkich zakładach pracy, szkołach i wojsku, na których obecnych było 250 tys. osób.

Ponadto przeprowadzono 2.656 odczytów i pogadanek, na których było 272.435 osób. Podkreślić tu należy duży wkład profesorów wyższych uczelni w Krakowie, którzy wygłosili w auli Uniwersytetu Jagiellońskiego 34 wykłady specjalne.

Odbyły się również 44 wieczory literackie z udziałem członków Związku Literatów.

W ramach akcji filmowej zaznaczył się znaczny wzrost frekwencji na filmach radzieckich w stosunku do filmów innej produkcji.

W teatrach krakowskich dano w ciągu „Miesiąca“ 51 przedstawień sztuk radzieckich, które oglądało 33.613 osób.

Zorganizowano 24 nowe kursy języka rosyjskiego,

na które uczęszcza około 2.000 osób.

Osobnym działem akcji „Miesiąca“ była propaganda czytelnictwa książek i pism radzieckich. Zorganizowano 5 kiermaszów książek i 109 większych i mniejszych wystaw książek i pism radzieckich oraz konkurs wystaw księgarskich, w którym brało udział 9 księgarń krakowskich.

W ramach akcji wymiennej wiejskie zespoły dały 78 występów w świetlicach fabrycznych.

W akcji świetlicowej zorganizowano 103 nowe „kąciki TPP-R“, wydano 145 specjalnych gazetek scien-

nych i urządzono 27 wystaw, obrazujących życie w ZSRR.

Odbyło się również 109 wieczorów dyskusyjnych nad sztukami i twórczością radziecką oraz trzy — nad filmem.

W czasie trwania „Miesiąca“ były czynne w mieście trzy wielkie wystawy: „Współczesne malarstwo i rzeźba w ZSRR“, „Grafika w ZSRR“ i „Mickiewicz i Puszkina“.

Ustaliła się ścisła współpraca TPP-R z wyższymi uczelniami, PAU, szkołami, ZSch, ZMP, ZNP, Ligą Kobiet, prasą, radiem, teatrami i filmem.

Dar Wszechzwiązkowego Towarzystwa Ociemniałych w Moskwie dla ociemniałych dzieci w Krakowie

W KRAKOWIE, w szkole dla ociemniałych dzieci odbyła się akademicka, poświęcona 32 rocznicy Wielkiej Rewolucji Październikowej. Podczas akademii nastąpiło przekazanie przez przedstawiciela Woj. Zarz. TPP-R 40 książeczek do czytania systemem Braille'a ofiarowanych przez Wszechzwiązkowe

Towarzystwo Ociemniałych w Moskwie.

Cenny ten dar został przyjęty przez dzieci z wielką radością i wdzięcznością. W wysłanym podziękowaniu do Moskwy dzieci podkreśliły swą radość, że tak wzruszający dowód pamięci o ociemniałych, w większości ofiarach wojny.

Jak pracuje Piotrków

KOŁO TPP-R PRZY LICEUM HANDLOWYM DOBRZE PRACUJE

Koło TPP-R przy Liceum Handlowym powstało 18 listopada 1948 r. przy wydatnej pomocy ZMP i grona profesorskiego z dyrektorem ob. Gawlikiem na czele. Już na pierwszym zebraniu organizacyjnym wpisało się 200 członków i wybrano 5-osobowy zarząd z kol. Piejkem jako przewodniczącym. Opiekunem koła z ramienia Dyrekcji szkoły został prof. Bartczak. Koło od razu rozpoczęło ożywioną akcję z poznaniem młodzieży z życia ludzi radzieckich z szczególnym uwzględnieniem spraw młodzieżowych i życia Komsomolu. Co miesiąc odbywają się zebrania koła z referatami i odczytami.

Wielką popularnością cieszą się akademie organizowane przez koło.

— Wiele skorzystała młodzież naszego koła — mówi sekretarz kol. Pawlikowski

— z referatów „Co dał socjalizm młodzieży radzieckiej“ i „Organizacja wyższych uczelni w ZSRR“.

Wspólnie z ZMP koło prowadzi stałe prace porządkowe na ementarzu żołnierzy Armii Radzieckiej, poległych w czasie wyzwolenia Piotrkowa i powiatu.

Przed „Miesiącem Pogłębienia Przyjaźni Polsko-Radzieckiej“ postanowiono przystąpić do werbunku nowych członków, do zwiększenia kolportażu pism TPP-R i do zorganizowania akademii ku czci XXXII Rocznicy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej. Z zobowiązań tych wywiązano się doskonale, o czym szczegółowo napiszemy w przyszłości.

NOWE KOŁO U „WARYŃSKIEGO“

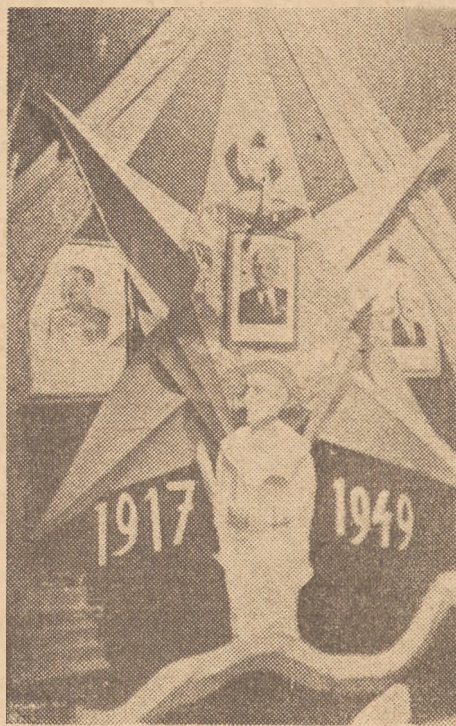
Jednym z większych zakładów Piotrkowa, gdzie dotychczas nie było koła TPP-R, była Fabryka Okuc

Budowlanych im. L. Waryńskiego.

W ramach „Miesiąca Pogłębienia Przyjaźni Polsko-Radzieckiej“ koło takie na jednym z zebrzań całej 250-osobowej załogi zostało zorganizowane. Po referacie o celach i zadaniach TPP-R oraz po zapoznaniu zebranych ze statutem Towarzystwa przystąpiono do zapisywania członków. Jako pierwszy wpisał się inicjator powstania koła sekretarz Podstawowej Organizacji Partyjnej ob. Lis. Przewodniczącym został ob. Kallas.

Koło liczy obecnie 150 członków i rozpoczęło ożywioną działalność. Już w ramach „Miesiąca“ odbyło się kilka zebrzań z odczytami na temat znaczenia sojuszu i braterstwa polsko-radzieckiego. Dzięki zgodnej współpracy Zarządu koła i P. O. PZPR rezultaty pracy będą na pewno bardzo dobre.

Henryk Mąka

Fragment dekoracji z okazji święta Rewolucji Październikowej w siedzibie TPP-R w Kwidzynie.

(Fot.: Piękny — Kwidzyna).

Akademia w rocznicę Rewolucji Październikowej w Kwidzynie

W KWIDZYNIE (województwo gdańskie) w Miesiącu Pogłębienia Przyjaźni Polsko-Radzieckiej odbyło się wiele imprez zarówno w mieście, jak i w powiecie.

Specjalnie uroczysto obchodzono rocznicę Rewolucji Październikowej w dniu 7 bm. Prelekcję wygłosił

delegat Wojewódzkiego Komitetu PZPR.

W uroczystej części artystycznej brał udział chór mieszany Państw. Liceum Pedagogicznego.

Zdjęcie przedstawia fragment dekoracji opracowanej przez miejscowych artystów: prof. R. Karaska i M. Kazimierowski. (k)

Hołd poległym

Junacy „SP“ na Dolnym Śląsku objęli stałą opiekę nad grobami żołnierzy radzieckich, poległych w walkach o wyzwolenie polskich Ziemi Zachodnich.

Młodzież „SP“ powiatu Góra Śląska dokonała ostatnio ekshumacji zwłok żołnierzy radzieckich, składając je na wspólnym ementarzu.

Porządkowanie grobów żołnierzy radzieckich we wsi Zależnik i Kowalów, pow. Dzierżoniów, przeprowadziły hufce wiejskie „SP“.

W Szprotawie junacki i junacy hufca miejskiego i szkolnego wybudowali i obsadzili drzewami aleje ementarza poległych żołnierzy Armii Radzieckiej. Podobne prace podjęły hufce fabryczne, szkolne i wiejskie w powiatach: Boleśławiec, Zagań, Olawa, Klodzko, Strzelin i Środa Śląska.

W pogranicznej wiosce Śląska Cieszyńskiego Marklowice odbyło się uroczyste odsłonięcie pomnika ku czci żołnierzy radzieckich, poległych w walkach o wyzwolenie Ziemi Cieszyńskiej spod jarzma hitlerowskiego.

Od września br. do obecnej chwili społeczeństwo woj. olsztyńskiego ofiarowało na budowę Pomnika

Wdzięczności dla Armii Radzieckiej ponad 5 mil. zł. Dalsze ofiary na ten cel napływają bez przerwy. Pomnik stanie na Pl. Armii Czerwonej w Olsztynie.

Udana impreza PZPB Nr 4

W świetlicy Państwowych Zakładów Przemysłu Bawełnianego Nr 4 otwarta została wystawa pod nazwą „Poznaj Związek Radziecki“.

Na wystawie kilkaset eksponatów w postaci wykresów zdjęć fotograficznych i modeli obrazuje osiągnięcia Związku Radzieckiego w dziedzinie rozwoju gospodarczego, komunikacji, kinematografii i spółdzielczości.

Szczególnie interesująco i wszechstronnie potraktowany został radziecki przemysł włókienniczy. Liczne zdjęcia ilustrują zdobycze i udoskonalenia w zakresie produkcji tkanin bawełnianych i wełnianych.

Bogato reprezentowany jest dział literatury radzieckiej.

Specjalne miejsce na wystawie zajmuje dział poświęcony życiu i działom Generalissimusa Stalina.

Zniknięcie Dymitra Astrowa

Na kogo liczy Saryczew

Przez kilka minut wszyscy siedzieli milcząco, jak gdyby oniemieli na skutek mego opowiadania.

Andrzejowi Iljiczowi bezwładnie opadły nagle zmartwiałe ręce, mnie wystąpiły na czoło drobne kropelki potu. Nawet Saryczew zmienił się na twarzy.

do zrealizowania. Przecież one koncentrują promienie nie w jednym punkcie, lecz na linię prostą; dlatego też ich natężenie cieplne jest wielokrotnie niższe, niż w zwierciadle paraboloidalnym Eugeniusza Mikołajewicza.

Andrzej Iljicz nagle zamilkł, westchnął ciężko, namoczył chusteczkę wo-

I gdy udało się to Kurhanowowi, zrozumieście wreszcie, dokąd zaprowadziło was uwielbienie rzekomej przewagi techniki zagranicznej. Jako uczciwy człowiek, przyznałbyście się do tego uczciwie, ale wy jesteście człowiekiem niskim i poszłście inną drogą. Z jednej strony zaczęliście wszelkimi sposobami hamować wprowadzenie w praktykę urządzeń paraboloidalnych, a z drugiej znaleźliście dla siebie nową rozgrywkę — baterie fotoelektryczne.

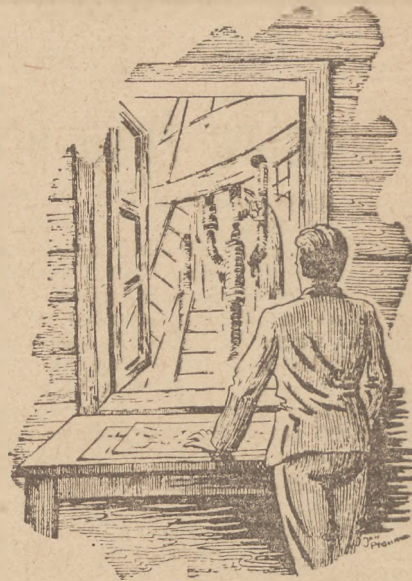
Andrzej Iljicz przeszedł się ciężkim krokiem po pokoju, prostując zdrętwiałe nogi i uśmiechając się, powiedział:

— I tu znów zajęliście się owymi bateriami fotoelektrycznymi nie dlatego, że pracował nad nimi Astrow, lecz dlatego, że znów tenże Orson Clifford zajął się tym problemem.

Rzecz prosta, że wpadliście w zachwyty, gdy owi wschodni uczeni, stosownie do polecenia Amerykanów, pochwalili was z Astrowem w swoim czasopiśmie. Z jednej strony poglaskani byliście tym, że na prace prowadzone w waszej bazie eksperymentalnej raczyli zwrócić uwagę zagranicą, a z drugiej — postanowiliście spekulować na tym, licząc, że my całą naszą uwagę zwrócimy obecnie na baterie Astrowa, zaniebując tymczasem i paraboloidy Kurhanowa i wszystko inne. Lecz tu popelniliście błąd, Saryczew. Nie wątpimy, że baterie fotoelektryczne Astrowa mają dużą przyszłość, lecz nie mamy zamiaru w nadziei na przyszłość wyrzekać się osiągnięć, uzyskanych obecnie dzięki urządzeniom paraboloidalnym Kurhanowa.

— Wygląda na to, że moja wina polega na zbytnej wierze w ideę Astrowa? — zapytał Saryczew.

— Nie, nie na wierze w ideę, lecz na tym, że umyślnie wyolbrzymialiście możliwości szybkiego jej zrealizowania, ze szkodą dla realnych zadań na-

szej bazy. A poza tym widocznie mieliście nadzieję, że pomogą wam uczeni zagraniczni. Zrobią z wami wymianę doświadczeń naukowych. Przecież ten, kto pisał o was zagranicą, napomknął zdaje się o tym, że wraz z Cliffordem znaleźli już metal wybitnie światłoczuły? A wy uwierzyliście. Jaki więc sens w tym, aby przeprowadzać z wami wymianę doświadczeń? Skąd taka bezinteresowność? A wiecie o tym, że ten wasz wschodni kolega przez całe życie pracował nad różnego typu zwierciadłami, więc siłą rzeczy żadnej tajemnicy wysoce światłoczułego metalu odkryć wam nie mógł. Przecież to Clifford podsyłał go do was w tym celu, aby coś niecoś wam wykraść. Podziękujcie jeszcze, że nie udało mu się was odwieść!

Andrzej Iljicz podszedł do drzwi, otworzył je i widząc Bobrikowa, siedzącego na jego walcze, zarządził:

— Odnieście moje rzeczy do mieszkania Eugeniusza Mikołajewicza. W tym domu zatrzymywać się nie zamierzam!

(Dalszy ciąg nastąpi)

— Jakie to straszne... — wyszeptał, lecz Andrzej Iljicz przerwał mu gniewnie:

— Zamilczcie!

Dyszcząc ciężko, Andrzej Iljicz z pogardą spojrzął na Saryczewa i ciągnął dalej:

— Tyle lat przeżyliście wśród naszych wspaniałych ludzi i zupełnie ich nie rozumiecie. Sądziлиście o nich według siebie i swoją miarką mierzyliście ich postęпки. I dziś również nie pojęliście czynu Astrowa. Wstrząsnął wami nie sam czyn Astrowa, lecz jego śmierć. Zresztą, jak możecie to pojąć, jeżeli widzieliście w nim tylko podobnego do siebie niskiego egoistę. Przypuszczaliście przecież, że zachował urazę do towarzysza, obraził się na decyzję komisji! A w rzeczywistości wszystko wyglądało zupełnie inaczej: człowiek zdobył się na czyn! — Andrzej Iljicz podniósł się ciężko z fotela, podszedł do okna i otworzył je szeroko.

— Duszą tu u was — mruknął.

Zaległo długie, męczące milczenie. Nie mogłem się zdobyć na odwagę, aby je przerwać. Andrzej Iljicz zamyślił się. Tylko Saryczew ciężko wdychał i kręcił się w fotelu.

— Jakież teraz będziecie mieli pojęcie o mnie? — zapytał, nie mogąc znieść tego milczenia.

Andrzej Iljicz podniósł na niego wzrok z taką miną, jak gdyby zdziwił się, że Saryczew jest tu jeszcze nadal.

Pojęcie o was mamy najzupełniej skryształizowane — stwierdził Andrzej Iljicz. — Rozpoczęliście od tego, że pracę Eugeniusza Mikołajewicza Kurhanowa, nad jego urządzeniami paraboloidalnymi skazaliście na niepowodzenie. Dlaczego? Oto dlatego, że poważany przez was Orson Clifford, na którego „geniusz techniczny” tak liczyliście, wyrzekł się stworzenia paraboloidalnego zwierciadła, zastępując je przez stożek paraboliczny.

Lecz nie zrobił tego przecież dla przyjemności. Przecież to była jego kapitulacja przed trudnościami, bezsilność, a wy nie rozumieście tego. Stożkowate zwierciadła naszego Clifforda są pod względem konstrukcyjnym bardziej skomplikowane i droższe od naszych paraboloidalnych. A ponad to zasada samoizolacji jest w nich nie-

da z karafki. Przyłożywszy chusteczkę do czoła, ciągnął dalej.

— Byliście pewni, rzecz prosta, że Kurhanow nie poradzi sobie z trudnościami, wobec których spasował „ważny” Amerykanin.

PRZY GEOŚNIKU

PROGRAM I:

1.XII.—godz. 16.50—17.00 — Pogadanka o Konstytucji Stalinińskiej.

5.XII.—godz. 12.30—12.55 — Konstytucja ZSRR — pogadanka dla wsi; godz. 17.00—17.15 „Puszkini w poezji polskiej” — felieton; godz. 18.00—18.20 — Radziecka muzyka taneczno-rozrywkowa; g. 19.00—19.10 — Konstytucja ZSRR — pogadanka; godz. 21.30—22.10 — Koncert symfoniczny w wyk. wielkiej orkiestry symfonicznej PR pod dyrekcją Witolda Rowickiego, z udz. Edwarda Statkiewicza — skrzypce. W programie utwory: Muradelli'ego, Chaczaturiana, Szostakowicza.

6.XII.—godz. 18.10—19.15 — Muzyka radziecka — audycja w oprac. dr Zofii Lissa; godz. 21.30—22.00 — Montaż słuchowski wg Maksyma Gorkiego: 1) „Kapłan moralności” — opr. Czesława Nowickiego, 2) „Milioner” — oprac. Wojciecha Maciejewskiego.

7.XII.—godz. 11.15—11.35 — „Niemili i niekochani”, fragm. powieści Iwana Wasowa, w przekł. H. Bychowskiej; godz. 17.50—18.10 — Czeska, rosyjska i radziecka muzyka fortepianowa z płyt (Smetana, Józef Sak, Czajkowski, Rachmaninow, Szostakowicz); godz. 18.20—18.40 — „Mój znajomy” opow. Barbary Karbowskiej, w przekł. Henryka Kronmana.

10.XII.—godz. 11.35—11.57 — Pieśni kompozytorów rosyjskich w wykonaniu Helcny Warpechowskiej, akomp. Tatiana Woytaszewska.

PROGRAM II.

5.XII.—godz. 7.10 — 7.50 — Muzyka rozrywkowa z płyt. W progr. utwory: Pietunina, Kru-

czynina, Połońskiego; godz. 14.55—15.10 — Pieśni kompozytorów radzieckich, w wyk. Walerii Jędrzejewskiej — sopran, akomp. Piotr Łoboz. W progr. utwory: Szaporina, Wasylenki, Nowikowa; godz. 15.10—15.30 — Utwory fortepianowe komp. radzieckich, w wyk. Zyg. Lisickiego. W programie utwory: Chaczaturiana, Rachmaninowa, Kabalewskiego, Skriabina; godz. 20.40—21.00 — „Wieczna jest Nawa” V report. Stan. Wygodzkiego z cyklu: „Wędrowki po Związku Radzieckim”.

6.XII.—godz. 15.30—15.50 — „Małec” — słuchowisko wg Likstanowa w radiu. Ireny Szczepańskiej.

7.XII.—godz. 14.15—14.55 — Rosyjska muzyka operowa z płyt; godz. 15.30—15.50 — „Wesoły turysta” — audycja słowno-muzyczna.

8.XII.—godz. 19.15—20.00 — „Deszczowy przedświt” — słuchowisko wg Konst. Paustowskiego — przekład Jerzego Jędrzejewicza, radiu. Marii Serkowskiej.

10.XII.—godz. 11.35—11.50 — „Dziad Rozen Kamchow” opow. Angila Kalijeżewa, przekład Marii Gero.

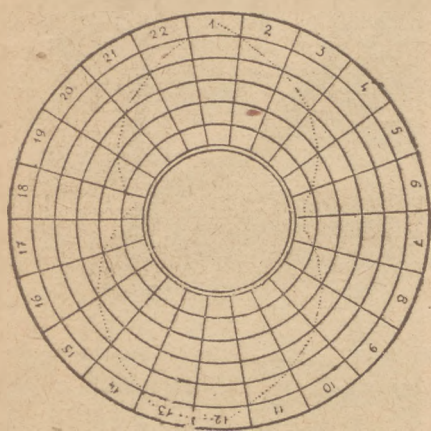
11.XII.—godz. 19.00—19.30 — Mikołaj Rimskij - Korsakow — kwintet na flet, klarnet, róg, fagot i fortepian. Wykonawcy: Antoni Primke — flet, Leon Cwojdzński — klarnet, Jan Wasilewski — róg, Edmund Rybicki — fagot, Stan. Renz — fortepian.

≡ POMYŚL α ZGADNIESZ? ≡

LOGOGRYF KOŁOWY

Do podanego koła wpisać dośrodkowo 22 wyrazy sześcioliterowe o poniższych znaczeniach. Litery w polach przez które przechodzi kropkowana linia, czytane kolejno, dadzą rozwiązanie.

Znaczenie wyrazów: 1) Rzeka wpadająca do Morza Wschodnio-Syberyjskiego, 2) Prawy dopływ Donu, 3) Lewy dopływ Donu. 4) Radziecki port nad Morzem Czarnym, 5) „Praca“ w jęz. rosyjskim, 6) Miasto na Kaukazie, 7) Nizina kazachstańska nad Morzem Kaspijskim, 8) Najwyższy szczyt Kaukazu, 9) Miasto portowe w Gruzji (wspak), 10) Jezioro w Syberii pld.-wsch., 11) Miasto nad Leną, 12) Miasto nad rzeką Ob, 13) Stolica Gruzińskiej SRR, 14) Jezioro na północ od Leningradu, 15) Stolica Estońskiej SRR, 16) Miasto przy ujściu Uralu do Morza Kaspijskiego, 17) Rzeka wpadająca do zatoki Ryskiej, 18) Miejscowość na północ od Orszy, pamiętna z walk 1 Armii WP, 19) Miasto portowe w Łotewskiej SRR, 20) Miasto w Kazachstanie zach., 21) Miasto w pobliżu jez. Bajkał, 22) Pół-

wysep w Syberii, oddzielający morze Karskie od morza Łaptiewych.

ARYTMOGRAF

2, 3, 1, 6, 4 — 7, 4 — 2, 3, 1, 10, 11 — 5, 1, 12, 13, 8 — 8 — 4, 7, 2, 4, 10, 9, 11, 5, 13, 12 — 14, 4 — 9, 1, 15, 1, 7, 5, 8, 10, 9, 16 — 2, 3, 1, 6, 1 — 4, 17, 11, 6, 1, 14, 16, 18, — 9, 15, 3, 3.

Przy pomocy klucza pomocniczego zastąpić poszczególne liczby odpowiadającymi im literami i odczytać rozwiązanie.

Klucz pomocniczy:

15, 4, 10, 9, 8 = Miejscowość wypoczynkowa nad Morzem Czarnym.

14, 1, 15, 9, 13, 16, 5, 14 = Stolica Uzbekistanu.

2, 3, 1, 6, 7, 1 = Tytuł wielkiego dziennika radzieckiego.

13, 12, 3, 11, 18, 16 = Łańcuch wysp na południe od Kamczatki.

Rozwiązania zadań wraz z załączonym kuponem rozrywkowym nadsyłać należy w terminie 10-ciodniowym od daty ukazania się numeru pod adresem redakcji z dopiskiem na kopercie „rozrywki umysłowe“. Za dobre rozwiązanie przynajmniej jednego z tych zadań przynanych zostanie drogą losowania

10 nagród książkowych

NAGRODY AUTORSKIE

za najlepsze zadania, zamieszczone w m-cu wrześniu 1949 r. otrzymują:

1. Jerzy Szkup — Zdieszowice, ul. Korfantego 12 — za kombinatkę w nr 38.

2. Konrad Łuczyński — Namysłów, ul. Stalina 32 — za logogryf geograficzny w nr 37.

KUPON ROZRYWKOWY
„PRZYJAŻŃ“ Nr 48

3. Bogdan Goździk — Warszawa, ul. Puławska 12 m. 9 — za kombinatkę w nr 35.

4. Edward Płociński — Poznań, ul. Rokossowskiego 35 m. 4 — za wirówkę w nr 35.

5. Arkadiusz Ożarowski — Kielce, ul. Focha 47 m. 20 — za figielek rysunkowy w nr 37.

6. Wiesław Barcikowski — Radom, ul. Żeromskiego 117 — za dopełniankę w nr 38.

Za najlepsze zadania, zamieszczone w m-cu październiku 1949 r. otrzymują:

1. K. W. Kledecki — Poznań, ul. św. Józefa 6 m. 8 — za rebus w nr. 39.

2. Jerzy Szkup — Zdieszowice, ul. Korfantego 12 — za kołowkę w nr 41.

3. Wincenty Alenowicz — Łobez, ul. Słowackiego 4 — za szyfrogram w nr 40.

4. T. Świątkowski — Łódź, al. Więckowskiego 74 m. 22 — za logogryf w nr. 43.

5. Benedykt Kosieradzki — Gdańsk-Wrzeszcz, ul. Chopina 31 m. 3 — za skakankę w nr. 42.

ROZWIĄZANIE ZADAŃ Z NR 42

SKAKANKA: Związek Radziecki twierdzą obozu pokoju (należało przeska-kiwać przez 8 liter).

KRZYŻÓWKA: Poziomo: Lenin, Indus, Anin, idea, Albania, no, tu, Ind, rab, neon, k. o. Ali, ergo (wspak), ul. Don, re, cm baca, Krym, pa, Ra, maj, O. N. Z., osa, ZIS, sen, lekyr, kk (kodeks karny), milicja, ar, tara, oaza, Adyga, zasp.

Pionowo: Lenino, Na, Ina, Nil, idi, Nea, da, Szubin, nb, Ni (wspak), Onega, atole, talon, rod (wspak), rad, Nawa, Kura, ro (wspak), my bajan, mrozy, pasek, Gorki, Anita, Moskwa, ZSRR, Iira, Ela, mag, co, jaz, Aza, ty, as.

Za dobre rozwiązanie zadań z nr. 42 nagrody książkowe otrzymują:

1. Tadeusz Biegelmajer — Nowa Sól, ul. Szkolna 31, państw. dom młodzieży.

2. Ryszard Frąckowiak — Jawor, ul. Mickiewicza 12.

3. Ryszard Kędzierawski — Łódź, ul. Zamenhofska 4 m. 6.

4. Wincenty Kruszewski — kol. Krzyżówka 10-a, p-ta Wojkowice Komorne, pow. Będzin.

5. Walter Lepiarczyk — Mikulczyce, ul. Strzelców Bytomskich 47, pow. Bytom.

6. Irena Muzykówna — Poznań, ul. Wojskowa 20 m. 6.

7. Józef Owczarek — Nowe Miasto n/Pilicą, ul. Rawska 1, pow. Rawa Maz.

8. Aniela Pawłowska — w. Sokół, p-ta Gorlice.

9. Wacław Piotrowski — Warszawa 4, ul. Ratuszowa 7/9 m. 72.

10. Anna Wonko — Słupsk, ul. Krajewskiego 2.

SPROSTOWANIE

W numerze 43 na str. 11 w podpisie pod zdjęciem Kącika TP-PR omyłkowo podpisano: „Również i miasta prowincjonalne wzięły czynny udział w „Miesiącu“, urządzając, jak np. Świetlica PDT w Bydgoszczy, ozdobne „kąciki“ przyjaźni polsko - radzieckiej“. Podpis powinien brzmieć: „Również i miasta prowincjonalne wzięły czynny udział w „Miesiącu“, urządzając, jak np. Świetlica PDT w Bytomiu, ozdobne „kąciki“ przyjaźni polsko - radzieckiej“.

А а — А а

Б б — В в

Ц ц — С с

Д д — D d

Э э — Е е

Ф ф — F f

Г г — G g

Х х — Ch ch

И и — I i

И й — J j

К к — K k

Л л — L l

М м — M m

Н н — N n

О о — O o

П п — P p

Uczmy się rosyjskiego

Из детства великого композитора

Петр Ильич Чайковский родился на заводе¹⁾ среди дремучих²⁾ лесов Урала. Отец его был директором завода.

Вечер. Илья Петрович Чайковский возвращается³⁾ домой⁴⁾ после трудового дня. В маленьком домике тепло и уютно⁵⁾. В этот вечер собрались друзья и сослуживцы⁶⁾ послушать музыку и пение⁷⁾. У Александры Андреевны, жены Ильи Петровича, красивый⁸⁾ голос и уменье⁹⁾ петь выразительно¹⁰⁾. Среди взрослых¹¹⁾ слушали и дети: Николай, Лидия и маленький Петя¹²⁾. Он устроился¹³⁾ в большом кресле¹⁴⁾ и с восторгом¹⁵⁾ смотрит на мать. Она поет романс „Соловей“¹⁶⁾. Мальчик слушает и как будто¹⁷⁾ переносится в поле, луг¹⁸⁾ и видит раннее¹⁹⁾ утро²⁰⁾. Вот блеснули первые лучи²¹⁾ солнца. Сверкнули²²⁾ огоньками капельки росы на траве. Из кустов²³⁾ легкий ветерок доносит щелканье²⁴⁾ и трели соловья. Мальчику хотелось слушать без конца. Гости в восторге. Просят Александру Андреевну еще петь.

Но вдруг Петя поднялся, пошел в детскую²⁵⁾ и расплакался.

— Что с тобой? — спросил Николай.

— О, эта музыка, музыка!.. Она не дает мне покоя, она у меня вот здесь²⁶⁾, — отвечал²⁷⁾ мальчик, указывая на голову.

Долго не мог Петя уснуть в эту ночь.

1) w fabryce, 2) gęstych, mrocznych, 3) wraca, 4) do domu, 5) przytulnie, 6) współpracownicy, koledzy biurowi, 7) śpiew, 8) ładny, 9) umiejętność, 10) wyraziście, pozostawiając silne wrażenie, 11) dorosłych, 12) Piotruś przyszły kompozytor, 13) usadowił się, ulokował się, 14) fotelu, 15) z zachwytem, 16) słowik, 17-17) jak gdyby, 18) łąkę, 19) wczesne, 20) poranek, 21) promienie, 22) zaśkrzyły się, 23) krzaków, 24) kląskanie, 25) do pokoju dziecinnego, 26) tutaj, 27) odpowiedział.

Р р — R r

С с — S s

Т т — T t

У у — U u

В в — W w

Ы ы — Y y

З з — Z z

Ж ж — Ż ż

Ч ч — Cz

Ш ш — Sz

Щ щ — Szcz

Е е — Je

Ю ю — Ju

Я я — Ja

znak zmiękczenia **Ь ь**

Start i Meta

17-ty turniej szachowy o mistrzostwo ZSRR

TEGOROCZNY turniej szachowy o mistrzostwo ZSRR był 17-tym z rzędu. 35 dni trwała zacięta walka najlepszych szachistów radzieckich. Na zaostrzenie walki wpłynęła generalna ofensywa młodych szachistów na pozycje starych mistrzów i należy podkreślić, że młodzi szachiści osiągnęli szereg sukcesów. Jeżeli ktoś przypuszczał, że czołowe pozycje pozostaną w rękach starych mistrzów — popełnił omyłkę. A już nikt na pewno nie spodziewał się, że młody student z Odessy Eilim Geller, który nie dawno dopiero otrzymał tytuł mistrza i po raz pierwszy uczestniczył w finałowym turnieju o mistrzostwo ZSRR znajdzie się na zaszczytnej trzeciej pozycji. Tym bardziej, że Geller w pierwszych trzech grach zdobył zaledwie 1/2 punkta. I ktoś mógł przypuszczać, że ten sam zawodnik w przedostatniej rundzie będzie prowadził w tabeli turniejowej przed wszystkimi arcymistrzami.

Tak jednak było, co dowodzi, że Zw. Radziecki posiada duży rezerwuuar młodych i bardzo utalentowanych szachistów.

Wczoraj na firmamencie ukazali się Smysłow, Bronsztajn i Kotow — dziś są to już gwiazdy na miarę światową. Doszedł do nich Geller i Tajmanow, ale niewątpliwie wśród młodzieży jeszcze jest wielu bardzo zdolnych szachistów.

Triumf Smysłowa i Bronsztajna był ogólnie oczekiwany. Szczególnie po ostatnim sukcesie, odniesionym przez Smysłowa w turnieju o mistrzostwo świata, z jego nazwiskiem łączono wielkie nadzieje. Należy jednak podkreślić, że zwycięstwo kosztowało Smysłowa wiele pracy. W niektórych wypadkach partie rozgrywane w tym turnieju wymagały od Smysłowa większego wysiłku, aniżeli spotkania rozgrywane z Euwe i Rzeszewskim w mistrzostwach świata.

W pierwszych partiach Smysłow „zarobił” 3 1/2 punkta z czterech możliwych. Następnie przegrał dwie partie, jednak przemógł okres słabości i pod koniec turnieju pokazał silną i równą grę, wygrywając w trudnej ostatniej partii decydującą o wyniku spotkanie z Lilientalem. Smysłow należy do typu tych graczy, których cechuje wysoko rozwinięty zmysł taktyczny, jest bezwzględnie konsekwentny, kiedy atakuje, pomysłowy w trudnych sytuacjach.

Odmienne swoje partie rozegrał Bronsztajn. W pierwszych partiach często po 15-tu lub 20-tu ruchach zgadzał się na zaproponowany remis. Natomiast w drugiej części turnieju grał niesłychanie agresywnie i w 8 ostatnich partiach zdobył 7 punktów.

Bronsztajn należy do szachistów niesłychanie wszechstronnych, którzy nigdy nie przegrywają. W obecnym turnieju przegrał jedynie ze Smysłowem.

W najbliższym czasie rozegrane zostanie spotkanie między oboma mistrzami i trudno przewidzieć, kto zwycięży.

Wiele sympatii i zachwytów skupiła na sobie świeża, pełna inicjatywy i polotu gra młodego mistrza Efima Gellera. W każdej partii Geller szedł na zwycięstwo. W mistrzostwach wygrał największą ilość spotkań (10). Prześladował go jednak pech. W niektórych partiach jak np. z Sokolskim przegrał, chociaż był w lepszej pozycji. Nie ma jednak wątpliwości, że jest to wielki talent i młodość jego rokuje mu wielką przyszłość.

Krok w krok z Gellerem kroczył w turnieju Tajmanow. Od kilku lat cenią Tajmanowa, jako utalentowanego szachistę. Dotychczas jednak odczuwało się w jego grze pewną powierzchowność i lekkomyślność w ocenie poszczególnych pozycji. W b. r. Tajmanow grał bardzo ostrożnie, wykazał się bardzo konsekwentną obroną i był jedynym obok Bronsztajna graczem, który w turnieju poniósł tylko jedną porażkę.

Bardzo odważny styl gry cechuje Ko-

ptowa. Kotow nie uznaje remisów i każdą partię rozgrywa na zwycięstwo. Do 16-tej rundy Kotow prowadził w tabeli. Po porażce z Gellerem jeszcze agresywniej atakował swoich przeciwników, osiągnął jednak tylko dwa remisy. W ostatniej partii Aronin proponował remis. Kotow propozycje odrzucił i — jak czasami w takich wypadkach bywa — partię przegrał.

Nie spodziewanie daleko wyładował Bolesławski, który dwukrotnie w mistrzostwach ZSRR zajął drugie miejsce. Spokojny zwykle arcymistrz, tym razem

zbyt wiele ryzykował i w następstwie przegrał z Furmanem.

Turniej wymagał od uczestników wiele energii, siły i wytrzymałości. Dostarczył on wiele teoretycznego materiału, który będzie przedmiotem studiów wielusettyśięcnej rzeszy radzieckich szachistów. Na całym świecie szachiści, teoretycy i praktycy, analizując pełne zacięcia i pomysły partie radzieckich mistrzów, przekonywują się o tym, że szachiści radzieccy zajmują w hierarchii światowej niewątpliwie pierwsze miejsce.

Mistrzostwa szachowe w liczbach

20 Szachistów uczestniczyło w mistrzostwach: Na liczbę tą składało się 9-ciu arcymistrzów i 11-tu mistrzów szachownic.

190 Partii rozegrano w czasie turnieju, w tej liczbie 105 partii przyniosło zwycięstwo jednemu z uczestników, zaś 85 było nierozstrzygnięte.

10 zwycięstw — taką liczbę osiągnął młody mistrz Geller. Nikt inny spośród konkurentów nie osiągnął takiej liczby zwycięstw.

1 porażka — nie często w wielkich turniejach się zdarza, żeby aż dwóch uczestników (Bronsztajn i Tajmanow) osiągnęli tak małą ilość porażek.

12 nierozstrzygniętych partii, taki rekord ustanowił arcymistrz Flor i mistrz Aronin.

2,5 punkta osiągnął Furman w spotkaniach z konkurentami, którzy zajęli 4 pierwsze miejsca w mistrzostwach. Nikt z pozostałych nie osiągnął takiego wyniku.

6 punktów na 9 możliwych, oto najlepsze wyniki osiągnięte przez mistrzów Gellera i Furmana w spotkaniach z arcymistrzami. Pozostali mistrzowie osiągnęli o wiele gorsze rezultaty.

99 spotkań arcymistrzów z mistrzami zakończyło się w ogólnym stosunku 53 i pół : 45 i pół na korzyść arcymistrza.

13 ruchów trwała najkrótsza partia turnieju, w której Kotow pokonał Petrosjana.

119 ruchów — oto najdłuższa partia turnieju, zakończona remisem między Tajmanem a Rogozinem.

Świetny w ruchu, pełen harmonii skok jednej ze studentek na ćwiczeniach gimnastyki artystycznej w sali sportowej Instytutu Architektonicznego w Moskwie

MISTRZOSTWA CIĘŻKIEJ ATLETYKI

W Moskwie odbyły się zawody w podnoszeniu ciężarów o mistrzostwo stowarzyszenia sportowego „Dynamo”.

W mistrzostwach wzięło udział wielu czołowych ciężko-atletów radzieckich ze wszystkich republik związkowych.

Tytuły mistrzowskie w kolejności wag zdobyli: Udodow (290 kg); Lopatin, Stetliko, Puzskarew (371, kg). Zgenti i Gorohow (397,5 kg).

Mistrzostwo drużynowe zdobyli reprezentanci „Dynamo” z Gruzji.

MISTRZOSTWA GIMNASTYCZNE RFSRR

W Leningradzie zakończyły się mistrzostwa Federacyjnej Republiki Rosyjskiej w gimnastyce. W zawodach tych brało udział 10 zespołów.

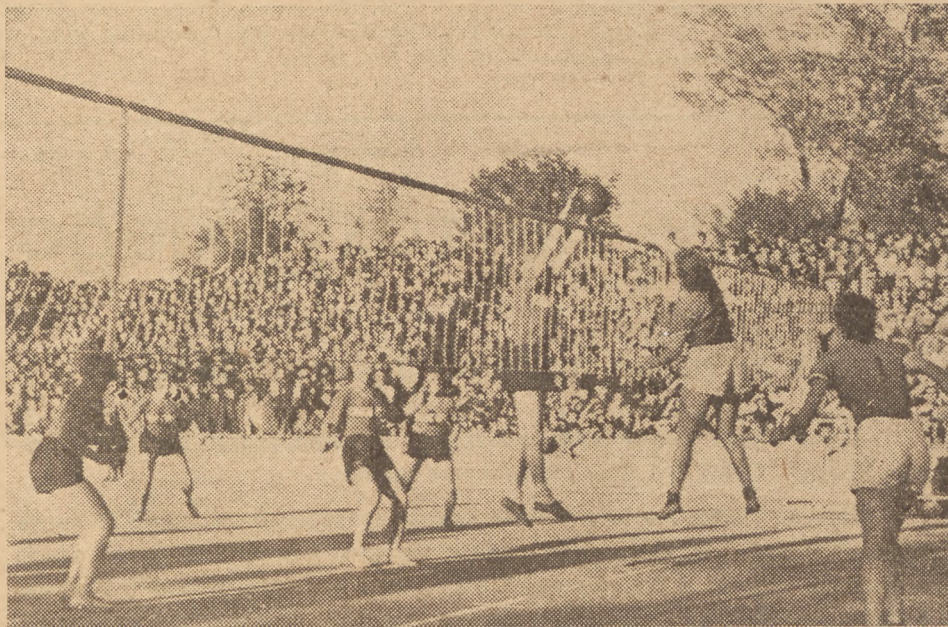
Tytuł mistrza RFSRR zdobył mistrz sportu Nowikow (Rostów n/Donem), uzyskując 106,4 pkt., na 120-tu możliwych.

W konkurencji kobiet pierwsze miejsce zajęła mistrzyni sportu Tiapkina (Nowosybirsk) — 109,5 pkt. Drużynowo pierwsze miejsce zajęli reprezentanci Nowosybirska, przed Swierdłowskiem i Saratowem.

NOWY REKORD WANINA

ZNANY długodystansowiec radziecki Wanin pobił na zawodach w Moskwie rekord ZSRR w biegu na 25 km., uzyskując doskonały czas 1:20:43,8 godz.

Jak wi. domo, Wanin ustanowił ostatnio rekord świata w biegu na 30 km., a ponadto jest on 6-cio-krotnym rekordzistą ZSRR na dystansach 10, 20, 25 i 30 km. oraz w biegu maratońskim i godzinnym.

Interesujący moment meczu siatkówki o „puchar Moskwy” rozgrywanego przez dwie żeńskie drużyny sportowe: „Spartak” i „Lokomotiw”

Zawody o puchar ZSRR w siatkówce

PO raz pierwszy rozgrywano w tym roku zawody o puchar ZSRR w siatkówce. W walce o zaszczytne trofeum brało udział kilka tysięcy drużyn. W Tyflisie przy udziale ośmiu drużyn odbyły się finałowe rozgrywki, w których uczestniczyły drużyny męskie: „Dynamo” z Moskwy, Tyflisu i Rygi i koszykarze akademicy z Tartu.

W kobiecych rozgrywkach brały udział: „Dynamo” — Moskwa i „Dynamo” Kijów — akademicki z Tartu i słuchaczki instytutu wychowania fizycznego z Baku.

Mimo licznych zawodów, które w tym czasie odbywały się w Tyflisie (mistrzostwa ZSRR w szermierce i mistrzostwa młodzieży wiejskiej w lekkoatletyce) trybuny okalające stadion były prze-

pełnione. Gruzja jest dumna ze swoich koszykarzy i lubi koszykówkę. W półfinałach Ryga wygrała z Moskwą, a Tyflis z mistrzem ZSRR z Tartu. Finałowe spotkanie wygrało „Dynamo — Tyflis”. Wśród kobiet zwycięstwo odniosło „Dynamo — Moskwa”.

PIERWSZE MECZE HOKEISTÓW

Hokeiści radzieccy rozegrali w Swierdłowsku, pierwsze w tym sezonie, towarzyskie spotkania w hokeju na lodzie. W turnieju wzięło udział szereg czołowych drużyn, z zeszłorocznym mistrzem Związku Radzieckiego — zespołem CDKA na czele.

Spotkanie drużyn „Dynamo” Moskwy i Swierdłowska zakończyło się zwycięstwem drużyny moskiewskiej 5:4.

Dalsze zwycięstwa odniosły CDKA i „Dynamo” (Leningrad).

Od Biura Organizacyjnego Konkursu

Spółdzielnia Wydawnicza „Współpraca“ organizując Ogólnokrajowy Konkurs Premiowy — **„Popularyzujemy Prasę Radziecką“** — spodziewała się licznego w nim udziału Członków i Kół. W rzeczywistości okazało się, że liczba uczestników zarówno w konkurencji zespołowej jak i indywidualnej przerosła najsmielsze nawet przewidywania.

Stworzyło to konieczność podziału współzawodnictwa na dwie grupy: indywidualną i zespołową.

Zapraszamy nowe Koła i nowych Członków do udziału w Konkursie „Popularyzujemy Prasę Radziecką“

Ze wszystkich zakątków Polski sygnalizują nam o powstawaniu nowych Kół terenowych Towarzystwa Przyjaźni Polsko - Radzieckiej.

Zwracamy się do Zarządów wszystkich nowozałożonych Kół z gorącym apelem, do jak najszybszego podania swego adresu, abyśmy mogli je osłuzić materiałem propagandowym i technicznym, wydany przez nas w związku z akcją zjednywania prenumeratorów na czasopisma radzieckie.

Zapraszamy wszystkie nowozałożone Koła do wzięcia czynnego udziału w naszym Ogólnopolskim Konkursie Premiowym „Popularyzujemy Prasę Radziecką“.

Wszelkie zapytania prosimy kierować do biura naszego w Warszawie, Ratuszowa 21, Wydział Propagandy.

O czytelnie prasy radzieckiej w każdym Kole terenowym, każdym Oddziale Powiatowym i Wojewódzkim!

Sprawa uruchomienia sieci czytelnie prasy radzieckiej, była m.in. przedmiotem obrad na ostatnim Zjeździe Towarzystwa. Każde Koło

W indywidualnej współzawodniczą tylko Członkowie, w zespołowej natomiast Koła, Oddziały Grodzkie i Powiatowe oraz Oddziały Wojewódzkie TPP-R.

W grupie indywidualnej ustanowiono nagrody dla pierwszych trzech zwycięzców z terenu każdego powiatu i miasta.

Szcściu najlepszych uczestników z terenu każdego województwa zostanie nagrodzonych na szczeblu wojewódzkim.

904 Członków legitymujących się największą liczbą zjedzonych prenumeratorów na czasopisma radzieckie otrzyma nagrody i wyróżnienia.

W identyczny sposób kształtuje się tabela nagród zespołowych dla współzawodniczących Kół. Trzy koła z terenu powiatu, sześć z terenu województwa i 10 z całej Polski otrzyma nagrody i wyróżnienia. Trzy powiaty z terenu każdego województwa i 6 z całego kraju, zostanie wyróżnionych w ramach akcji zjednywania prenumeratorów na czasopisma radzieckie.

Trzy Oddziały Wojewódzkie z tytułu zebranych przez Członków z ich terenów największej liczby abonentów również zostaną wyróżnione.

Łącznie zostanie nagrodzonych 270 uczestniczących powiatów — 810 Kół.

dzieckich, które może zaprenumerować w Spółdzielni Wydawniczej „Współpraca“, Warszawa, Ratuszowa 21. Czytelnia Koła powinna być dostępna nie tylko dla swoich członków ale i dla całej załogi fabrycznej czy zakładu pracy. Najlepiej organizować takie czytelnie w ramach świetlicowych kącików przyjaźni polsko - radzieckiej.

Wszystkie Zarządy Oddziałów Powiatowych i Grodzkich powinny

prowadzić od Nowego Roku stałe czytelnie prasy radzieckiej, obejmujące co najmniej 120 czasopism radzieckich.

W każdym miesiącu wojewódzkim Zarządy Oddziałów Wojewódzkich prowadzić powinny od stycznia 1950 r. wojewódzkie czytelnie prasy radzieckiej, posiadające wszystkie czasopisma objęte naszym katalogiem na rok 1950.

Nieopłacona do dnia 15 grudnia prenumerata spowoduje wstrzymanie wysyłki gazet

Wszystkich uczestników Konkursu i wolnorynkowych abonentów prosimy o przyjęcie do wiadomości, że zlecenie nieopłacone przy zamówieniu, a w ogóle od dnia 15-go

grudnia, spowoduje wstrzymanie wysyłki gazety po Nowym Roku, względnie wyklucza możliwość dokonania tego zlecenia przez nas.

Do Zarządu Oddziałów Wojewódzkich i Powiatowych Towarzystwa Przyjaźni Polsko - Radzieckie

Spółdzielnia Wydawnicza „Współpraca“ Towarzystwa Przyjaźni Polsko - Radzieckiej prosi wszystkie Zarządy Oddziałów Wojewódzkich, Powiatowych, Grodzkich i Dzielnic o przysłanie wykazów na adres Spółdzielni. Równocześnie prosimy sporządzić zestawienie zjednanych prenumeratorów na ich terenie, na podstawie relacji z Kół. Zestawienie to prosimy przesłać odwrotnie pod naszym adresem.

Wreszcie prosimy o nadesłanie sprawozdania o urządzonej wystawie czasopism radzieckich, przebiegu dotychczasowych prac w ramach akcji zjednywania prenumeratorów. Wszystkie kwoty wpłacone przez prenumeratorów do kas Oddziału, prosimy odwrotnie odesłać: Spółdzielnia Wydawnicza „Współpraca“, Ratuszowa 21. Warszawa.

Terminy zamówienia i odnowienia prenumeraty na czasopisma radzieckie

15 grudnia br. kończymy przyjmowanie prenumeraty na czasopisma radzieckie na 1950 rok.

W związku z tym terminem prosimy Czytelników, zainteresowanych w prenumeracie i wszystkich starych Abonentów, ażeby zechcieli już w pierwszych dniach grudnia dokonać zamówienia, względnie

odnowić tegoroczną prenumeratę.

Po tym terminie będziemy mogli przyjmować zamówienia na periodyki i czasopisma fachowe na II-gi kwartał 1950 r. a na dzienniki na miesiąc luty 1950 r.

Poza tym obowiązują warunki prenumeraty ogłoszone w naszych katalogach.

**K a ż d y c z ł o n e k T.P.P.-R. —
uczestnikiem konkursu
„Popularyzujemy prasę radziecką“**

„Popularyzujemy

Indywidualne

Wyniki indywidualne

1. Krzysztofowicz, Główn. Zarz. Wych. Pol. Wydz. Zaop. 250	22. Rekas Fr. przy Spółdz. „Praca“ w Oławie 28
2. Barliński L. Gliw. Zakł. Hutn. Gliwice 143	23. Daszkiewicz przy Urz. Likwidacyjnym w Myśliborzu 28
3. Jakubowicz J. W. Nr 1759 120	24. Kudłaciak przy Szk. Ogólnokształcącej w Białej Krak. 28
4. Planer Luba Biblioteka, Kraków 99	25. Zabawiński Wł. przy Kom. M. O. w Radomsku 26
5. Stasiak i Sikorski. Koło Nr 698 Warszawa 45	26. Paczuł Stefania 36-a Szk. Męska w Krakowie 25
6. Kisłowski A. Wierc. Poszukiwawcze Krosno 60	27. Maliszewicz K. przy 11-ej Szk. Ogólnoksz. w Miechowie 25
7. Dudka Stefan, Koło przy Pow. Kom. M. O. w Raciborzu 56	28. Brzesko B. przy Del. Najw. Izby Kontr. w Białymstoku 24
8. Kamiński Jerzy Koło Nr 14 J. W. Nr 3594 55	29. Gbidak Koło T. P. P. R. w Katowicach 23
9. Piernikowski E. przy Fabr. „Stella“ we Włocławku 45	30. Gutkowska Koło T. P. P. R. w Kiernezi 21
10. Meyer Z., Min. Górn. i Energ. Dep. Organ. Warszawa 45	31. Nosol przy Oddz. Drog. P. K. P. w Białymstoku 20
11. Pinczewska T., przy Spółdz. Pracy „AR“ w Kaliszu 43	32. Jekel i Matyjas Z. E. O. D. Wałbrzych 20
12. Sędek St. przy Szpit. Powiatowym w Jędrzejowie 43	33. Szymański przy Urz. Skarbowym w Jelenia Góra 18
13. Krakowiak J. Koło Nr 3 w Wieluniu 41	34. Adamski W. przy Zjedn. Energetycznym w Krośnie 18
14. Syzewicz H. Publ. Szk. Powsz. Nr 14 w Zabrze 40	35. Szulga Kom. Wojewódzka „SP“ Lublin 17
15. Drabicka J. Szk. Podst. w Łukawcu 40	36. Ambroziak E. przy Zarz. Miejskim w Siedlcach 16
16. Ślizowski N. Zarz. Miejski w Zakopanem 38	37. Szkap M. M. Z. P. D. Nr 4 w Morągu 16
17. Turkiewicz J. przy Oddz. S.O.K. w Białymstoku 37	38. Osmianka Koło T. P. P. R. Miejskie w Ośnie Lubuskim 14
18. Rubinstein K. Przy Woj. Kom. Żydów we Wrocławiu 35	39. Jankowski przy Spółdz. Inwalidów Kędzierzyn 14
19. Watowski przy P. K. P. Bytów 35	40. Sosnowski przy Centr. Miejsk. Oddz. Kiel. Kielce 13
20. Rapacki przy Hurt. Dziew. - Pończosznicej Lublin 32	41. Kraszewski przy Oddz. Elektrotechnicznym Białystok 13
21. Jączak przy Kom. P. Z. P. R. Łódź 31	42. Stawiński przy M. O. w Jarosławiu 11

Wyniki indywidualne po III etapach Konkursu w klasyfikacji ogólnopolskiej

1. Krzysztofowicz — Główn. Zarz. Wych. Pol. Wydz. Zaop. 250	6. Jakutowicz — J. W. Nr 1759 120
2. Przelaskowski W. — Państw. Lic. Handlowe — Łódź 194	7. Planer Luba — Biblioteka — Kraków 99
3. Walicka — W. M. B. P. — Olsztyn 143	8. Popławski L. i Bergman — Państw. Zakł. Przem. Bawełn. Zawidów, woj. Wrocł. 81
Barliński — Gliw. Zakł. Hutnicze — Gliwice 143	9. Drozdowicz W. — Dyr. Okr. Pocz. i Telegraf — Szczecin 74
4. Szukalski — J. W. Nr 3117 131	10. Szejwkowski K. — Tartak Lasów Państwowych — Jarocin woj. Poznańskie 71
5. Stasiak i Sikorski — Koło Nr 698 — Warszawa 121	

Wyniki sześciu najlepszych

I. WOJ. BIAŁOSTOCKIE	II. WOJ. POMORSKIE
1. Turkiewicz Jan — Powiat Białostocki 37	1. Kamiński J. — Pow. Toruński 55
2. Brzesko B. — Pow. Białostocki 24	2. Piernikowski E. — Pow. Włocławski 45
3. Nosol — Pow. Białostocki 20	3. Zabłędzki — Pow. Grudziądzki 9
4. Krąszewski — Pow. Białostocki 13	4. Tomaszewski L. — Pow. Ostrow Wlkp. 8
5. Krzywacki — Pow. Elck 5	5. Czerny Z. — Pow. Toruński 1
6. Korsak — Pow. Białostocki 5	6. Lechman St. — Pow. Bydgoski 1

III. WOJ. GDAŃSKIE

1. Popiel — Pow. Gdański 8
2. Bieniarz J. — Pow. Gdański 6
3. Szczucka — Pow. Gdański 7
4. Orlik Fr. — Pow. Elblądzki 5
5. Kaliński B. — Pow. Gdyni 3
6. Pisznicz — Pow. Malborski 2

IV. WOJ. KRAKOWSKIE

1. Planer Luba — Pow. Krakowski 99
2. Kisłowski A. — Pow. Krośnieński 60
3. Ślizowski — Pow. Nowo-Tarski 38
4. Kudłaciak — Pow. Biało - Krakowski 28
5. Maliszewicz K. — Pow. Miechowski 25
6. Paczuł Stefania — Pow. Krakowski 25

V. WOJ. KIELECKIE

1. Sędek St. — Pow. Jędrzejowski 43
2. Sosnowski B. — Pow. Kielecki 13
3. Jędrzejewicz — Pow. Radomski 10
4. Janikowski R. — Pow. Częstochowski 9
5. Klatow H. — Pow. Częstochowski 5
6. Granka J. — Pow. Jędrzejowski 2

VI. WOJ. LUBELSKIE

1. Rapacki K. — Pow. Lubelski 32
2. Szulga — Pow. Lubelski 17
3. Ambroziak E. — Pow. Siedlecki 16
4. Kołodziejczyk — Pow. Lubelski 4
5. Dżuba C. — Pow. Zamójski 3
6. Chalewski — Pow. Lubelski 1

VII. WOJ. ŁÓDZKIE

1. Jączak — Pow. Łódzki 31
2. Zabawiński Wł. — Pow. Radomsko 26
3. Gutkowska H. — Pow. Łowicki 21
4. Majcherski — Pow. Wieluński 11
5. Sędziak — Pow. Łódzki 8
6. Taczanowska — Pow. Łódzki 7

VIII. WOJ. OLSZTYŃSKIE

1. Szkap M. — Pow. Morąski 16
2. Muraszko H. — Pow. Nidzicki 6
3. Marcinowska H. — Pow. Szczytnowski 6
4. Listosz Z. — Pow. Giżycki 5
5. Jabłoński — Pow. Nidzicki 4
6. Bilszo Wł. — Pow. Olsztyński 4

IX. WOJ. POZNAŃSKIE

1. Pinczewska i Sztajer — Pow. Kalisk 43
2. Krakowiak J. — Pow. Wieluński 41
3. Adamski W. — Pow. Krośnieński 18
4. Osmianka A. — Pow. Rzepiński 14
5. Dąbrowski E. — Pow. Gnieźnieński 6
6. Banach — Pow. Kościański 5

X. WOJ. ŚLĄSKIE

1. Barliński E. — Pow. Gliwicki 143
2. Dutka Stefan — Pow. Raciborski 56
3. Syzewicz — Pow. Zabrze 40
4. Gbidak — Pow. Katowicki 23
5. Jankowski — Pow. Kędzierzyński 14
6. Marwicz — Pow. Katowicki 10

XI. WOJ. RZESZOWSKIE

1. Drabicka J. — Pow. Strzowski 40
2. Stawiński — Pow. Jarosławski 11
3. Kędziński — Pow. Przemyski 8
4. Krajewski — Pow. Jasłowski 6
5. Berenda J. — Pow. Krośnieński 6
6. Zygmunt Krystyna — Pow. Krośnieński 3

XII. WOJ. SZCZECIŃSKIE

1. Watowski — Pow. Bytomski 39
2. Daszkiewicz — Pow. Myśliborski 28
3. Panteluk Jan — Pow. Koszaliński 7
4. Mazurkiewicz A. — Pow. Drawski 6
5. Charkow — Pow. Łobezki 5
6. Murzyn L. — Pow. Szczeciński 4

XIII. WOJ. WARSZAWSKIE

1. Krzysztofowicz — Pow. Warszawski 250
2. Jakutowicz — Pow. Warszawski 120
3. Stasiak i Sikorski — Pow. Warszawski 60
4. Meyer Z. — Pow. Warszawski 45
5. Jabłoński — Pow. Sokołów Podlaski 10
6. Fipon W. Pow. Warszawski 10

XIV. WOJ. WROCŁAWSKIE

1. Rubinstein K. — Pow. Wrocławski 35
2. Rekas Fr. — Pow. Oławski 28
3. Jekel i Matyjas — Pow. Wałbrzyski 20
4. Szymański — Pow. Jeleniogórski 18
5. Śliwiński Z. — Pow. Żegański 8
6. Surma Wł. — Pow. Szprotawski 5

Wyniki współzawodnictwa między Kołami na trzecim etapie

1. Koło T. P. P. R. Główn. Zarz. Wych. Pol. Wydz. Zaopatrzenia 250	6. W. P. Jednostka Wojskowa Nr 1759 120
2. Koło T. P. P. R. Gliw. Zakł. Hutnicze — Gliwice 145	7. Koło T. P. P. R. — Biblioteka — Kraków 99
3. Koło T. P. P. R. przy Więzieniu w Piotrkowie 135	8. Koło T. P. P. R. Nr 698 przy Min. Przem. Lekkiego — W-wa 60
4. Główn. Urząd Kultury Fizycznej Nr 13536 (P. W.) — Warszawa 126	9. Koło T. P. P. R. Przed. Państw. Wierc. Poszukiwawcze — Krosno 60
5. Min. Bezp. Publ. Centrum Wyszczolenia 124	10. Koło T. P. P. R. przy Pow. Kom. M. O. w Raciborzu 56

CENTRALNY ZARZĄD PRZEMYSŁU NAFTOWEGO

Kraków, ul. Rakowicka 29

ZATRUDNI:

inżynierów mechaników - elektryków
techników mechaników i budowlanych
inżynierów konstruktorów
techników konstruktorów
kreślarzy.

Zgłoszenia przyjmuje Dział Personalny Centralnego Zarządu

382

ZAPOTRZEBOWANIE

CENTRALNY ZARZĄD
PRZEMYSŁU JEDWABNICZO-GALANTERYJNEGO

zatrudni:

TECHNIKÓW MECHANIKÓW
" BUDOWLANYCH
" ELEKTRYKÓW
" WŁÓKIENNIKÓW

WYKWALIFIKOWANYCH PRACOWNIKÓW
DO WYDZIAŁU ZAOPATRZENIA

Zgłoszenia do Wydziału Personalnego, Łódź, ul. Tylna 11

423

FABRYKA
HARMONIEK
USTNYCH
i ZABAWEK

W. Grajowodzki i S-ka

CZĘSTOCHOWA
ul. Czarneckiego 25, tel. 19-05

259

Spółeczne Przedsiębiorstwo Budowlane

Państwowe Przedsiębiorstwo Wyodrębnione
Oddział w Łodzi

Obwód Częstochowa

Al. N. M. Panny 24

Telefon 17-80

Poszukuje:

inżynierów
techników
i kalkulatorów

409

PAŃSTWOWE ZAKŁADY PRZEMYSŁU BAWELNIANEGO

w Częstochowie, Narutowicza Nr 127

ZATRUDNIĄ:

- a) majstrów tkackich
- b) " przedzalniczych
- c) tkaczy (tkaczki)
- d) prządników (przędki)

Zgłoszenia przyjmuje Wydział Personalny

416

Henryk Zak

Poznań 10, Gnieźnieńska 32

Mydła - Perfumy - Kosmetyki
przodują jakością

PAŃSTWOWE ZAKŁADY PRZEMYSŁU BAWELNIANEGO Nr 8

w ŁODZI, ul. Kilińskiego Nr 2

Poszukują:

1. STOLARZY DO BIDEŁ
2. PRZĄDKI NA WRZECIONA GRUBE I ŚREDNIE
3. TKACZY WYKWALIFIKOWANYCH i uczni tkackich
4. ŚLUSARZY NA RÓŻNE ROBOTY
5. ROBOTNIKÓW NIEWYKWALIFIKOWANYCH

Zgłoszenia przyjmuje Wydział Personalny

429

SPOŁECZNE PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWLANE

Przedsiębiorstwo Budowlane Wyodrębnione

Centrala w Warszawie

ZATRUDNI: Wykwalifikowanych planistów,
wykwalifikowane maszynistki,
samodzielných referentów zaopatrzenia

Podania przyjmuje Dział Personalny Al. Stalina 27 pok. 216

434

FABRYKA WYROBÓW METALOWYCH

N. DERES

Częstochowa, Krótka 30
TELEFON 14-68

D Y R E K C J A PRZEMYSŁU MIEJSCOWEGO

zatrudni:

**Inżynierów, techników,
planistów, zaopatrzeniowców,
księgowych - bilansistów,
k w a l i f i k o w a n e
maszyniski-stenotypistki**

Podania z życiorysami kierować do Działu Personalnego
Dyrekcji Przemysłu Miejscowego,
KRAKÓW, Plac Szczepański 5, VI p. pok. 117

376

PAŃSTWOWE ZAKŁADY PRZEMYSŁU BAWĘLIANEGO Nr 2

w ŁODZI, ul. Ogrodowa 17

zatrudnią od zaraz:

1. KIEROWNIKA FINANSOWEGO
2. GŁÓWNEGO KSIĘGOWEGO
3. KIEROWNIKA KALKULACJI
4. KIEROWNIKA DZIAŁU PRODUKCJI
5. KIEROWNIKA SKŁADALNI
6. KIEROWNIKA INWESTYCJI I ODBUDOWY

Zgłoszenia osobiste przyjmuje Wydział Personalny

421

Fabryka Wyrobów Cukierniczych

Wł. Czyż i S-ka

CZĘSTOCHOWA

ul. Puławska 40, tel. 12-87

252

Zjednoczenie
Przemysłu
Odlewniczego
w Krakowie

poszukuje:

- dla zakładu „Dolnośląskie Zakłady Metalurgiczne“ w Nowej Soli:
1. INŻYNIERÓW i TECHNIKÓW - MECHANIKÓW
  2. " " " " ODLEWNIKÓW
  3. " " " " ELEKTRYKÓW

Zgłoszenia przyjmuje Zjednoczenie Przemysłu Odlewniczego w Krakowie,
ul. Basztowa 6 oraz Dolnośląskie Zakłady Metalurgiczne, Nowa Sól,
ul. Stalina 52.

374

POLECAMY:

w wielkim wyborze ekstrakty naturalne i syntetyczne, olejki, esencje wysokokoncentrowane, barwniki itp.

T. ŻAK, sp. z o. o.

POZNAŃ, ul. Rzeczypospolitej 2.
Telefon 48-54.

**Centralne Biuro Projektów
Architektonicznych i Budowlanych
Wrocław, ul. Ofiar Oświęcimskich 38-40**

Zatrudni: Inżynierów budowlanych — Elektryków — Konstruktorów
i Urbanistów — Inżyniera urządzeń sanitarnych (centralnego ogrzewania) oraz Techników.

Podania wraz z życiorysem prosimy kierować do C.B.P. AB. —
Wrocław, ul. Ofiar Oświęcimskich 38/40, III p., Biuro Personalne.
Możliwość uzyskania mieszkania.

359

HUTA SZKŁA

S. Grzegorzewski i S-ka

CZĘSTOCHOWA, ul. Chłopickiego 142/144

254

„DYWAN”

wł. L. Żaczykiewicz i S-ka

BIELSKO

Plac Kościelny Nr 1

273

**Fabryka
Zamknięć Błyskawicznych
i Wyrobów Metalowych**

Sp. z o. o.

w CIESZYNIE, ul. Korfantego 9

Telefon 1559

produkuje zamknięcia błyskawiczne
do konfekcji i galanterii skórzanej

282

Jeleniogórskie Zakłady
Przemysłu Surowców Mineralnych

zaangażują natychmiast:
INŻYNIERÓW, TECHNIKÓW,
SZTYGARÓW, GÓRNIKÓW,
BUDOWLANYCH, MECHANIKÓW

Uposażenie wg Układu Zbiorowego
Pracy.

Zgłoszenia kierować do Działu Personalnego Z. P. S. Min. — Jelenia
Góra, Al. Wojska Polskiego 44.

365

„DENTARIA”

Składnica Artykułów Dentystycznych

Maria Waczyńska

POZNAŃ, ul. św. Marcina 68, m. 16
Telefon 37-11

233

DRUKARNIA

Br. ŚWIĘCKI

CZĘSTOCHOWA

ul. Aleja 63 — tel. 20-30

264

ZJEDNOCZENIE ENERGETYCZNE

Okregu Dolnośląskiego — Centrala

Wrocław, Pl. Powstańców Śląskich Nr 5

poszukuje:

Inżynierów elektryków, 3 kandydatów na stanowiska kierowników administracyjno-finansowych do Elektrowni Wydzielonych w Kaławsku, Siechnicy i Ludwikowie.

Oferty przyjmuje Dział Personalny.

356

**Przedsiębiorstwo Remontowo - Montażowe
Przemysłu Lekkiego**

Centrala w Łodzi

poszukuje:

1. Inżynierów specjalistów kotłowych
2. Techników specjalistów kotłowych
3. Inżynierów-Elektryków na wysokie i niskie napięcie
4. Techników-Elektryków na wysokie i niskie napięcie
5. Inżynierów-Mechaników specjalistów od maszyn i turbin parowych
6. Monterów, wykwalifikowanych ślusarzy i Elektro-Mechaników

Zgłoszenia należy kierować do Wydziału Personalnego Przedsiębiorstwa, Łódź, Plac Zwycięstwa 2.

420

BIURO SPRZEDAŻY ARTYKUŁÓW I TKANIN TECHNICZNYCH

w ŁODZI, ul. Stefana Jaracza 84

zatrudnią natychmiast:

Wysoce wykwalifikowanych Pracowników do Wydziału Finansowo - Księgowego na stanowiska:

1. SZEFA DZIAŁU
2. GŁÓWNYCH KSIĘGOWYCH
3. SAMODZIELNYCH KSIĘGOWYCH i PLANISTÓW
4. MASZYNISTKI ZE ZNAJOMOŚCIĄ STENOGRAFII

Zgłoszenia przyjmuje Wydział Personalny — Łódź, ul. Stefana Jaracza 84

431

WYRÓB SUKNA

SILBINGER i S-ka

BIELSKO

ul. Bohaterów Getta 14
tel. 31-63

269

WYRÓB SUKNA

DAMEK i S-ka

BIELSKO

ul. Leona Laski 8
tel. 11-52

268

Jeleniogórskie Zakłady
Ceramiki Czerwonej

zaangażują natychmiast:

INŻYNIERÓW i TECHNIKÓW —
ceramików, budowlanych, mecha-
ników.

Uposażenie wg Układu Zbiorowego
Pracy.

Zgłoszenia kierować do Działu Perso-
nalnego J. Z. C. CZ.—Jelenia Góra,
Al. Wojska Polskiego 44.

WYRÓB SUKNA

TOMASZ KEMPYS

BIELSKO

ul. Partyzantów 9
tel. 28-75

267

FABRYKA WÓZKÓW DZIECINNYCH

Głęboccy

Częstochowa, Wyczerpy Dolne
tel. 12-09

Wytwórnia Wózków Dziecinnych i Lalkowych

L. CIURZYNSKI

CZĘSTOCHOWA
ul. Kowia 12-14

Państwowe Zakłady Przemysłu Bawełnianego Nr 1

w ŁODZI, ul. Targowa Nr 65

zatrudnią natychmiast:

1. MASZYNISTKĘ WYKWALIFIKOWANĄ
2. TKACZY - TKACZKI
3. PALACZY
4. ROBOTNIKÓW NIEWYKWALIFIKOWANYCH

Zgłoszenia przyjmuje Wydz. Personalny, Łódź, Tyminieckiego 7

426

Zakłady Przemysłu Odzieżowego

Państwowe Przedsiębiorstwo Wyodrębnione
im. Dr Próchnika

w Łodzi, ul. Sienkiewicza 113

poszukują:

1. Księgowych samodzielnych
2. Brakarki
3. Laborantów odzieżowych

Zgłoszenia przyjmuje Wydział Personalny

427

WYRÓB SUKNA

BABILON GUSTAW

BIELSKO

ul. Damrota 270
tel. 30-64

270

Towarzystwo dla Przemysłu
Kolejowego

SMOSCHEWER i S-ka

pod Zarządem Państwowym
POZNAŃ

Marsz. Rokossowskiego 99
Telefon 73-31

234

P. B. P. nr 3

w KRAKOWIE, ul. KOŚCIUSZKI 19

poszukuje:

INŻYNIERÓW — TECHNIKÓW,
MAJSTRÓW BUDOWLANYCH

380

Zakłady Budowy Urządzeń Tokarsko - Mechanicznych

Zakład nr 11 w Raciborzu

przyjmie:

INŻYNIERA BUDOWLANEGO

Zgłoszenia na miejscu

377

M. DOMAGALSKI i S-ka

Poznań, ul. Garncarska 2

Telefon: 24-60

238

Państwowe Zakłady Przemysłu Wełnianego Nr 2

ŁÓDŹ, UL. ŻWIRKI Nr 19

poszukują: **3 wykwalifikowanych księgowych**

Zgłoszenia osobiste przyjmuje Wydział Personalny — Łódź, Żeromskiego 108 w godzinach urzędowych

432

Państwowe Zakłady Przemysłu Wełnianego Nr 4

w ŁODZI, ul. Kątna Nr 19

zatrudnia:

1. ELEKTRYKÓW
2. MASZYNISTKĘ-SEKRETARKE
3. PRZYKRĘCACZY NA SELFAKTORY WÓZKOWE
4. KOSZYKARZA
5. ROBOTNIKÓW DO TRANSPORTU

Zgłoszenia osobiste kierować do Wydziału Personalnego
w godzinach biurowych

424

PRZEDSIĘBIORSTWO PAŃSTWOWE WIERCENIA POSZUKIWACZE

w Krakowie, ul. Garncarska 11

zatrudni: wiertaczy z odpowiednią praktyką,
oraz inżynierów i techników-geologów,
oraz geofizyków.

Podania wraz z życiorysami

należy zgłaszać pisemnie

do Działu Personalnego przedsiębiorstwa.

379

F a b r y k a Przetworów Chemicznych i Lakierów

Inż. St. Bułka i S-ka

Częstochowa
ul. Mirowska nr 75-77

257

Dla **Energoprojektu**

poszukiwani są:

- 1) Inż. MECHANICY - KOTLARZE TURBINOWCY SPECJALISCI
urzędzeń transportowych
- 2) Inż. BUDOWLANI, HYDROTECHNICY, MIERNICY, ELEKTRYCY.
Do projektowania wielkich elektrowni.

WYNAGRODZENIE wg STAWEK BUDOWLANYCH.

Zgłoszenia zaopatrzone szczegółowym życiorysem kierować do Oddziału
Personalnego „ENERGOPROJEKTU” — Warszawa, ul. Boduena 4.

351

„ULTRA — MARINA“
Zakłady Chemiczno - Przetwórcze
Inż. D. Kopacz i S-ka
CZĘSTOCHOWA, ul. Dębowa Nr. 25

265

Państwowe Przedsiębiorstwa Budowlane
Zjednoczenie Krakowskie

Oddział 4 w Krakowie, Długa 3

poszukuje:

- 4 inżynierów urządzenia sanitarnego
i centralnego ogrzewania,
- 8 techników urządzenia sanitarnego
i centralnego ogrzewania,
- 2 inżynierów elektryków
- 4 techników elektryków

373

Krakowsko - Kieleckie
Zakłady Przemysłu Wapienniczego
w Krakowie, ul. Gertrudy 7

poszukują:

INŻYNIERÓW i TECHNIKÓW BUDOWLANYCH, MECHANIKÓW
i GÓRNIKÓW oraz PLANISTÓW (produkcyjnych i finansowych).

Zgłoszenia do Działu Personalnego Przedsiębiorstwa.

324

Wytwórnia Wyrobów Taśmowych

Z.M.C.

Sukcesorowie Z. Monhajta

CZĘSTOCHOWA, ul. Piotrkowska 14a

260

Państwowe Zakłady Przemysłu Dziewiarskiego

im. Ofiar 10-go września 1907 r.
w ŁODZI, ul. Piotrkowska 242 tel. 271-62

zatrudnia:

TECHNIKÓW WŁÓKIENNIKÓW NA STANOWISKO:
KIEROWNIKA WYDZIAŁU TECHNICZNEGO
KIEROWNIKA WYDZIAŁU PLANOWANIA
DZIEWIARZY na maszyny saneczkowe ręczne
CEROWACZKI
MURARZY
STOLARZY
MALARZY

Zgłoszenia przyjmuje Wydział Personalny.

422

KONKURSU prase radziecka”

Zespołowe

10 czołowych Kół we współzawodnictwie po trzech etapach

1. Koło przy Głównym Zarządzie Wychowania Politycznego Wydział Zaopatrzenia	250	5. Koło przy Zakładzie Więziennym — Piotrków	135
2. Koło przy Państwowym Gimnazjum Handlowym — Łódź	194	6. Koło przy Jednostce Wojskowej Nr 3117	131
3. Koło przy Polskim Radio, Dyrekcja Propagandowa — W-wa	171	7. Koło przy Głównym Urzędzie W. F. — Warszawa	126
4. Koło przy Woj. Urzędzie B. P. Olsztyn	143	8. Koło przy Centrum Wyszko- lenia M. B. P.	124
4. Koło przy Gliwickim Zakładzie Hutniczym — Gliwice	143	9. Koło przy W. P. Jednostka Nr 1759	120
		10. Koło przy Urzędzie Pocztowym — Jasło	100

Wyniki sześciu najlepszych Kół

I. WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKIE.

1. Koło T. P. P. R. Oddz. S. O. K., Białystok	37
2. Koło T. P. P. R. Przy Del. Najw. Izby Kontr. Białystok	24
3. Koło T. P. P. R. przy Oddz. Drog. P. K. P. w Białymstoku	20
4. Koło T. P. P. R. przy Drukarni w Elką	5
5. Koło T. P. P. R. przy Oddz. Drogowym w Białymstoku	5
6. Koło T. P. P. R. przy Izbie Rze- mieśniczej w Białymstoku	5

II. WOJ. POMORSKIE

1. Koło T. P. P. R. Nr 14 przy Of. Szkł Art.	55
2. Koło T. P. P. R. przy Fabr. „Stella” we Włocławku	45
3. Koło T. P. P. R. przy Państw. Lic. Ogólnok. Ostrów Wlkp.	36
4. Koło T. P. P. R. przy Publ. Szk. Powsz. Nr 6 w Toruniu	21
5. Koło T. P. P. R. Rej. Urz. Tel. Telegr. „Poczta” Ostrów Wlkp.	8
6. Koło T. P. P. R. Przy Państw. Lic. Handl. w Samostrzeli	8

III. WOJ. GDAŃSKIE

1. Koło T. P. P. R. przy Spółdz. „Współpraca” Gdańsk-Wrzeszcz	37
2. Koło T. P. P. R. Nr 110 przy C. Z. P. W. Gdańsk	7
3. Koło T. P. P. R. przy Zakła- dach Mechanicznych w Elblągu	5
4. Koło T. P. P. R. Księgarnia Gdynia	3
5. Koło T. P. P. R. Państw. Li- ceum Malbork	2
6. Koło T. P. P. R. przy Z. U. S. Gdańsk	2

IV. WOJ. KRAKOWSKIE

1. Koło T. P. P. R. Biblioteka, Kraków	99
2. Koło T. P. P. R. Przed. Państw. Wierc. Poszuk. Krosno	60
3. Koło T. P. P. R. przy Zarz. Miejskim w Zakopanem	38
4. Koło T. P. P. R. przy Szk. O- gólnokształcącej w Białej Krak.	28
5. Koło T. P. P. R. przy Star. Po- wiatowym Kraków	18
6. Koło T. P. P. R. przy 11-ej Szk. Ogólnokszt. w Krakowie	18

V. WOJ. KIELECKIE.

1. Koło T. P. P. R. przy Państw. Szpitalu w Jędrzejowie	43
2. Koło T. P. P. R. Centr. Mięsna Kielce	13
3. Koło T. P. P. R. Księgarnia Radom	10

4. Koło T. P. P. R. przy Red. „Życie Częstochowy” Często- chowa	5
5. Koło T. P. P. R. przy Zarz. Zarząd Pracowników Peczto- wych w Jędrzejowie	2
6. Koło T. P. P. R. przy Gmin. Spółdz. „Sam. Chłop.” w Ję- drzejowie	2

VI. WOJ. LUBELSKIE.

1. Koło T. P. P. R. przy Hurt. Dziew. - Pończosz. w Lublinie	32
2. Koło T. P. P. R. przy Star. Po- wiatowym w Chorzowie	18
3. Koło T. P. P. R. przy Kom. Woj. S. P. w Lublinie	17
4. Koło T. P. P. R. przy Zarz. Miejskim w Lublinie	16
5. Koło T. P. P. R. Prac. Kol. Oddz. Ruch - Handl. w Siedl- cach	11
6. Koło T. P. P. R. przy C. T. Biuro Sprzedaży w Lublinie	4

VII. WOJ. ŁÓDZKIE.

1. Koło T. P. P. R. przy Więzi- niu w Piotrkowie	135
2. Koło T. P. P. R. przy Łódz. Kom. P. Z. P. R. Łódź	31
3. Koło T. P. P. R. przy Państw. Lic. Handl. Łódź	28
5. Koło T. P. P. R. przy Biurz. Handl. - Detal. Łódź	23
5. Koło T. P. P. R. w Kiernoz- pow. Łowicz	21
6. Koło T. P. P. R. Nr 21 w Łodzi	10

VIII. WOJEWÓDZTWO OLSZTYŃSKIE

1. Koło Miłośników Literatury Radz. Śred. Szk. Ogl. Olsztyn	32
2. Koło T. P. P. R. MZPD Nr. 4 w Morągu	16
3. Koło T. P. P. R. Gimnazjum Szczytno	6
4. Koło T. P. P. R. Służby Zdro- wia w Nidzicy	6
5. Koło T. P. P. R. Państw. Szko- ła Podstawowa Ryn	5
6. Koło T. P. P. R. przy Woj. Odz. PUR w Olsztynie	4

IX. WOJ. POZNAŃSKIE

1. Koło T. P. P. R. przy Spółdz. „AR” Kalisz	43
2. Koło T. P. P. R. Nr. 3 w Wie- luniu	41
3. Koło T. P. P. R. przy Zjedn. Energetycznym w Krośnie	18
4. Koło T. P. P. R. Miejskie w Ośnie Lubuskim	14
5. Koło T. P. P. R. przy ZM w Krośnie	5
6. Koło T. P. P. R. przy TBS w Trzcianku	2

X. WOJ. RZESZOWSKIE

1. Koło T. P. P. R. przy Szk. Podst. w Łukawcu	40
2. Koło T. P. P. R. przy Ubezp. Społecznej w Gliwicach	31
3. Koło T. P. P. R. przy Państw. Szk. Ogólnokształcącej w Ja- rosławiu	19
4. Koło T. P. P. R. Spółdz. Wyd. „Współpraca” w Rzeszowie	19
5. Koło T. P. P. R. przy Kom. MO w Jarosławiu	11
6. Koło T. P. P. R. przy 11-ej Szk. Żeńskiej w Krośnie nd. Wisłok	3

XI. WOJ. ŚLĄSKIE

1. Koło T. P. P. R. przy Gliw. Zakł. Hutn. Gliwice	143
2. Koło T. P. P. R. przy Pow. Kom. MO w Raciborzu	56
3. Koło T. P. P. R. Publ. Szk. Powsz. Nr. 14 w Zabrze	40
4. Koło T. P. P. R. Oddział w Ka- towicach	23
5. Koło T. P. P. R. Księgarnia „Współpraca” w Katowicach	19
6. Koło T. P. P. R. Szkoła Pod- stawowa Nr. 1 Dąbrowa Gór- nicza	15

XII. WOJ. SZCZECIŃSKIE

1. Koło T. P. P. R. przy PKP By- tów	35
2. Koło T. P. P. R. przy Rej. Urz. Likwidacyjnym w Myśliborzu	28
3. Koło T. P. P. R. przy Kom MO Myślibórz	20

4. Koło T. P. P. R. przy PZPD Nr. 10 w Słupsku	9
5. Koło T. P. P. R. przy Urz. Skar- bowym w Drawsku	6
6. Koło T. P. P. R. Woj. Urz. Kult. Fizycznej Szczecin	4

XIII. WOJ. WARSZAWSKIE

1. Główn. Zarz. Pol. Wych. Wyd. Zaopatrzenia	250
2. Główn. Urz. Kult Fizycznej Nr. 13536/PW Warszawa	126
3. Min. Bezp. Publ. Centr. Wy- szkolenia	124
4. W. P. Jednostka Wojskowa Nr. 1759	120
5. Koło T. P. P. R. Nr. 698 przy Min. Przem. Lekkiego Warsza- wa	60
6. Min. Górn. i Energetyki; Dep. Organ. - Prawny Warszawa	45

XIV. WOJ. WROCŁAWSKIE

1. Koło T. P. P. R. przy Woj. Komit. Żydów we Wrocławiu	35
2. Koło T. P. P. R. Spół. „Praca” Olawa	28
3. Koło T. P. P. R. Szk. Przysp. Przemysłowego Nr. 33 Jelenia Góra	26
4. Koło T. P. P. R. Szpital Powia- towy w Zgorzelcu	20
5. Koło T. P. P. R. Z. E. O. Ds. Wałbrzych	20
6. Koło T. P. P. R. Dolnośląskie Zakł. Wyr. Papierowych Je- lenia Góra	20

Trzeci etap konkursu

ODDZIAŁY POWIATOWE PRZODUJĄCE W KONKURSIE

1. Powiat Warszawski (miasto)	4460
2. Powiat Łódzki (miasto)	629
3. Powiat Będziński (miasto)	384
4. Powiat Wrocławski (miasto)	318
5. Powiat Krakowski (miasto)	318
6. Powiat Olsztyński (miasto)	220
7. Powiat Jeleniogórski (mia- sto)	203
8. Powiat Szczeciński (miasto)	192
9. Powiat Brzozowski (miasto)	184
10. Powiat Gliwicki (miasto)	182

8. Popławski L. i Bergman, Pań- stwowe Zakł. Przem. Bawełn. Zawidów, woj. Wrocławskie	81
9. Drozdowicz W., Dyr. Okr. Poczt. i Telegraf., Szczecin	74
10. Szwejkowski K., Tartak La- sów Państwowych, Jarocin, woj. Poznańskie	71

10 NAJLEPSZYCH KÓŁ W KONKURENCJI OGÓLNOPOLSKIEJ W III ETAPIE

1. Koło T. P. P. R. Główn. Zarz. Wych. Pol. Wyd. Zaopatrze- nia	250
2. Koło T. P. P. R. Gliw. Zakł. Hutnicze, Gliwice	143
3. Koło T. P. P. R. przy Więzi- niu w Piotrkowie	135
4. Główn. Urząd Kultury Fizycz- nej Nr 13536 (P. W.)	126
5. Min. Bezp. Publ. Centrum Wyszkolenia	124
6. W. P. Jednostka Wojskowa Nr 1759	120
7. Koło T. P. P. R. Biblioteka Kraków	99
8. Koło T. P. P. R. Nr 698 przy Min. Przem. Lekkiego, War- szawa	60
9. Koło T. P. P. R. Przed. Pań- stwowe Wierc. Poszukiwaw- cze, Krosno	60
10. Koło T. P. P. R. przy Pow. Kom. M. O. w Raciborzu	56

TRZY ODDZIAŁY WOJEWÓDZKIE PRZODUJĄCE W KONKURSIE

1. Województwo Warszawskie	6087
2. Województwo Śląskie	2223
3. Województwo Wrocławskie	2077

TABELA WYNIKÓW INDYWIDUALNYCH W III ETAPIE

1. Krzysztofowicz, Główn. Zarz. Wych. Pol. Wyd. Zaop. War- szawa	250
Gim. Lic. Handl., Łódź	194
3. Walicka, W. M. B. P., Olsztyn cze, Gliwice	143
Barliński, Gliw. Zakł. Hutni-	143
4. Szukalski, J. W. Nr 3117	131
5. Stasiak i Sikorski, Koło Nr 698, Warszawa	121
6. Jakutowicz, J. W. Nr 1759	120
Nr 1759	120
7. Planer Luba, Biblioteka, Kra- ków	99

Miejskie Zakłady Wodociągowe i Kanalizacyjne miasta Katowic

Do przodujących — samorządowych przedsiębiorstw na terenie województwa śląskiego, należą Miejskie Zakłady Wodociągowe i Kanalizacyjne miasta Katowic.

Przedsiębiorstwo to nie tylko że wykonuje swe usługi w stosunku do miejscowego społeczeństwa należycie, ale również przoduje w prowadzeniu współzawodnictwa pracy stosowaniu racjonalizatorskich pomysłów swych pracowników oraz wygospodarowywaniu poważnych sum dzięki należytym pojętej akcji oszczędnościowej.

Dzięki systematycznej pracy Dyrekcji Zakładów, Rady Zakładowej i Organizacji Podstawowej PZPR osiągnięto poważne wyniki na odcinku dyscypliny pracy i tak: Dyscyplina pracy podniosła się o 42% w stosunku do roku ubiegłego, wydajność pracy wzrosła o 51% w stosunku do roku bieżącego, oszczędności na materiałach technicznych, pomysłach racjonalizatorskich i wynalazkach osiągnę-

ła sumę zł. 2.588,420 (za III kwartały 1949 r.)

Normy pracy ustalone i wprowadzone od 1.IX 1949 r. są stale przekraczane przez pracowników Zakładu. We współzawodnictwie pracy wysunęli się na pierwsze miejsca ob. ob.:

Szrajer Wilhelm, Spryngacz Jan, Sok Artur, Brzezina Oswald, Mnich Ryszard, Kania Jerzy i Breguła Jan.

Z inicjatywy tego Zakładu zawiązało się współzawodnictwo pracy między przedsiębiorstwami samorządowymi, do którego należy 14 zakładów wodociągowych i kanalizacyjnych z największych miast województwa śląskiego.

Wyniki pierwszego etapu będą znane w dniu 31.XII.1949 r., ale dziś już można stwierdzić, że rezultaty są bardzo dobre.

Współzawodnictwo międzyzakładowe przyczynia się do zwiększenia ilości usług wykonywanych dla dobra społeczeństwa a w pierwszym rzędzie klasy robotniczej.

APASZKI

z naturalnego jedwabiu włoskiego
w dużym wyborze
poleca
dla hurtu i detalu

„U N I A”
Zjednoczenie Kupców
dla Handlu Zagranicznego

Sp. z o. o.

GDYNIA, ul. Świętojańska 23, tel. 40-25, 42-25

171

Czytacie i prenumerujcie

— dziennik —

„WOLNOŚĆ”

wszechstronnie
informujący
o Związku
Radzieckim

Państwowe Zakłady Przemysłu Wełnianego Nr 37

w ŁODZI, ul. Sienkiewicza 70/72

zatrudnią natychmiast:

1. REFERENTA WYDZIAŁU ZAOPATRZENIA ze znajomością Chemii Włókienniczej
2. TECHNIKA WŁÓKIENNICZEGO do Wydz. Zaop. ze znajomością obróbki metali
3. MASZYNISTKI ze znajomością stenografii
4. Majstrów - ELEKTRYKÓW na wys. napięcie
5. 20-tu TKACZY na krosna ręczne

Zgłoszenia przyjmuje Wydział Personalny

428

Robotnicy P.P.B. BOR w pracy kulturalno-oświatowej

Organizacje partyjne i zawodowe robotników zatrudnionych w Państwowym Przedsiębiorstwie Budowlanym Budowa Osiedli Robotniczych zwracały od początku baczna uwagę na rozwój i poziom pracy kulturalno - oświatowej wśród swych członków. Podjęta w tym kierunku stała i systematycznie prowadzona akcja spotykała się z coraz to żywszym zainteresowaniem ze strony wszystkich pracowników BOR-u. Toteż obecnie po półtorarocznym istnieniu osiągnięcia są dość znaczne.

Ogółem czynnych jest 6 świetlic, w tym dwie świetlice istnieją przy hotelach robotniczych na Muranowie.

Świetlice wyposażone są w czasopisma bieżące i biblioteki, wzbogacające się stale w coraz to nowe książki. W każdej świetlicy mamy szereg wydawnictw radzieckich (np. „Ogonick”, „ZSRR w Budowie”, „Kobieta Radziecka” i inne).

Frekwencja w świetlicach zwiększa się stale. Radioodbiorniki, gry sportowe, pogadanki i odczyty urozmaicają czas i pozwalają przyjemnie i z korzyścią dla siebie spędzić wśród kolegów chwile wolne od pracy. W tym miejscu dodać należy, że w ostatnich tygodniach teren całego Osiedla Muranowskiego został radiofonizowany. Usprawnia to i uprzyjemnia codzienną pracę.

W ramach akcji organizowanej przez lokalne koła TPP - R odbywają się w odstępach dwutygodniowych seanse filmowe, zapoznawające widzów z bogatym dorobkiem kinematografii radzieckiej.

W dniu 25.X br. odbyła się na Muranowie akademie centralna dla pracowników ROB-u, poświęcona przyjaźni polsko - radzieckiej. Bogaty program akademii, urozmaicony występami wybitnych artystów scen warszawskich (Karo-

lina Lubieńska, Tadeusz Bocheński Kazimierz Poreda) oraz chór „Harfa” pozostawiły wśród uczestników bardzo miłe wspomnienia.

Z okazji rocznicy Wielkiej Rewolucji odbyły się w każdej świetlicy akademie rocznicowe.

W ramach konkursu zespołów teatralno-amatorskich, zespół amatorski BOR pod kierownictwem fachowego reżysera przygotowuje przedstawienie sztuki Maksyma Gorkiego „Matka”. Przedstawienie to odbędzie się w dniu 7.XII br.

Świetlica na Muranowie „C” nawiązała ścisły kontakt z teatrem kukielkowym „Chłopska Droga”, który dawać będzie okresowe spektakle dla pracowników BOR, a ponadto dopomoże do zmontowania i uruchomienia własnego teatru kukielkowego.

Prace oświatowe w świetlicach prowadzone są również i na odcinku walki z analfabetyzmem. Przeszło 60% analfabetów uczęszcza na kursy, prowadzone przy czynnym współdziałaniu Zw. Zaw. Wykłady odbywają się trzy razy w tygodniu po 2 godziny.

Niesposób wreszcie pominąć milczeniem szerzącego się coraz żywiej wśród robotników zainteresowania sportem. Czynne są już wśród robotników BOR dwie drużyny piłki nożnej, a należy się spodziewać, że w niedługim czasie ilość tych drużyn znacznie się powiększy. Siatkówka też ma swych licznych amatorów.

Tak się przedstawia w ogólnych zarysach odcinek naszej pracy kulturalno-oświatowej. Widzimy z niego, że praca zawodowa nie przeszkadza braci robotniczej poświęcać dużo zainteresowania i czasu samokształceniu i przyjemnej rozrywce w gronie kolegów.

435

PAŃSTWOWE ZAKŁADY PRZEMYSŁU BAWELNIANEGO Nr 16

w ŁODZI, ul. Niciarniana Nr 2

zatrudnią:

1. MAJSTRA ODDZIAŁU MECHANICZNEGO
2. PALACZY KOTŁOWYCH
3. KREŚLARZA
4. PRZĄDKI NA PRZĘDZARKI OBRACZKOWE
5. POMAGACZKI
6. ROBOTNIKÓW NIEWYKWALIFIKOWANYCH

Zgłoszenia przyjmuje Wydział Personalny

430

ANNA SIEREGINA

Anna Sieregina jest córką wsi. Urodziła się w 1915 roku, w ostatnich latach caratu w Rosji, w biednej i licznej, bo 9-cio osobowej rodzinie chłopskiej.

Jaka więc przyszłość czekała młodą Annę? — Niewątpliwie taka sama, jaka stała się udziałem jej rodziców, tj. ciężka praca od świtu do nocy wyczerpująca do ostatnich granic i „pańska” zapłata zaledwie wystarczająca na jakie takie utrzymanie się przy życiu.

1917 r. jednak przyniósł zasadniczą zmianę w życiu milionów obywateli dawnej Rosji. Zmienił również drogę życiową Anny. Otworzył przed nią nowe, szerokie perspektywy, nieznane ani jej rodzicom ani pokoleniom chłopskim w carskim ustroju.

Sieregina jest robotnicą — włóknianką. Od 1932 r., tj. od momentu ukończenia szkoły zawodowej pracuje w znanym kombinacie „Trechgornaja Manufaktura”. Pracuje w wymiennie.

Oto właśnie stoi przy swojej skomplikowanej maszynie — 215 wrzecionowej snowalni (1). Od 1947 r. obsługuje 8 takich maszyn, tj. ni mniej ni więcej tylko 1720 wrzecion.

Na drugim zdjęciu, z lewej strony, znów widzimy Sieregina przy pracy. W obecności kierowniczkii działu — E. Nikadorowej, kon-

troluje jakość wyprodukowanych towarów.

Od 1946 r. Sieregina, ciesząc się autorytetem i poważaniem u towarzyszy pracy, piastuje wysoką godność delegata do Rady Najwyższej ZSRR. Stąd nowe, społeczne obowiązki.

Na trzecim zdjęciu widzimy Sieregina wykonującą obowiązki delegata — rozmawia z wyborcą — A. Wołodina, która przysłała zapewne zapytać o radę, albo po prostu porozmawiać.

Na tym nie kończą się jednak zajęcia Siereginy, gdyż równocześnie z pracą zawodową i społeczną jest jeszcze studentką technicum przyfabrycznego. Siedzi ona właśnie w gabinecie swojej nauczycielki geografii W. Swiderskiej (4) i słucha wyjaśnień związanych z ostatnią lekcją.

Wieczorami Sieregina przebywa w domu, w otoczeniu swoich najbliższych (5), gdzie można tak miło spędzić czas po pracowitym dniu, wypełnionym zajęciami zawodowymi, obowiązkami społecznymi i nauką.

I oto znów spotykamy naszą znajomą. Tym razem w moskiewskim ZOO. Towarzyszy ona swojej małej uśmiechniętej kuzynce. Obie są pilnie zajęte obserwacją majestatycznie pływających pięknych łabędzi (6).

A więc nie przeszkadzajmy im...

